

Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzata

Gazdasági program 2024 – 2029

Nagyvenyim, 2025. április 8.

„A béke olyan törékeny, az egész nem több, mint egy pislákoló láng a kanóc végén, mely felélte maga alól a saját olaját. Egy óvatlan sóhajtasra sötétségbe borul az egész világ.”

/Trux Béla/

Preambulum

A képviselő-testület jogszabályi kötelezettségénél fogva a teljes önkormányzati ciklusra szóló gazdasági programot alkot; ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt felülvizsgálja, a ciklusidő végéig kiegészíti, módosítja.

Az önkormányzati ciklusra szóló gazdasági program elfogadásakor, mint a Vándor, úton vagyunk. Mérföldköhöz érkezve szusszanunk, elrévedünk a mögöttünk hagyott lábnyomokon. Belenézünk a muníciónkat rejtő tarisznyába és előre tekintünk a magasodó hegycsúcsok felé. Igyekszünk a legjobb utat meglegelni a célul kitűzött magaslatok irányába. Útjaink néhol göröngyösek (a szó átvitt és valóságos értelmében is). Ám a bukkanók, nem buktatók. Jelentőségük furcsamód épp a felemelkedésben áll.

Nagyvenyim település az elmúlt évtizedben a tudatos településfejlesztési munka eredményeként sikerrel tudott élni a 2010-ben bekövetkezett értékrendi és gazdaságpolitikai irányváltás nyomán javuló makrogazdasági helyzet és az európai uniós fejlesztési időszakokkal összesimuló önkormányzati ciklus nyújtotta lehetőségekkel.

A munka egyik alapidokumentuma a 2014. október 21-én alakult testület által elfogadott 2014-2019-es Gazdasági program volt, amelyhez fogható, hasonlóan átfogó jellegű, elemző-értékelő helyzetfeltáráson alapuló jövőképet felvázoló dokumentumot Nagyvenyim testülete még soha nem készített. A 2014-ben elfogadott program alapvetően tízéves időtávra, egyes elemzési területek tekintetében a rendszerváltást követően újjá alakuló önkormányzatiság világáig tekintett vissza.

A következő ciklusra vonatkozó program elfogadása a pandémia okán kihirdetett veszélyhelyzet idejére esett. A 2019-2024 évek gazdasági programjának preambuluma az időszakot különlegesnek jelölte. Az új ciklusprogram a régi elemzések és abból levont következtetések ellenőrzésére is sarkallt. Joggal töltött el minket az abbéli megnyugvás, hogy helyzetértékelésünk helyesnek bizonyult, s következtetéseink megalapozottsága igazolódott.

A vilájárványt viszonylagos sikerrel kezeltük, bár veszteségei egyéni és társadalmi szinten is nagyon fájók. Csak alig ocsúdtunk, s az új idők, új nehézségek elé állítottak minket. Ma forr körülöttünk a világ. Tömegek kelnek útra a jobb élet reményében. Nemzetek fordulnak egymás ellen, fegyverek ropognak egykor békésebb mezőkön, de háború dúl a pénzügyi, s a kommunikációs térben megszerezhető hatalomért egyaránt. A geopolitikai erőter átrendeződése zajlik és ma még nem dőlt el, hogy az emberiség békevágya, vagy a döntési mechanizmusokban és fegyverkezésben testet öltő erőszak kerekedik felül.

A feladat tehát tervezési szempontból -bár másként, mint eddig- ma sem könnyű. 2025. áprilisában a település az önkormányzati létezés s az intézményrendszerek finanszírozhatóságának stabilitására vágyik, miközben a tavasz a centrum-periféria viszonyrendszerében és a szuburbanizációs folyamatok tükrében igazságosabb forráselosztási szemlélet születésében bontakozik, s a járások versenyképességének javítását célzó program izgalmaiban hevíl.

Adja Isten, hogy e melengető sugarakkal újjáéledő remény Nagyvenyim számára is beteljesülhessen. Mert álmunk, tervünk és célunk van bőven. Együtt kell dolgoznunk azon, hogy minél több valósulhasson meg ezekből. Kívánom, hogy ez sikerüljön, Magunknak, Nagyvenyimnek.

Vargáné Kaiser Katalin
polgármester

Tartalom

BEVEZETÉS	4
ALAPVETÉSEK	6
Az önkormányzat általános fogalma	6
1 HELYZETELEMZÉS-HELYZETÉRTÉKELÉS	9
1.1 Általános helyzetelemzés	9
1.1.1 Földrajzi elhelyezkedés	9
1.1.2 Természeti és épített környezet	10
1.1.3 Infrastrukturális és szolgáltatási ellátottság	11
1.1.4 Gazdasági potenciál	23
1.1.5 Demográfiai helyzetkép	29
1.1.6 Az oktatás-nevelés helyzete községünkben	34
1.1.7 Egészségügyi helyzetkép	41
1.1.8 A sport helyzete Nagyvenyimen	44
1.1.9 Társadalmi kapcsolatok rendszere	48
1.2 Az önkormányzat gazdasági helyzete és a működés tendenciái	54
1.2.1 Nagyvenyim vagyoni helyzete (közép- hosszú távú vagyongazdálkodási terv)	54
1.2.2 Nagyvenyim Nagyközség pénzügyi és költségvetési helyzete	55
1.2.3 Az előző gazdasági program végrehajtottságának értékelése	64
1.2.4 Folyamatban lévő beruházások, fejlesztések	70
1.2.5 A különböző szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés, érintettség vizsgálata	73
1.3 SWOT analízis (külső-belső környezetelemzés)	75
2 NAGYVENYIM JÖVŐKÉPE	77
2.1 A fejlesztési területcsoportok „cél-eszköz-forrás” struktúrája	77
2.1.1 Gazdaság-, terület- és településfejlesztés	77
2.1.2 Vállalkozásfejlesztés és Munkahelyteremtés	79
2.1.3 Idegenforgalom-turisztika	80
2.1.4 Társadalmi kapcsolatok	81
2.2 A településfejlesztési politika célkitűzései által meghatározható programpontok és megoldandó feladatok	82
3 A GAZDASÁGI PROGRAM MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FORRÁSBIZTOSÍTÁSA	97

BEVEZETÉS

A 2024. október 9-én megalakult Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének törvényi kötelezettsége a Gazdasági program elkészítése.

Mötv. „116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

A gazdasági program elkészítését a Mötv. 42. §-ának 4. pontja alapján a Képviselő-testület hatásköréből nem adhatja át. A Kormány a 40/2020. (III.11.) Korm. rendeletével veszélyhelyzetet hirdetett ki Magyarország egész területére. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése kimondta, hogy veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja.

Ennek alapján 2020-2024 időszakra vonatkozó gazdasági programot Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete jogkörében eljáró Nagyvenyim Nagyközség Polgármestere fogadta el.

Időközben a veszélyhelyzeti szabályozások vonatkozó rendelkezései hatályukat veszítették, így az önkormányzat hosszútávú fejlesztési elképzeléseit a 2024-2029 időszak tekintetében rögzítő gazdasági program ismét Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete döntésével kerül elfogadásra.

Az elmúlt önkormányzati ciklus vonatkozásában Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzata az alapvető helyzetelemzését és fejlesztési elképzeléseit a 2019-2024-es ciklusra vonatkozó gazdasági programban foglalta össze, törekedve arra, hogy a helyzetfeltárásból kiinduló jövőkép-alkotás ebben az időszakban is jól követhető pályát rajzolhasson a település fejlődésének. Az e programban felvázolt jövőképet, a program törekvéseit, elképzeléseit a józanész határain belül tehát tiszteletben kell tartanunk és folytatnunk kell.

A gazdasági program szerkezete a permanencia és a transzparencia elvét és követelményét szem előtt tartva a 2019-2024-es program vázát követi. Áttekintve ezt, megállapítható, hogy a szerkezet öt évvel ezelőtt a vizsgálatra és tervezésre hosszabb távon is alkalmas módon került meghatározásra, az ez alapján összeállított program alapvető funkciójának betöltésére képes. Az eltelt idő tapasztalása nyomán a korábban nem, vagy nem elegendő súllyal vizsgált tényezők számbavételét azonban be kell illeszteni a program testébe.

ALAPVETÉSEK

Az önkormányzat általános fogalma¹

Az államok, mint politikai közösségek szerveződése, belső tagozódása szempontjából különös jelentősége van az önkormányzatiság, illetve autonómia vizsgálatának. Az állami szint alatt, illetve az államon belül ugyanis a demokratikus társadalmak elismerik bizonyos közösségek valamilyen mértékű függetlenségét, önrendelkezését, saját ügyeikben gyakorolt önálló döntési jogát.

Az önkormányzat általános fogalmának meghatározása elengedhetetlenné teszi az autonómia néhány általános jellemzőjének bemutatását, mivel az autonómia képezi az önkormányzat lényegét, az önkormányzat tehát eredendően autonómiára támaszkodik, annak szervezeti kifejeződése.

Az autonómia meghatározására több lehetőség kínálkozik. A nemzetközi jogi és az alkotmányjogi irodalom ugyanis számos autonómia típust határol el egymástól. Az autonómia lényegét illetően az államon belül egy adott közösség (a civil társadalom) bizonyos fokú önállóságát, önrendelkezését, függetlenségét, másoktól való elkülönülésének lehetőségét és jogát jelenti, amelynek értelmében ezek a közösségek meghatározott kérdésekben (jellemzően persze a saját ügyeikben) saját intézményeik útján önállóan szabályoznak és döntenek.

Ezek a jellemzők fejeződnek ki az önkormányzat – illetve az önkormányzás mint tevékenység – fogalmában is. Az önkormányzás a következő megnyilvánulásokat foglalja magában általános jelleggel:

- önszerveződés (saját szervezet kialakítása);
- saját jogon való döntés (saját ügyek önálló eldöntése);
- önszabályozás (önálló normaalkotás saját szervezetére és működésére vonatkozóan);
- öngazgatás (döntések önálló végrehajtása és ezek ellenőrzése az ún. önkontroll);
- önfejlesztés, önkorrekción.

A funkcionális oldalról történő megközelítés ne felejtse el azonban azt, hogy az önkormányzatok esetében kiemelkedő jelentősége van ezek mellett a gazdasági–pénzügyi autonómiának is, vagyis, hogy a saját ügyeivel összefüggő pénzeszközök megszerzése ténylegesen is biztosított legyen, és megfelelő önállósággal rendelkezzenek a közösségek ezek felhasználásában.

¹ Trócsányi László, Schanda Balázs (2014): Bevezetés az alkotmányjogba; Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei (HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Digitális tankönyvtár) felhasználásával

Önkormányzat, autonómia egy államon belül mindig a főhatalom elismerésétől függ, az önállóság kereteit tehát mindig alkotmányi, illetve törvényi szabályozásnak kell megteremtenie. A demokratikus jogállamokban az alkotmányi, illetve törvényi szabályozás lényegében kettős funkciót lát el. Ezek biztosítják az adott közösségek, illetve önkormányzataik beépülését a közjogi rendbe. A jogi szabályozásnak kell garantálnia egyrészt a különböző civil szerveződési formák számára az önkormányzáshoz való jogot, ebben a vonatkozásban az állam tehát egyfajta önkorlátozást hajt végre. Másrészt a jogi szabályozás révén az állam jogosult ugyanakkor az önkormányzás terjedelmének meghatározására is azáltal, hogy megjelöli az önkormányzatok jogait, feladatait, a legáltalánosabb szervezeti követelményeket, az állami ellenőrzés vagy felügyelet szabályait stb.

A jogi szabályozás különös jelentőséggel bír azoknál az önkormányzatoknál, amelyek tevékenységét az állam közérdekűnek minősíti, és ennek alapján felhatalmazza őket egyes közhatalmi funkciók ellátására. Ezek az önkormányzatok a törvények révén sajátos közjogi – alkotmányjogi státuszt kapnak, vagyis létrejönnek az ún. közjogi önkormányzatok. Az alkotmányi, illetve törvényi felhatalmazás révén létrejön tehát az önkormányzat, vagyis egy olyan jogi személyiséggel bíró közösség, amely jogosulttá válik arra, hogy saját ügyeit, saját szervei révén önállóan intézze.

Történetileg, jogi szabályozásuk révén, céljaikat illetően stb. az önkormányzatok számos változata alakult ki, így csoportosításuk is különbözőképpen végezhető el. Tipizálásuknál figyelembe kell venni még létrejöttük módját, felépítésük és működésük sajátosságait, továbbá nagyon fontos az, hogy rendelkeznek-e valamilyen mértékben közhatalommal.

1. A szabadságjogok, különös tekintettel az egyesülési szabadság alapján létrejövő önkormányzatok. A **civil társadalom** autonóm szerveződéseit, nem rendelkeznek közhatalommal, nem láthatnak el és nem vállalhatnak át állami feladatokat. Fajtái egyesületek, politikai pártok, szakszervezetek stb.
2. Az önkormányzatok másik típusát képezik az ún. **köztestületek**, amelyeket a jogi szabályozás közérdekűnek minősített, és őket sajátos közjogi státusszal ruházta fel. A köztestületek létrehozását törvény rendeli el. E törvény határozhatja meg az általuk ellátandó közfeladatokat és az ehhez szükséges jogosítványokat: a kamarák, az egyetemek, a Magyar Tudományos Akadémia, Magyar Művészeti Akadémia, a társadalombiztosítás stb.
3. Történelmileg és általános jellegük alapján kiemelkedőek a **területi alapon létrejövő közjogi önkormányzatok, vagyis a települési és területi szinten szerveződő önkormányzatok**.

Ezek az adott egységben választójoggal rendelkező polgárok közösségét megillető önkormányzáshoz való jogon, mint alapjogon nyugszanak. Mint szervezési elv, a decentralizáció egyik megnyilvánulását jelentik a demokratikusan szerveződő államokban.

4. Különleges helyet foglalnak el az önkormányzati rendszerben a **nemzetiségi önkormányzatok**, önálló csoport formájában az ún. nemzetiségi közügyek önálló intézésére jönnek létre.

A **települési önkormányzás** tehát az államháztartás helyi szintjét jelenti, a helyi választópolgárok közösségét érintő közügyek önálló, demokratikus intézését, vagyis a helyi hatalomnak a lakosság érdekében történő gyakorlása. A Képviselő-testület dolga az, hogy döntéseit a település egészéért viselt felelősséggel hozza. Az önkormányzatra az egész társadalom szempontjából is alapvető feladatok hárulnak, mint például a kommunális, egészségügyi, szociális, kulturális ellátás, az oktatás működési feltételeinek biztosítása, vagy a társadalmi együttélés fejlesztése. E feladatok megoldása során az önállóság mellett megfelelően érvényesülnie kell a központi akaratnak is, hiszen a társadalmi közkiadások fedezetéül jelentős részben a központi költségvetésből érkező források szolgálnak. E finanszírozási rendszerben tehát ott feszül az alkotmányos, közjogi függetlenség és az anyagi függőség problematikája. Önkormányzatunk anyagi lehetőségeit alapvetően meghatározza hát a makrogazdasági helyzet és a centralizált jövedelemelosztás aránya a központi és a helyi önkormányzati alrendszer között. Az önkormányzat, mint helyi politikai rendszer működéséhez kapcsolódó feladatok jellege közösségi, ellátásuk érdekében a település közbevételeket szerez, míg finanszírozásuk közkiadásként nyilvánul meg. E közösségi elven szervezett szükségletek kielégítésének forrását biztosító, a közpénzek felhasználásának feltételrendszerét szabályozó tevékenység a közpénzügyek menedzselése. Az ellátandó feladatok az önkormányzat által rövidebb vagy hosszabb távon elérni kívánt célokon alapulnak, tulajdonképpen nem másként, mint kihívásokra adott válaszokként értelmezhetők, melyek során irányítási, menedzselési tevékenységet végez a Képviselő-testület. Munkája az igények és a lehetőségek közti harmóniateremtésről szól, vagyis közpolitikai programokat alkot, mégpedig a helyi társadalom és gazdaság működtetésének érték- és érdekrendszerében. Vagyis, - Kovács Árpád gondolata nyomán - aki politikáról beszél (helyi szinten is) az társadalomról, gazdaságról és persze pénzről is beszél, és ez fordítva is igaz.

A Gazdasági program tehát nem más, mint a helyzetfeltáró munka megállapításain nyugvó térkép, a megfogalmazott társadalmi, gazdasági és pénzügyi kihívásokra való reagálási terv, a helyi közpolitikák stratégiába, programokba való illesztése.

A 2025. év tavasza ismét sajátos tervezési közeget jelent. A világjárvány lecsendesedését háborús konfliktusok megnyílása követte, ebből fakadóan pedig kiugró inflációs tér és nehezedő gazdaságpolitikai környezet jellemzi, melyben e térkép felvázolása napról napra változó szabályozási közegben zajlik.

1 Helyzetelemzés-helyzetértékelés

1.1 Általános helyzetelemzés

1.1.1 Földrajzi elhelyezkedés

Nagyvenyim a Dunántúlon, Fejér vármegyében, a Mezőföld déli részén, a Dunától nyugati irányban található, közel a 6-os számú főútvonalhoz és közvetlenül az M6-os autópálya sárbogárdi lejárójánál fekvő, Dunaújváros vonzáskörzetéhez tartozó nagyközség. A két település közötti távolság kevesebb, mint 10 km. Nagyvenyim határai: északon Perkáta, észak-keleten Rácalmás határterülete, keleten Dunaújváros, délkeleten Baracs - Apátszállás, nyugaton pedig Mezőfalva. Nagyvenyim része Mélykút-puszta is, amely belterületi státuszú, de önállósággal nem rendelkező, a büntetésvégrehajtás női intézményi egységének helyet adó településrészlet. A lakott terület légvonalban mindössze 5 km-re található a település központi részétől észak-nyugati irányban, azonban aszfaltozott burkolaton, személygépjárművel járható közlekedési útvonalon csak Dunaújváros irányába kerülve, a 62-es főközlekedési útról a 6-os számún át, csak jelentős kerülővel megközelíthető, jelenleg fiatal családok beköltözésétől megélénkülő, de alapjaiban elöregedő, infrastrukturális hiányosságokkal küzdő, gazdasági potenciáljának feltárására váró és vágyó része Nagyvenyimnek. A településen áthaladó 6219-es jelű út, mely Dunaújváros – Sárbogárd közötti mintegy 24 km-es hosszán fűzi fel Nagyvenyimet és Mezőfalvát Székesfehérvár és a Balaton irányába, az M8-as pálya megépültének várakozásában egyelőre kénytelen a Dunaújvárostól vagy Dunaújváros felé tartó Kelet-Nyugati irányú személy, illetőleg teherforgalom jelentős részének levezetését biztosítani. E négy számjegyű út községünket kétfelé szeli, annak teljes átkelési szakaszán terhelve a környezetet (zaj, rezgés, közlekedésbiztonsági és átmenő bűnözési kockázatok körében), miközben jelenleg csak csekély gazdaságélénkítő hatással bír a településen.

Földrajzi fekvését tekintve tehát Nagyvenyim az észak-déli és a kelet-nyugati irányú közúti közlekedés, a vasúti pálya és állomás, továbbá a Dunahíd közelében lévő, multimodális csomópontban elhelyezkedő, ezáltal jelentős logisztikai potenciállal bíró település, mely a szabályozási környezetben rejlő okoknál fogva (az útdíjak iparüzési adóból történő leírhatósága okán) saját bevételei tekintetében nem tudja kihasználni az ágazatban rejlő gazdasági növekedés helyi vállalkozásokon keresztül a településre vetülő kedvező hatását.

1.1.2 Természeti és épített környezet

A település környezetének tájjellege igazi mezőföldi, a Dunántúlra jellemző, szelíd ívelésű halmokkal, patak menti füzesekkel, zöld legelőkkel. A község főutcájának egyes részeit díszfasor övezi az út mindkét oldalán. A központban igényesen kialakított kicsiny közpark, benne az erdélyi és a bajor partnerségnek emléket állító Barátságkövel, a bajor kapcsolat 25. éves jubileumán felállított Bajorfával ad helyet a pihenni vágyóknak és az Altomünsterről kapott neve által tiszteleg az immáron több, mint három, tartalmas évtizedet megélt testvérkapcsolat előtt. A falu egészére, de a település közigazgatási és funkcionális központjában különösen jellemző a parkosított, virágosított, igényes környezet, mely azonban már megújításra szorul. Az éghajlatra jellemző a meleg, száraz, mérsékelt forró nyár és a nagyfokú csapadékszegénység. A megye legszárazabb területe ez.

A község területén néhány kisebb, magánkézben lévő tavacska található, illetve több kisebb vízfolyás folyik keresztül rajta. A falu nyugati traktusában észak-déli irányban elhelyezkedő Baracsi ér mellett a legjelentősebb a szintén Baracs irányába tartó és a Baracsi érbe befolyó patak, mely négy település szennyvizének átemelését végző nagyátemelő mellett elhaladva környezeti terhelésnek kitett. A település környezetében nagy kiterjedésű erdőségek nincsenek. A térség domborzati és növényzeti viszonyai alapján csekély a turisztikai hasznosíthatóság. A korábban még meglévő horgászturisztikai potenciál is szinte egészen eltűnt, egyelőre egyáltalán nincsen turisztikai végpontot képviselő üdülési, vadászati és borturisztikai lehetőség. Azonban jelentős turisztikai potenciálok felé vezető útvonal mentén fekszik a településünk, s a térségi együttműködések (egynapos turisztikai attrakciók felfűzésével) keretében kialakítható lenne egy természetjáró, kerékpáros, motoros (és akár autós) túraútvonal mind a 6-os fő út mentén észak-déli irányba Budapesttől-Mohácsig tartó tengelyre csatlakozó térségi útvonal részeként, mind pedig a Dunától a Balaton irányába tartó útvonal közvetlen pontjaként.

A környező területek természeti és éghajlati adottságai a szántóföldi kultúrák mellett a kertészeti tevékenységnek kedvező feltételeket jelentenek, ezen a területen már vannak szép helyi sikerek, de meg kell találni a még kihasználatlan további lehetőségeket, a hasznosítás önkormányzati érdeket is érvényesítő lehetőségeit fel kell tárni, és előmozdítani beindulásukat.

Nagyvenyim a település története és fiatal önállósága okán nem bővelkedik az épített környezet hagyományainak lenyomatában. Egyetlen műemléképületünk a több mint 2 ha-os területű Szent Bernát Arborétumban található, a Római Katolikus Egyház tulajdonában álló ciszterci Rendház mely az 1730-as években épült egyházi birtokközpont, plébánia, papi képző volt, és szerves egységet alkot a vele közvetlen szomszédságban álló, a háború utáni időben épült, igazából nem befejezett, jelenleg is torony nélküli templommal. Az arborétum területe a XVIII. századi

Rendházal turisztikai jelentőségűnek tekinthető. Lehetőségeinek kihasználása és további bővítése az év egyes időszakában már működő szálláshely-szolgáltatás fejlesztésében és a kulturális tevékenységek körében lehetséges.

A község településképet alapvetően meghatározza a központban álló, jelenlegi formáját több bővítés során elnyert, energetikai korszerűsítést, ezzel együtt és ezt követően külső-belső megújulását is megélt Községháza és a vele szemközt elhelyezkedő, már szintén bővített, tornacsarnokkal ellátott, kívül-belül megújult általános iskola épülete, valamint a központi ügyelet ellátása alól a közelmúltban felszabadult, két háziorvosi, egy fogászati és két védőnői körzetnek, valamint a patikának otthont adó Egészségház.

A település fejlődése nemcsak a lakónépesség számának növekedésében, hanem a község arculatában is jelentkezik. Ennek fő jellegzetessége az egységességre való törekvéssel párosuló funkcionalizmus. A 70-es évektől kezdődő dinamikus népességnövekedés korszaka után a település és épített környezete fejlődésében érdemes a községi arculat és benne a településközpont tudatosabb formálására koncentrálnunk, hiszen ennek gazdaságélénkítő hatása melletti legfőbb értéke a jelentős közösségépítő erő.

A 2014-2024 közötti időszak legmeghatározóbb településvezetői törekvése Nagyvenyim épített környezetének tudatos, a kor követelményeit és a lakosság igényeit is szem előtt tartó, a meglévő értékeket megőrző, tisztelő, azokat gazdagító fejlesztése. Megálmodói voltunk, és előmozdítói lettünk egy európai mércével mérhetően is élhető, kedves, „újarcú” és funkcionális gazdagságot hordozó településközpont születésének. A különböző generációk és tevékenységi területek harmóniában történő együttélését jól szolgáló, integrált és komplex fejlesztési módszertan eredményességének szép példája e megújulását, átalakulását élő településközpont legmarkánsabb épületegyüttese, a két ütemben megépült Községi Ház, mely otthonául szolgál a kultúrának, közművelődésnek és a szociális alapszolgáltatásoknak egyaránt.

1.1.3 Infrastrukturális és szolgáltatási ellátottság

A településhez 4368 ha földterület tartozik. Sajnálatos tény, hogy az önkormányzat saját művelhető, vagy más módon hasznosítható területekkel nem rendelkezik. A település külterületén lévő, magas aranykorona értékű földterületek döntő részét a Pálhalmi Agrospeciál Kft. műveli. A társaság a büntetés-végrehajtási intézményrendszer részeként azonban iparüzési adó mentességet élvez. Ez a tény a földrajzi és történeti alapon kialakult körülmények részeként a gazdálkodás és fejlődés lehetőségeit ma is alapvetően behatároló és korlátozó tényező az

életünkben, mely mostanra kormányzati, szabályozási jellegű beavatkozást igénylő negatív tendenciát vetít elénk, kirajzolva a közép- és hosszabb távú jövő egyik legnagyobb kihívását.

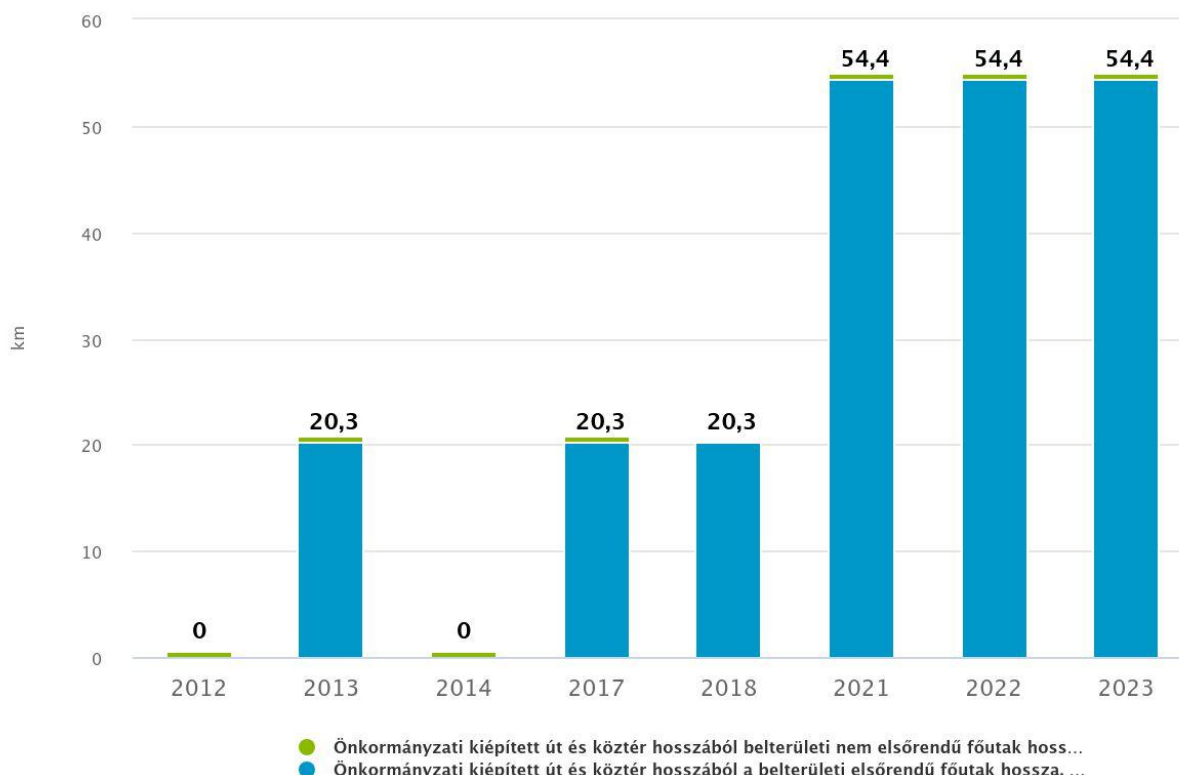
A település önállóvá válása óta (1947. augusztus 1.) egyébként folyamatosan gazdagodik, fejlődik. Statisztikai adataink szerint 1949-ben összesen 193 lakóépületet tartottak nyilván, ma viszont 1500 feletti lakóházat regisztrálunk. Érdekes tény, hogy a lakásállomány dominánsan 4 vagy annál többszobás, ahol a helyiségek alapterülete nagyobb 12 m²-nél. A konyhával rendelkező lakások aránya 99, 5 % feletti.

A település iránti fokozottabb érdeklődést a közművekkel való ellátottsága is indokolta. 1985-ben épült meg a vezetékes vízhálózat, majd ezt követte a vezetékes gáz (az ivóvízhálózat hossza 37,9 km a gázcsőhálózat hossza 31,4 km), a telefonhálózat kiépítése, az utcák egy részének szilárd burkolattal történő ellátása.

2014-re a belterületi úthálózat állapota olyan mértékben leromlott, hogy annak helyreállítása műszaki értelemben véve már nem tűrt halasztást. Az elmúlt évtized legnagyobb fejlesztési kihívása volt a település belterületi úthálózatának burkolatjavítási szándéka, különös tekintettel arra, hogy az aszfaltozottság mennyiségi és minőségi állapotával szignifikáns kapcsolatot mutat a lakossági közérzet. Ezt a markánsan megmutatkozó fejlesztési igényt különösen indokolta, hogy településünk közlekedésére az autóbuszos, illetve a saját tulajdonú gépkocsival történő közlekedés jellemző.

Figyelemmel az utak eredeti burkolattal történő ellátása óta eltelt időre, a technológiai stabilitást kevésbé biztosítani képes lakossági közreműködéssel végzett burkolatkialakításra, illetve az útépítés, burkolatjavítás mai időszakban jellemző piaci árszínvonalára, az elhasználódott belterületi úthálózat folyamatos felújítása a település lakosságának komfortérzetét leginkább befolyásoló, ám külső anyagi segítség hiányában megoldhatatlan beruházási terhe. Az elmúlt évtized szinte legnagyobb eredményeként értékelhető az a nagyléptékű burkolatfelújítási munka, melyet egy integrált és komplex, a belterületi közlekedési infrastruktúrához kapcsolódó program részeként tudtunk megvalósítani kormányzati segítséggel. A Magyar Közút beruházásában több forrásból finanszírozottan megvalósuló, 6219-es utat érintő térségi beruházáshoz, valamint a TOP 3.1.1 konstrukcióban az önkormányzat által megvalósított közlekedésbiztonsági fejlesztéshez térben és időben kapcsolódó belterületi útfejlesztéssel a Nagyvenyim központi településrészén lévő ingatlanok mintegy $\frac{3}{4}$ -e mára megújult, egységes és jó minőségű burkolaton vált megközelíthetővé. A belterületi utak fejlesztésének körében a Magyar Falu Program keretében évente biztosított hazai forráskeret terhére további, kisebb léptékű burkolatrekonstrukciós fejlesztéseket tudtunk kapcsolni, amely szintén jelentős (bár nem elegendő) előrelépésként értékelhető a község közlekedési infrastruktúrájának általános állapota terén.

Önkormányzati kiépített út és köztér területe és hosszának megoszlása – Nagyvenyim

Ez a diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.
Diagramkészítés időpontja: 2025.04.08 07:50

A Vidékfejlesztési Programban -az érintett társadalmi csoportok tényleges együttműködésének hiánya mellett, jelentős nehézségek árán- végül megvalósult külterületi útfejlesztéssel a település gazdasági övezetének irányából egy mechanikailag stabilizált, a teljességhez szükséges források későbbi megszerezhetősége esetén pedig aszfaltburkolat fogadására (ezzel pedig 90 km/h-ás sebességű közlekedés bonyolítására) alkalmas új alapszerkezetű mezőgazdasági úton, immár közvetlenül is elérhetővé vált Mélykút településrészünk.

Ez a jelentős műszaki tartalmat, és a majdani aszfaltozás dimenziójában kiemelkedő potenciált képviselő fejlesztésünk azonban eklatáns példája annak, amikor a használók fogadtatása (az elégedettség) és a létrehozás érdekében szükséges erőfeszítés és áldozatvállalás szintje között a fokozatos megvalósulás közbenső, jelenlegi állapotában még jelentős távolság feszül. Ez a feszülés a jelenértéken mintegy 600 M Ft-os forrásigényű aszfaltozással válna megszüntethetővé, hiszen ebben rejlik az a vitathatatlan érték, amely a távoli településrészen élők helyi közéletbe történő eredményes és tartós bekapcsolását biztosítaná a szolgáltatásokhoz és ellátásokhoz való hozzáférhetőség megteremtése által. Ennek hiányában pedig a mélykútiak viszonylatában nem

értelmezhető a nagyvenyimi helyi identitás fogalma sem, így a fejlesztés a társadalmi kohézió helyett végső soron egy párhuzamos társadalom létrejöttét mozdítja elő, így adva egy eredetileg „híd-szerepre” predesztinált útnak végül mégis inkább elválasztó, „leválasztó” funkciót.

Emellett azonban, illetőleg Nagyvenyim általános infrastrukturális helyzetét tekintve, az, hogy egy fejlesztési körben egyszerre négy kapcsolódó nagy útfejlesztést tudott megvalósulni a településen, amelyhez további több kisebb is kapcsolódik még, a pályázati rendszerek aktuális szabályozási állapotában országos viszonylatban is kiemelkedő eredményként értékelhető. Az előttünk álló időszak egyik legnagyobb kihívása, hogy lesz-e lehetőség e fejlesztéseknek olyan szerencsés ütemben történő további kiteljesítésére, amely az ezt követő időszakban legalább egy tízéves (két önkormányzati ciklust érintő) időtávon mentesíteni tudja a mindenkori településvezetést a burkolatrekonstrukciós szükség jelentős (saját erőből elérhetetlen mértéket képviselő) forrásigényben értelmezhető terhétől.

A lakónépesség előszeretettel használ kerékpárt is a helyi-térségi közlekedés eszközeként. Ezen környezetkímélő és barátságos közlekedési mód a községben relatíve jó körülmények között használható a kiépített (de már régen nem szabványos és erősen leamortizált állapotban lévő) kerékpárúton, ami a 6219-es út vonalán haladt, valamint az iskola előtti szakaszon lévő, úttesten felfestett sávon. A kerékpáros jelenlét a településünkön az elmúlt évtizedben bővült és jellegében is átalakult. Jól szolgálta ezt az a közlekedésbiztonsági fejlesztés, amely során a központi területen elválasztásra került a személy- és teherforgalom, forgalomcsillapítási módok jelentek meg, és emellett még egy újabb szakasszal nőtt a kerékpárút hossza a 6219-es út mentén, amivel így a település központjában lévő iskola környezetében kialakult a „kerékpárosbarát településrész”.

A fejlesztés szépen visszaigazolta a lakossági életmód és közlekedési szokások átalakulása terén felállított víziókat, és az elmúlt időszak tapasztalásai ki is jelölték a stratégiaalkotás új irányvonalait a település közlekedés- és közbiztonsági dimenziójában.

A kerékpáros közlekedés további dinamikus bővülésnek egyelőre korlátot állít a település más részein tapasztalható, csupán közepes szintű kerékpáros biztonság, mert ennek javulását egyelőre a kiegészítő infrastruktúra jelenléte még nem támogatja.

Jogos lakossági igény mutatkozott a buszmegállók építményeinek sürgős felújítására, mely az elmúlt években a kapcsolódó új váró megépítésével együtt -igaz egy kissé elhúzódó, ám annál szebben- megvalósult projekt keretében kielégítést nyert. Az e területen történő előrelépést a településen mostanra egységes képet mutató buszvárók környezetének komfortnövelése jelenti a számunkra. Tekintettel az átkelési szakasz mentén élő, jellemzően gyalogosan és tömegközlekedéssel közlekedők életkori sajátosságaira és életmódjára, valamint a kereskedelmi

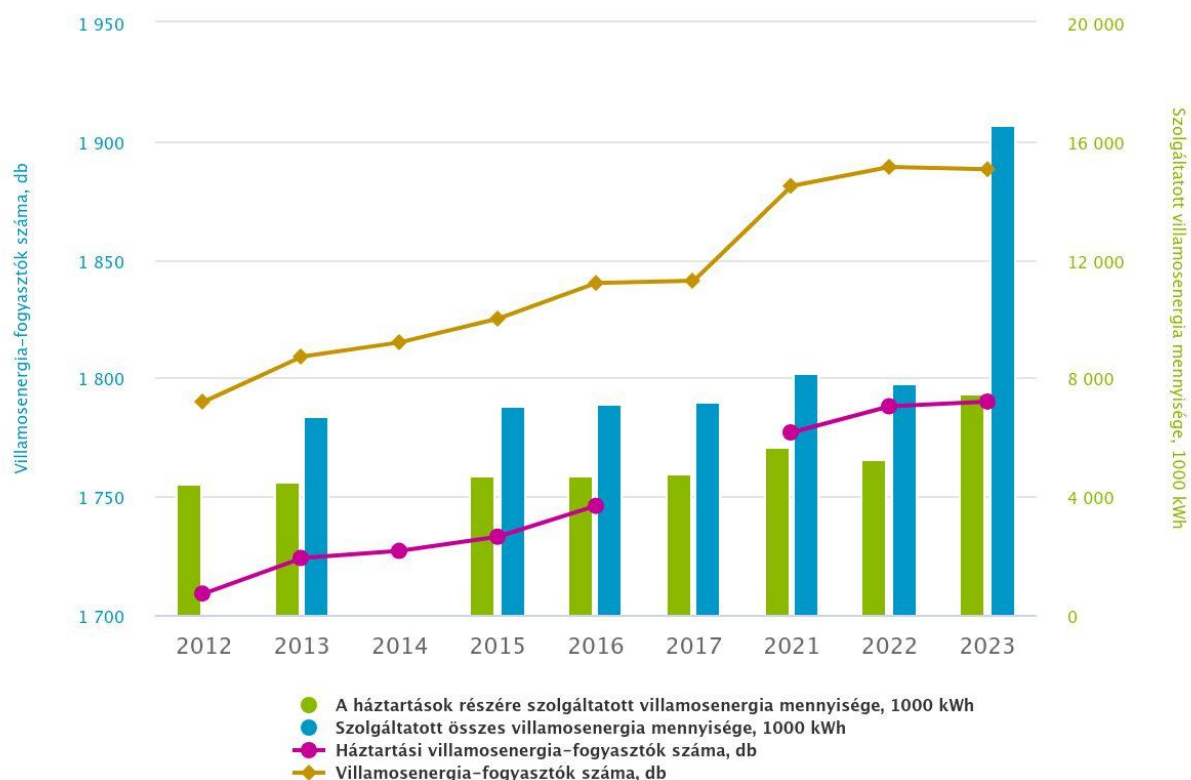
ellátás rendszerének térbeli elhelyezkedésére, a buszvárók környezetében és nyomvonalán elhelyezendő padokra, szemétgyűjtőkre és tájékoztató felületekre egyre nagyobb lakossági igény mutatkozik.

A közvilágítás a nagyközség központi részének szinte minden utcájában kiépített, Mélykúton és egyes újonnan kialakított részeken pedig kialakításra vár. A meglévő rendszerek vegyes, döntően szolgáltatói tulajdonában vannak, és a felszerelt világító berendezések már elérték az üzemidejük tervezett végét. A hálózat felújítása, illetőleg LED-es rendszerre történő korszerűsítése szempontjából releváns kérdés a településüzemeltetési normatívák szabályozásában prognosztizálható, illetve részben már bekövetkezett változás.

A település villamos hálózati állapotának körében az elmúlt évek kardinális tapasztalatokkal gazdagítottak minket, jellemzően összhangban a fotovoltaikus rendszerek hálózati adaptálódásának egyébként ismert műszaki, fizikai jellemzőivel, problémáival, ám ez Nagyvenyimen a környező térségben megszokott intenzitásnál sokkal erősebben jelent meg, felkorbácsolva a lakosság és a szolgáltató viszonyában megélt terheltséget.

A megnövekedett HMKE állomány által termelt áram hálózaton gerjesztett túlfeszültségéből adódó üzemviteli problémák jellemzően két dimenzióban csúcsosodtak ki: a rendszerek túlfeszültségvédelme rendszeresen lekapcsolta a házi invertereket, ezzel egyfelől elsődleges termelési veszteséget generálva a tulajdonosoknak, másfelől pedig többletköltséget a túlfeszültségtől tönkremenő berendezések, valamint a HMKE termelés ellensúlyozására hangsúlyozottabban villamosított háztartások fogyasztói által. Az önkormányzat a fogyasztó és szolgáltató viszonyában keletkező viták esetében ügyfélként nem, csupán koordinatív jelleggel vett részt a folyamatokban, amely viszont hatékonyan tudta elősegíteni a szolgáltató pozitív irányú szemléletváltását, a problémamegoldás irányába ható szakmai törekvés kiteljesedését. Elmondható, hogy a település villamoshálózatának rendszere a mögöttünk lévő időszakban jelentősen átalakult, a trafóközetek száma dinamikus növekedést mutat, az egyes, HMKE-vel terhelt körzetekben megvalósított „szimmetrizálás” és az „okos” megoldások alkalmazása jellemzően megfelelő megoldással szolgált a szolgáltatás műszaki megbízhatóságának előmozdítására.

Villamosenergia szolgáltatás főbb adatai – Nagyvenyim

Ez a diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.
Diagramkészítés időpontja: 2025.04.08 07:50

Az elmúlt időszakban teljes egészében lezárult a több települést összekötő, két ütemben megvalósított, több cikluson átívelő szennyvíz-közmű beruházás. Ezzel a település központi településrészén a közműellátottság teljeskörűvé vált. Csatorna-rendszerünk műszaki konstrukcióját tekintve Kisapostagról a baracsi szennyvizet összegyűjtve, illetve Mezőfalváról, több átemelési lépcsőn keresztül, nyomott és gravitációs szakaszok váltakozásával, igen hosszú főművi rendszeren haladva, Nagyvenyim központi átemelőjétől Dunaújváros irányába továbbítódik a négy település közös szennyvize. A két ütemben, évtizeden átívelő idő alatt kiépült rendszerről elmondható, hogy a beruházási összeg csökkentésének indokán olyan konstrukció épült, aminek következtében viszont drága a rendszer üzemeltetése. Emellett, míg az I. ütem időszakában a gondot éppen az alulműködés okozta a szivattyúrendszerek üresjáratából fakadó fokozott kopás okán, addig a település teljes rákötésének megvalósulását követően, illetőleg a vízhasználati szokások megváltozásával, a rendszer szinte elérte az engedélyezett továbbítási kapacitásához közeli átemelési mennyiségeket, ami viszont a főművi rendszer gépészeti elemeinek gyors műszaki avulást eredményezi.

A rendszer üzemeltetésének a műszaki fejlesztési igények melletti legproblematisabb kapcsolódó körülménye (szinkronban az ágazaton belül másutt tapasztaltakkal) az önkormányzati tulajdonban lévő szolgáltató cég tőkepótlást igénylő gazdasági helyzete volt. Ennek háttérében a rezsicsökkentéssel stabilizálódott, illetőleg fajlagos szintjén megrekedt árbevétellel szemben az elmúlt időszakban realizálódott költségnövekedés állt, amit esetünkben tovább nehezített a dunaújvárosi vezetékszakra történő szennyvíz- átadás és a dunaújvárosi tisztítóra történő beszállítás körében hosszú évek óta tartó, több bírósági eljárással is érintett vitája. A négy település közös szennyvizének közműves szennyvízszállítását végző szolgáltató és a befogadó DVCSH között a szolgáltatói álláspontot megerősítve (ezáltal a tulajdonos önkormányzatok helyzetét tovább legalább nem rontva) zárult le véglegesen a függő jogi helyzet.

Eközben a település kvázi másodlagos központját jelentő területen, az időközben felépült bölcsődét is magába foglaló óvoda közvetlen szomszédságában, a közműberuházás kezdeti időszakától fogva, tehát évtizedes távlaton meglévő szagterhelés sem lakossági, sem közintézményi szempontból nem tolerálható szinten állandósult, ez pedig a problémát a települési közhangulat neuralgikus szintjére emelte.

A szagterhelés mellett jellemző probléma volt még, hogy az átemelő telítettsége esetén a szennyvíz a sportcentrum és az óvoda között elhelyezkedő mélyebb területre, a patakmederbe ömlik, jelentős környezeti terheléssel sújtva az egyébként védendő vízfolyást és ligetes területet. A négy önkormányzat hatáskörébe tartozó, de területileg csak Nagyvenyimen megjelenő probléma műszaki megoldási lehetőségei a rendszer meglévő, gravitációs viszonyai mellett erősen korlátozottak voltak.

E körülmények tükrében az 1746/2020. (XI. 11.) Korm. Határozat által több egységet magába foglaló komplex fejlesztéshez biztosított kormányzati forrás a település életének régóta fennálló, legrelevánsabb infrastrukturális jellegű problémáira tudott megoldásokat biztosítani. Mint ilyen, az előző ciklusban ennek keretében megvalósult projekt a tízéves települési múlt egyik legsikeresebb fejlesztés-csoportjává vált. Értéke a fejlesztés valamennyi részterületén (felszíni vízelvezetés, közterületfejlesztés és vízi-közmű fejlesztés) kimagasló, de a legmeghatározóbb eredménye a „nagyátemelő” szivattyújának majd húszéve meglévő elviselhetetlen szagterhelését orvosló, többszempon্তু megközelítés alapján, és több tervezési forduló során végül megszületett, az ágazati gyakorlatban még szokatlan, de a tapasztalatok alapján kiválóan vizsgáló újszerű technológiai megoldás lett. Ezzel a település e mikrokörnyezetében évtizedes távlaton fennálló probléma oldódott meg, megszüntetve az itt lakókban jogosan forrongó indulat alapját, egyszersmind helyükre emelve az itt lévő, lakó- és intézményi funkcióval bíró ingatlanok használati értékét és piaci árát egyaránt.

A víziközmű ágazatban a rendszerek műszaki elhasználódottságának okán megjelenő generális beavatkozási igény és a rezsicsökkentés lakosságorientált szemléletéből következő gazdasági hatások együtt a szabályozási környezet változását igényelték és a víziközművagyon, valamint a szolgáltatást végző szervezetrendszer állami tulajdonba adása irányába terelték az önkormányzati rendszert. 2023. év júniusában lezajlott az a bonyolult integrációs folyamat, amelyben a műszaki vagyon és az üzemeltető gazdasági társaságban meglévő önkormányzati tulajdonrész államnak történő térítésmentes átadása mellett az ellátási felelősség is átszállt a magyar államra az önkormányzatról. A lakosság számára azonban továbbra is az önkormányzat a műszaki és információs kérdések megválaszolásának színtere. Ezért az állami tulajdonlást és ellátási felelősséget megtestesítő Nemzeti Vízművek, és az ennek tulajdonában álló, ténylegesen szolgáltató és a rendszereket üzemeltető gazdasági társaság, a Mezőföldvíz Kft. vezetőivel és munkaszervezeteivel való kapcsolattartás tartalma és minősége közvetlen hatással bír a lakosság ágazattal szembeni közérzetére. Nagyvenyim ebben a dimenzióban a település központi részének tekintetében kifejezetten jól teljesít, amit az egy-egy esetleges havária-helyzetben érzékelhető kedvező lakossági viszonyulás jól demonstrál, ugyanakkor Mélykút településrész viszonylatában, az ottani jellegzetes, a víziközmű-rendszer tekintetében meglévő markáns problématerhelés okán ez kevésbé pozitív tapasztalásokat eredményez. Ezen a területen tehát még egyértelmű teendők várnak a megoldásra.

A vasúti közlekedés elérési lehetősége a településen elvben biztosított, a „helyi” állomás a falutól kb. 3 km távolságra van, a helyiek közül szinte senki nem veszi azt igénybe. Ennek okai között valószínűleg meghatározó, hogy a helyiek utazásai inkább az észak-déli vonalhoz, a budapesti és pécsi irányokhoz, viszonylatokhoz kapcsolódnak, ami a dunaújvárosi és sárbogárdi állomások igénybevételével társul.

A közlekedési lehetőségek, valamint a település logisztikai adottságai szempontjából meghatározó jelentőséggel bír úgy az M6-os autópálya közelsége, melynek a majdan megépülő M8-as autópályával való kereszteződése szinte a község határában került kialakításra, miként a Duna két oldalát összekötő Pentele híd közelsége is. E tényezőnek jelentős gazdaságélénkítő hatása lehet(ne), ez azonban a térségben, nem pedig a településen csapódik le, miként azt az 1.1.1 fejezetben foglaltak is érintik.

A településen az önkormányzat fenntartásában működik az eredetileg 99 férőhelyes óvoda. A megnövekedett igény alapján, a hatályos szabályozás szerint 20 %-kal, 118 főre megnöveltük a befogadható gyermeklétszámot. Az intézmény óvodai egységének épülete eredetileg bikaistálló volt, mely aztán funkcionális átalakulás után több lépcsőben bővítésre került. 2014-ben esett át egy, a megelőző ciklusban elindított projekt keretében megvalósított energetikai korszerűsítésen, amely a gépészeti koncepció szempontjából a rossz előkészítés okán-a tapasztalatok birtokában-

nem nevezhető sikeresnek, azonban az épület külső-belső felújítása szempontjából kedvező helyzetet teremtett.

Régről meglévő hiányt orvosoltunk az épület bővítéseként a jogszabályi előírásoknak megfelelő tornaszoba megépítésével, melyet a gyerekek a veszélyhelyzet elmúltával tudtak valójában birtokba venni. A mögöttünk hagyott ciklus másik nagy sikereként értékelhető, és a település intézményi struktúrájának egy magasabb szintre emelkedését jelenti, hogy a Bölcsődefejlesztési Program keretében benyújtott eredményes pályázatunk nyomán az óvodai ingatlanon megépült a település új, 26-28 gyermek számára férőhelyet biztosító, két csoportszobás bölcsődéje, melynek kiteljesedése és életteliése nap mint nap szívmengető élménnyel gazdagítja a szemlélődőt.

A 2014-ben megvalósult, műszaki koncepcióját tekintve nem kellően átgondolt óvoda-energetikai fejlesztés – a külső megújulás eredményeinek öröme mellett- számos nehézség és megpróbáltatás elé állította az épülethasználókat, a szülőket és a fenntartó önkormányzatot egyaránt. Már a fenntartási időszakban egyértelművé vált a további beavatkozások szükségszerűsége, és az, hogy nem kerülhető el egy új hőszivattyús rendszer kialakítása. A TOP-PLUSZ 2.1.1. kiírásra benyújtott eredményes pályázatunk megteremtette ennek lehetőségét. A támogatás felhasználásával egy immár jól működő hőtermelő rendszer kialakítása mellett megvalósulhatott az egyik tömbben lévő vizesblokk melletti akadálymentes fürdőszoba létrehozása, és az épület világítási rendszerének korszerűsítése is. A fejlesztés lezárási szakaszában járva jelenleg az akadálymentesség körében még szükséges apró fejlesztési elemek megvalósítása zajlik a záró elszámolás elvégeztetősége érdekében.

A mai kor gyermeknevelési – és ellátási követelményeinek megfelelő körülmények biztosítására, az intézmény területén még további beruházások szükségesek, úgy az udvar fejlesztése terén, mint a mindkét egységet ellátó, az elmúlt ciklusban egy kisebb fejlesztésen már átesett főzőkonyha egységben.

A település általános iskolai intézményének fenntartója a Dunaújvárosi Tankerületi Központ. A 2014. előtt még 9, azóta több beruházás és fejlesztés eredményeként kialakított új tan- és fejlesztő termekkel mára 16 tantermessé vált, tornacsarnokkal is rendelkező iskolaépület tulajdonosa az önkormányzat, de az épületegyüttes -élelmezést biztosító tereken kívüli része- a fennálló vagyonkezelési jogviszony szerint tankerületi üzemeltetésben van. Az intézményben az elmúlt ciklusban megvalósult önkormányzati és tankerületi beruházások jelentősen javították az energetikai és a használhatósági paramétereket. A tulajdonos önkormányzat által megvalósított, energetikai fókuszú fejlesztésekkel szinte egyidejűleg valósult meg a tankerület, mint fenntartó által bonyolított, a tanulási infrastruktúra állapotát javító fejlesztés is, azonban további, az épület hosszú távú használhatóságát szavatoló beruházások is halaszthatatlanná váltak. A több lépésben

kialakult épülettömb elavult technológiával készült tető tartó-szerkezetének és héjazatának megdöbbenően rossz állapota a tetőtéri nyílászárók cseréjekor, a beépített tetőtér felújításakor vált ismertté, melynek állékonysága a szakemberek egybehangzó véleménye szerint legfeljebb két esztendő időtávon volt csupán biztosítható. Emellett a tornacsarnok tetőszerkezeti és héjazati problémáját a folyamatos beázások mutatták, veszélyeztetve a már megvalósult energetikai fejlesztés során felhelyezett szigetelés, illetőleg a tornatermi parketta-felújítás fenntarthatóságát is. Az erősen tagolt kialakítású épületegyüttes komplex problémájára, a tetőszerkezetek felújítását és a teljes héjazatcserét is magába foglaló fejlesztésre, egyedi kormányhatározattal biztosított köznevelési infrastruktúrafejlesztési forrás adott számunkra lehetőséget.

Az energetika fejlesztések mellett nagy és műszaki értelemben merész előrelépés volt az új étkező régi kazánház helyén történő kialakítása. Ezzel, megvalósulhatott a gyerekek intézmény határain belüli étkeztetése, mely gyermek és nevelő számára egyaránt komfortosabbá tette az étkezést, de talán még fontosabb, hogy jelentősen csökkentette a kevés időből kiinduló zaklatottságot és a forgalmas úton való csoportos átkelés közlekedésbiztonsági kockázatát is.

A több mint 17 ezer kötettel rendelkező könyvtárunk a művelődési ház részeként az oktatási intézménnyel meglévő másfél évtizednyi kényszerű együttélésének végéig (2014-ig) az iskola épületében működött. A településen az elmúlt időszakban lezajló fluktuációs folyamatok és a helyben lakók bizalmának növekedése eredményeként -az önkormányzat vállára édes terhet rakva- az iskola teremkapacitásának azonnali bővítése vált szükségessé. Tekintettel arra, hogy az iskola épületének bővítése kevésbé volt alkalmas lehetőség, a könyvtár és művelődési ház mielőbbi kiköltöztetésének kérdéséről döntöttünk. A rövid időszakig tartó helyiségbérletet követően 2017-re készült el a településközpont új épületeként a később szociális szolgáltató tömbbel tovább bővített, Palágyi Józsefről elnevezett intézménynek helyt adó új könyvtárépületünk. Ez új dimenziót nyitott a település lakosai számára a közművelődés terén, ugyanakkor pedig mindkét intézmény, az iskola és a művelődési ház lehetőségeinek kitágulását eredményezte. Az immár önálló, az iskolától független életre kelt könyvtár és látogatói életében a covid természetes módon hozta el a bezárkózás időszakát. A hatalmas társadalmi veszteségek után aztán látható az intézmény újbóli, immár korosztályt megszólítani képes magára találása.

Könyvtári adatok – Nagyvenyim

Ez a diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.
 Diagramkészítés időpontja: 2025.04.08 07:50

Nagyvenyimen a lakosság számára az Egészségház épületében biztosított az egészségügyi alapellátás, aminek részeként 2 db, gyermekellátást is biztosító vegyes háziorvosi praxis és 2 körzetes védőnői szolgálat üzemel. A községben több évtizedes szolgálatot ellátó Lovász Doktornő nyugdíjba vonulására és a fogorvosi rendelés eredményes betöltésének előmozdítására már jókor igyekezett a képviselő-testület felkészülni egy magas minőséget képviselő, beteg és orvos számára egyaránt magas komfortot is jelentő modern fogászati kezelőegység beszerzésével.

Az alapellátási körbe tartozó ügyeleti rendszerben a közelmúltban végbement szabályozási változások ezt az ellátási formát a térségben a Dunaújvárosi Kórházhoz és a mentőszolgálathoz telepítették. Az ügyeleti ellátás hatékonyság-javulása a szakmai mutatók alapján bár igazolódott, megfosztotta a helyi lakosságot a több település betegeit ellátó központi ügyelet településünkön történő működése által realizált relatív jellegű, de jelentős mértékű komfort-többlet érzésétől.

Mélykúti településrészünkön is működik háziorvosi rendelés az egyik körzethez rendelt. A településrész életében kiemelkedő jelentőségű állomás volt az életveszélyes állapotban lévő orvosi rendelőépület kor követelményeinek megfelelő átépítése, felújítása és korszerűsítése. Ezzel -sajnálatos módon csak egy rövid időre- új lendületet kapott a településrész

lakóközösségének összefogási hajlandósága is. Eredményes pályázatok nyomán, valamint saját erőből történő fejlesztéssel, újraélesztő készülék található minden háziorvosnál, valamint felújítottuk és klimatizáltuk a rendelőépület váróhelyiségeit is.

Az Egészségház épületében nappali nyitvatartási rendszerben üzemelő, magánkézen lévő patika működik, a felújított és kibővített Egészségház színvonalával minden tekintetben azonos szinten, mind az orvosokkal, mind az önkormányzattal jó együttműködésben, a lakosság megelégedésére.

Önkormányzatunk a lakosság részére, sok éve nem emelt, jelképes összegű térítés ellenében, illetőleg többféle kedvezménnyel igénybe vehető vérvételi-szolgáltatást és EKG vizsgálati lehetőséget biztosít, jellemzően a dunaújvárosi központi laborhoz viszonyított rövidebb bejelentkezési és eredménybiztosítási idővel.

A településen működő szociális ellátási, gyermekjóléti és családgondozói rendszer jól működik. Új tevékenységi igényként megfogalmazódik az idősok nappali ellátása, a házi segítségnyújtás és betegápolás területén történő szolgáltatásbővítés. Markáns tapasztalat, hogy az ezek indítását szorgalmazók jellemzően nincsenek tisztában az e szolgáltatások jogszabályban megfogalmazott tartalmával. Időskorúak bentlakásos elhelyezését biztosítja a Szent Ferenc Szegénygondozó Nővérek által épített, egyházi fenntartású Szeretetotthon. Az elmúlt évek alatt egyre növekvő igény fogalmazódik meg az idősokellátás e formájának önkormányzati fenntartású rendszerben történő elindítására is.

A sportkedvelő lakosság számára kikapcsolódást és sportolási lehetőséget biztosít az önkormányzat tulajdonában álló sportpálya, ahol új épületrésszel bővített öltöző szolgálja a focisták kényelmét. Sportolási és rekreációs terek elérhetők a településközpontban is, itt egy „B típusú” Sportpark, kültéri fitneszpálya, kerékpáros ügyességi pálya és ingyenesen foglalható tenispálya várja a mozogni vágyókat. A területen megépült 4 évszakos szintetikus jégpálya jelenleg újjáépítés alatt áll, mert a szerkezet a szándékos rongálás következtében biztonságosan nem volt üzemben tartható. A pálya újjáépítését követően a felület síkosságnövelő felújítását is el kell végezni majd. A sport-rekreáció területe kiemelt figyelemre érdemes a fejlesztési koncepciók megalkotása terén. Intenzív tapasztalás kapcsolódik ahhoz a felismeréshez, hogy ez a terület különösen alkalmas a helyi kötődését nehezen kialakító, vagy megélni képes, fiatal, fiatal-felnőtt korosztály figyelmének felkeltésére. Az iskola területén egy a kisiskolás korosztályig használható, zsiliprendszerű, délelőtt zárt, csak az iskola felől megközelíthető, délután és hétvégén nyitott, szabadon megközelíthető játszótér van, a Sportparkban és Mélykúton pedig nyitott, egésznap és bárki számára elérhető játszótér várja a kicsinyeket és szüleiket. A kisgyermekes családok e térbeli kapcsolat-pontjai körében az elérhető szabadidős jellegű, kereskedelmi/vendéglátóipari kínálat megteremtése még előttünk áll, amire egyértelmű igény mutatkozik az ezen infrastrukturális elemeket használó társadalmi csoportok tagjai között.

A község másodlagos központjaként kibontakozó területen, a sportpályával szemben elhelyezkedő „Sportcentrum” területén e funkció beszűkülni látszik, és a magánvállalkozásban üzemelő ingatlanon mára kibővített termékpalettával, burkolóanyagokkal és egzotikus jellegű kertészeti dísznövénykínálattal szembesül a vásárlóközönség.

A településen elérhető bevásárlási lehetőségek bár nem teljeskörűek, de változatosak. Minőségi változást eredményezett a korábbi Coop üzlet épületének látványos felújítását és átalakítását követően megnyíló Spar áruház. A szomszédos vegyes és zöldséges boltok és az Európa pékség mellett a helyi termelői portékák értékesítéséhez helyt adó piac megépülte és megnyitása is új, színesítő bővülést és a környék termelőinek minőségi portékáihoz való egyszerű és kényelmes hozzáférés lehetőségét hozta el a településen. A „Szőlőhegy” részen élő, többségében az „öslakosság” körébe tartozó népesség korösszetétele alapján azonban a település központi területétől Dunaújváros irányába eső részen is szükséges lenne egy, legalább az alapvető élelmiszerek stabil választékát felvonultató beszerzési pont, kisebb üzlet létrehozása. Ekörben célszerű a településen jól prosperáló, élelmiszerkereskedelemmel foglalkozó vállalkozói körrel történő együttműködési lehetőségek gyors feltérképezése.

A térségben trend-szerű szuburbanizációs jellegű folyamat hatása Nagyvenyimen is érzékelhető. Egyre több esetben jelenik meg igény a nagyobb méretű telkek beépítési céllal történő megosztására, a külterületek belterületbe vonására. Az elhunyt lakók örökségeként tulajdonosváltáson áteső ingatlanokba is jellemzően fiatalabb korosztály, vagy már gyermekes, vagy gyermeket vállalni szándékozó családok költöznek. E folyamat egyfelől örömdetes tapasztalásokat eredményez, ám előrelátást, nagyfokú tudatosságot igényel, és nagy felelősséget telepít a településrendezési és fejlesztési stratégiák körében döntéshozó képviselő-testületre. A folyamat széles spektrumú tovagyrűző hatásai legfőképp a települési társadalom átalakulása, a lakossági igények ebből fakadó megváltozása terén, illetőleg a folyamat kiteljesedéséből következő és egy szinten túl megoldhatatlan bővítési igényekben mutatkoznak meg, amely az infrastrukturális és közüzemi, valamint intézményi férőhelyi jellegű ellátottság terén jelent kihívásokat.

1.1.4 Gazdasági potenciál

Nagyvenyim földrajzi elhelyezkedése révén kedvező mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik. A településhez tartozó szántóterületek jó minőségűek, a 3300 ha szántó művelési ágú földterület legnagyobb részét a Pálhalmi Agrospeciál Kft. műveli. A területen a földtulajdonok jellemzően keskeny sávot mutatnak, bérleti konstrukciók okán megfigyelhető a művelésben a koncentráció, ami nyilvánvaló volumengazdaságosságot és a nagygépes művelés lehetőségét jelenti a

gazdáknak. A jó minőségű mezőgazdasági területek ellenére a lakosságnak ma már csak csekély hányada él a hagyományos mezőgazdasági tevékenységekből. Ennek oka az elmúlt időszakban végbemenő népességnövekedés jellegében keresendő, ami döntően a városból történő lakossági kiáramlás és vidékre való kitelepülést mutat. A mindössze 77 éves közigazgatási önállósággal rendelkező településünk a ciszterek előszállási és mezőfalvi birtokközpontú gazdaságát kiszolgáló terület volt, így cselédségi szálláshelyként nem alakult ki olyan infrastrukturális vagyon, ami a tanácsrendszert felváltó önkormányzatiság kezdetén történő vagyonátadásakor a tényleges gazdálkodás alapjait megteremthette volna. A település önállóvá válásakor lezajlott folyamatban és azóta sem jutottunk az önkormányzat számára jelentős gazdaságélénkítési és a saját bevételek markáns növelési lehetőségét biztosító földtulajdonhoz, vagy más vagyontárgyakhoz. Jellemzően e területhiány okán, Nagyvenyim nem bővelkedik az ipari termelésnek helyet biztosító területtel, ezért ipara nem jelentős. A községben élő aktív korú lakosság megélhetését a Dunaújvárosban működő cégek, vállalkozások biztosítják kb. 85 %-ban. Ebben a dimenzióban a jelen időszakban a térség legnagyobb foglalkoztatóját, a Dunai Vasműt érintő kedvezőtlen változások, és ezek munkaerőpiaci, foglalkoztatási hatásai szignifikáns negatív hatásokkal érvényesülnek Nagyvenyimen is. Az, hogy a várhatóan bekövetkező, több ezres és jellemzően/csak speciális szaktudással rendelkező munkavállalói kört érintő csoportos létszámleépítés, mikor, milyen intenzitású és kiterjedésű személyes és/vagy társadalmi krízishelyzetet generál, még nem megjósolható, de hogy lesz ilyen az már biztos. Több munkavállaló a helyi, illetve a városi munkalehetőségek szűkülésének hatására a településtől távolabb próbál munkát vállalni, vagy saját vállalkozási tevékenységbe kezd. A településen működő vállalkozások száma meghaladja bár az 520-at, ebből azonban alig van olyan, a melynek mérete a mikrovállalkozást meghaladó kkv lenne. A szabályozási környezet elmúlt időszakban bekövetkező, a helyi potenciál szempontjából is meghatározó eleme a KATA eredeti rendszerének kivezetése is. Ennek folyományaként a korábbi, mintegy 160 adóalany nagyrésze, mintegy 80 %-a, az új sávós adózási rendszerben az éves mértékében a KATA eredeti rendszerének megfeleltethető adóterhet képviselő alsó adózási sávba került, illetve az új KATA rendszert már csak azok a főállású egyéni vállalkozások választhatták, akik kizárólag magánszemélyek részére értékesítenek, vagy nyújtanak szolgáltatást. Az új KATA rendszer továbbra megtartotta a minimális adminisztrációs igény jellemzőjét, éves bevételi kerete 2025. évre vonatkozóan 18 millió Ft-ban került meghatározásra, és az e korlát feletti bevételeket 40 %-os mértékű különadó terheli. Az alanyi adómentesség határa 18 millió Ft.

A település gazdasági potenciáljának alakulására tehát két tényező volt meghatározó hatással. A Dunaújvároshoz, mint a térség ipari centrumához való közelség és a Mezőföldre jellemző mezőgazdasági, szántóföldi gazdálkodás hagyománya. Nagyvenyim fiatal történelme során a növekedést a közeli város életciklusait meghatározó urbanizációs folyamatok táplálták, s a

lakosságszám emelkedésével fokozatosan átalakult annak összetétele is. A gyári dolgozók kitelepülése átalakította a község térszerkezetét, miközben a megjelenő új, polgári igények a növekedés melletti minőségi jellegű fejlődést is előmozdították. A 80-as években kialakult geometriai elrendeződés mellett ipari jellegű termelésre módot adó gazdasági övezet nem alakult, nem is alakulhatott ki a belterületi részeken, de a külterületen sem, hiszen a városi foglalkoztatók és infrastruktúrák közelsége okán erre nem volt igény, a környező földek pedig magas aranykorona értékük okán nem is vonhatók ki a művelés alól.

A község mezőgazdasági és logisztikai értelemben vett kedvező földrajzi elhelyezkedése (az M6-os pálya, a majdani M8-as pálya és a Duna híd között, az É-D-i és K-Ny-i közlekedési tengelyek metszéspontjában vagyunk) a felvázolt történeti környezetben természetes módon eredményezi az őstermelők és kisk gazdaságok mellett a szántóföldi művelés koncentrációját, azt, hogy a helyi vállalkozások közül a személyszállítással, szállítmányozással, fuvarozással foglalkozókban rejlik csak növekedési potenciál, a kicsik pedig a lakóterületeken tevékenykedő, jellemzően kisadózó szolgáltató cégek.

Nagyvenyim saját bevételszerzés körében fennálló hátrányos helyzetét pedig paradox módon éppen ezek az egyébként „kedvező” körülmények alapozzák meg.

A település külterületi földjeit döntő arányban az iparüzési adó fizetése alól mentesülő kormányzati szereplő, a Pálhalmi Börtön és Fogház gazdasága a Pálhalmi Agrospeciál Kft. műveli. A relatíve nagyszámú őstermelő és kisadózó szolgáltató bár az önkormányzati igazgatási és hatósági munkában kapacitást igényel, az önkormányzat számára adóalanyonként maximum 50 e Ft/év helyi adóbevételt eredményez csupán.

Az eképpen egyébként is alacsony iparüzési adóbevételünkben az elmúlt években további drasztikus mértékű kiesést eredményezett a logisztikai tevékenységet végző helyi vállalkozások által fizetett útdíjak iparüzési adóból való levonhatósága. Csak egyetlen vállalkozásunk, a logisztikai területen dolgozó Tilla Trans Kft., az elmúlt 4 év alatt 55 M Ft-tal csökkentette a befizetését irányunkba. Ugyanígy a többi szállító cégünk, fuvarozónk.

A legnagyobb helyi, 140 fős foglalkoztató, és egyben az önkormányzat legnagyobb iparüzési adó fizetője a fémfeldogozó ipari termelést végző autóiipari beszállító, a KVJ Művek Zrt. A társaság gazdálkodási paraméterein is nyomot hagyott a covid időszak. A cég vagyoni struktúrájában és eredményességi adataiban az elmúlt időszakban látszó időszakos visszaesés után mostanra talán kedvező változások is érzékelhetők. A társaság vagyonában bekövetkezett korábbi, 20 %-ot meghaladó mértékű csökkenés, helyreállni látszik. A cég értékesítésének, korábbi csökkenő nettó árbevétele és az ezzel szinkronban negatívba forduló eredményesség is visszaállt a pozitív irányba. A 2020-2023-as időszakokra benyújtott iparüzési adó bevallásuk alapján a fizetendő adó összegében szignifikáns növekedés érződik, 18-42 millió Ft nagyságrendű fizetendő adóval. Ez

az önkormányzat gazdasági környezetében meghatározó stabilitási referenciaértékként értékelhető.

Korábban jelentős iparűzési adót fizető vállalkozás a mezőgazdasági tevékenységet végző Agro-Concord Kft. Az elmúlt évtizedben mintegy 600 M Ft-os vagyonú vállalkozástól, melynek eredménytartáléka 430 M Ft feletti volt, évente mintegy 8 M Ft-os nagyságrendű iparűzési adóbevételre számíthattunk. A társaság életében bekövetkezett tulajdonosi változások okán a termelés térbeli eloszlása megváltozott, az adófizetés céltelepülései is átalakultak, miközben az eredményességen a covid időszak kedvezőtlen tendenciái tovább rontottak. Így a Nagyvenyimre jelenleg befolyó iparűzési adó mértéke az elmúlt évekhez viszonyítva is tovább csökkent, ma már csupán 1,6 M Ft-os nagyságrendet képvisel.

A településen működő további vállalkozások vagyoni, bevételi pozíciója széles spektrumon változó, iparűzési adó fizetési nagyságrendjük a fentiekhez képest jelentősen csekélyebb mértékű és nagy ingadozást, jelenleg általánosan igen enyhe növekedést jelentő befizetési szintet mutat. Ez a nominális értékben kimutatható növekedés azonban nem vont maga után hatékonysági javulást, főként az elmúlt időszak háborús inflációjának tovaggyűrűző hatásaként eredeztethető.

Összességében a saját jogú -iparűzési adó alapú- bevételek tendenciájában a fentiek alapján előbb csökkenés, majd mostanra csekély meredekségű pozitívba fordulás érzékelhető.

Vállalkozás száma a működési forma szerinti megoszlása – Nagyvenyim

Ez a diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.
Diagramkészítés időpontja: 2025.04.08 07:50

A rendelkezésre álló foglalkoztatási és munkanélküliségi adatok értelmében a település jelenleg kedvezőbb munkaerő piaci helyzetben van, mint a Dunaújvárostól távolabb elhelyezkedők. Ezek az adatok azonban egy helyi-térségi válsághelyzetben gyorsan és ellenkező irányba változnak, e tekintetben tehát egyelőre nem lehet statikus kijelentésekkel élni. Tekintettel az ISD Dunaferri csoport körében aktuálisan fennálló bizonytalansági tényezőkre a település számára fontos feladat a munkahelyek megtarthatóságának illetőleg fejlesztésének elősegítése, ehhez alkalmas eszközrendszer kialakítása. A munkahelyek megőrzése és létrehozásának szempontjából a jelen időszakban különösen kiemelt jelentőségű lehet a munkavállalók egyes képzési konstrukcióba történő terelése, a helyi vállalkozások nem anyagi jellegű (inkubációs, információs) támogatásai, akár helyi fejlesztési iroda létrehozásával, helyi foglalkoztatási rátát növelő konstrukciók kidolgozása, akár saját önkormányzati vállalkozás útján, vagy helyi gazdaságfejlesztés által. Fontos tényező marad tehát az önkormányzati beszerzések helyi ajánlattevők bevonása eredményeképpen történő foglalkoztatás-bővítés, a közmunka program, a vállalkozások együttműködéseinek közvetítő jellegű elősegítése, elmélyítése. A helyi foglalkoztatás bővítés kettős eredménnyel bír a település gazdasági helyzetére. Részben a helyi iparüzési adó hatása

által, részben pedig a települési segélyekre fordítandó összegek esetleges csökkenése által. A helyi gazdaságfejlesztés csak akkor valósítható meg eredményesen, ha ez, az e területet érintő részletes elemzés után kialakított stratégia alapján megalkotott foglalkoztatás-bővítő akciótervek szerint valósul meg, kihasználva a területre fordítandó közösségi és állami források lehetőségeit. Ezt kifejezetten jótékonyan érintheti a település arculatának tudatos meghatározása, a helyi image és kialakítása a közösségi összefogás és lokálpatriotizmus település marketing eszközökkel történő erősítése.

Fejlődési pályánk markáns mérföldkövei az elmúlt tízéves időszak megvalósult fejlesztései, melyek az elnyert támogatások mellett sem valósulhattak volna meg az önkormányzat gazdálkodásában végrehajtott szakmai szemléletű hatékonyságjavítás nélkül. Ez mára jelentős előrelépést hozott a történeti okokból sajátos hátrányokkal küzdő település számára, gyakorlatilag megalapozva a működőképesség fenntarthatóságát. A saját bevételek hiányából fakadóan a működési szerkezet további tudatos átalakítását igényli a költségvetési és likviditási helyzetünk, ez azonban mára szinte elérte a lehetőségek határát. Nagyvenyim napi feladatellátását nehezítik a külső, háborús környezetből fakadó kedvezőtlen körülmények máig elhúzódó hatásai is (melyek legmarkánsabban az energetikai területre jellemzők), ahogyan a szuburbanizációs eredetű növekedés következtében átalakuló népességnek a dunaújvárosi centrumú térségi foglalkoztatási környezettől való erős függése és kitettsége.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi állapot, az öt évvel ezelőttihez hasonlatosan, a jellegében és időbeliségében is eltérő különböző kedvezőtlen hatások időbeni összecsúszásából fakadó negatív csúcspontot jelentenek, a problémák kezelése a jelen időszakban is csak komplex módon, egyszerre költségvetési és stratégiai elemeket is alkalmazó szemlélettel lehetséges.

Az önkormányzati gazdálkodás és a hivatali működés során elérhető erőforrások között, ha lehet, most minden eddiginél különlegesebb helyzetű és jellegű a humán erőforrás. A gazdasági potenciál fogalmának abbéli értelmezése szerint, mely a gazdasági pozíció, a gazdasági térben értelmezett relatív helyzet megragadására szolgál, a vezetői és a hivatali apparátus, a munkába bevont külső szakértők által megjelenített szakmai kompetencia szintje –éppen a fenti, stratégiai és operatív megközelítésben egyaránt releváns probléma viszonylatában kiemelten- a gazdasági potenciál körében számbavételre igényt tartó versenyképességi tényező. A versenyképesség fogalmát pedig kevésbé a „piaci” jellegű gazdasági tér különböző szereplői közötti verseny helyzetére értelmezhetjük, hiszen az a közszféra, az államigazgatás szereplőjeként működő önkormányzati lét során ebben a megközelítésben nem értelmezhető. A versenyképesség idevágó, elsőre talán sajátosnak tűnő értelmezésében itt a fenntarthatósági versenyben való versenyképesség a gazdasági potenciált megalapozó vizsgálati szempont, hiszen egy település lakossága -normális esetben, és ez így is van jól- nem érzékeli az egyes költségvetési évek eltérő pénzügyi sajátosságait, az azokból fakadó következmények hatása csak közép- és hosszú távon

kiegyenlített pályaként érzékelhető, amennyiben a településen láthatók a fejlődés vagy lemaradás lenyomatai, amelyek esetleg a népesség növekedésében vagy az elvándorlásban, vagy az ingatlanok árszínvonalának változásában érhetők tetten. Ebben a megközelítésben Nagyvenyim igen szerencsésnek mondható. Az önkormányzat és intézményei, főként a hivatali apparátus kötelékében lévő dolgozói állomány és a vezetők, valamint a kevés számban bevont (döntő többségében helyi) szakértők köre (az önkormányzat jogásza, a fejlesztésekhez igénybevett tervezők, felelős műszaki vezetők, műszaki ellenőrök), vonatkozásában leszögezhető, hogy jólképzett, szakmájában és aktuális feladatkörében is releváns tapasztalatokkal rendelkező és szép eredményeket elért, a település iránt mélyen elkötelezett, szinergikus működésre képes csapatot alkotnak. Az elmúlt időszak meghatározó mértékű gazdálkodási hatékonyságjavításának szakmai lehetőségét ez teremtette meg, a várható és időközben realizált eredményének zálogát is ez adta, a mögöttünk lévő évtized távlatában is. Az eltelt időszakban az ezen minőségi szakmai tudás birtokában és felhasználásával elért eredmény (realizált többlet) pénzforgalmi megközelítésben összességében már elérheti több évnnyi működésünk folyó költségvetési főösszegének szintjét. Ennek megjelenési formái változatosak, eredményei pedig vitathatatlanok: százmilliós nagyságban megspórolt külső szakértői díjak a településfejlesztésben, több tízmilliós nagyságrendet képviselő költségmegtakarítások az üzemeltetési és igénybevett szolgáltatások és más beszerzések szintjén, a lekötött források felhasználásán túl a működési kiadások oldalán megspórolt önerő és sajátérs beruházás biztosítása a támogatási összegeken felül, a beruházások közpénzfelhasználási hatékonyságának magas szintje mellett százmilliós nagyságrendben.

Ennek elvi alapját a fejlesztés oldalán megfogalmazott indokolt szükségességen és mértékletességen alapuló moduláris ütemezettség, szervezeti alapját pedig a munkabér-oldali racionalizáció, a kedvező munkahelyi kultúra és a tudatos humánerőforrás-kezelés és -gazdálkodás jelenti. Az önkormányzati szervezetrendszer irányítását végző (a vezetéstudományt felsőfokon oktató jártasságával rendelkező) vezetőt komoly büszkeséggel töltheti el ennek megtapasztalt szintje. Köszönet illeti az elmúlt időszak eredményeiben közreműködő valamennyi kollégát, intézményrendszeren belül és kívül egyaránt. E speciális tőke irányába meglévő hit és bizalom, mint gazdasági potenciál szolgálhat majd továbbra is az előttünk álló feladatok megoldásának egyik, szükséges, még ha nem is elégséges forrásaként.

1.1.5 Demográfiai helyzetkép

A 2025-ös adatok alapján a település állandó lakosainak száma **4218** fő, ebből 2115 a férfi és 2013 a nő. A községben életvitelszerűen élő lakónépesség **4041** fő. Ezek az adatok

kisamplitúdójú évenkénti mozgásokat jeleznek, néhol néhány tízfős pozitív, néhol pedig negatív változásokat hozva. Trendszerűségében vizsgálva a település demográfiai adatait, egyelőre sem a drasztikus népességfogyás, sem pedig a népességnövekedés vonatkozásában nincsen azonnali beavatkozási kényszer, azonban a hosszútávú mozgások folyamatos figyelemmel kísérése szükséges a reakcióképesség fenntarthatóságához. A népességből 86-92 fő a bölcsődéskorú (ami a megépült bölcsődei intézmény maximum 28 férőhelyének kontrasztjában érdekes kérdés, de az is látszik, hogy az adat csökkenő). Jelenleg is 130-150 fő körüli a külterületen élők száma (ami a közszolgáltatások körében okoz ellátási problémát), és mindkét népességi kategóriára nézve 1100-nél több fő a 60 év felettiek száma, ami egyrészt egy közegészségügyi krízishelyzetben (lásd pandémia) jelenthet fokozott veszélyeztetettséget és megszabja az ellátási feladat nagyságrendjét. Emellett figyelmet érdemel az adat az elmúlt 5 éves időtávon érzékelhető 10 %-pontos növekedése is, mert ez abszolútértékben is, és a bölcsődéskorúak viszonylatában is a helyi társadalom előregedését jelenti, az ezzel párhuzamosan jelenlévő, kisgyermekes családok kiköltözési jelenség megléte mellett.

A népszámlálási és statisztikai adatok alapján a lakónépesség² (életvitelszerű lakóhely) kategóriában az 1970-es év **2644** fős adatához képest 1980-ban mért csekély megtorpanás után 1990-ben 3367 fővel, 2001-ben 4814 fővel, az 50 éves időtávon trendszerű, emelkedő jellegű sávban hullámzó növekedés állapítható meg (az adat 2016-ban 4014 fő, 2017-ben 4029 fő, 2018-ban 4071 fő, 2025-ben pedig 4041 fő).

A község állandó lakossága (bejelentett lakóhellyel rendelkezők) 2025. január 1-én **4218** fő. Ebben a statisztikai kategóriában az 1970-ben mért adat **2723**, itt is megfigyelhető a lakónépességi adatra is jellemző csekély hullámzással tarkított emelkedő trend (az adat 2016-ban 4135 fő, 2017-ben 4174 fő, 2018-ban 4235 fő, 2025-ben 4218 fő). 1990-ben a bejelentett lakóhellyel rendelkezők száma 3451 fő, 2001-ben pedig 4122 fő. Megállapítható, hogy az elmúlt 50 éves időtávon e statisztikai kategóriában is jellemző növekedési, időnként pedig megtorpanási fázisok vannak.

² A népszámlálási lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik... A népszámlálási lakónépesség fogalma igazodik a nemzetközileg elfogadott népszámlálási módszertanhoz is. A nemzetközi rendeletek és ajánlások ugyanis a népességszámnak nem a hivatalos bejelentésen alapuló, hanem a tényleges lakóhely szerinti megállapítását írják elő. Nagyvenyim esetében fontos megjegyezni, hogy a lakónépességi adat tartalmazza a Pálhalmi BV Intézetben elhelyezett fogvatartotti állományt is. Ez a lakónépességi csoport azonban nem szolgál önkormányzatunknak adandó normatív támogatás alapjául.

Állandó népesség: az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk).

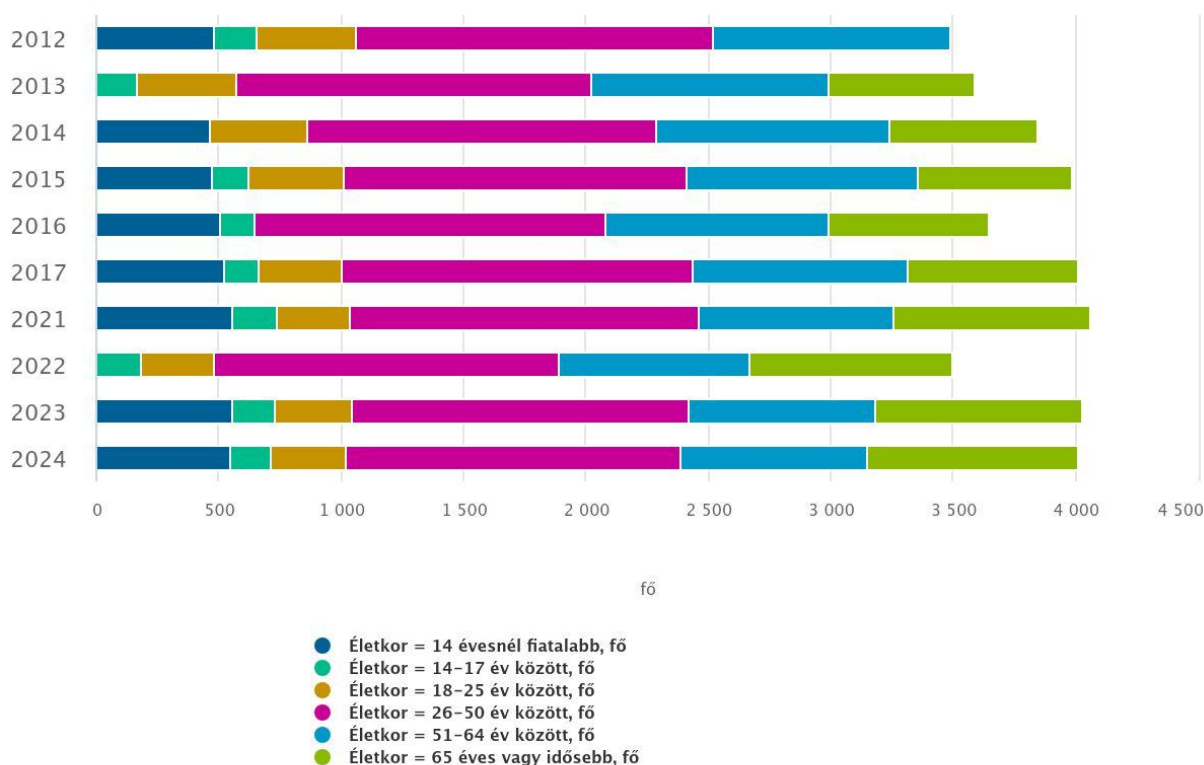
A közeli megyei jogú városra korábban jellemző, nem éppen kedvező légszennyezettség és a Nagyvenyimen időközben kiteljesedő közművesítettség okán, a hetvenes évek végétől kezdve a nyolcvanas években sokan telepedtek le a községben. Főként ez okozta a lakónépesség számának rohamos növekedését. Ehelyütt megjegyzendő, hogy az elmúlt időszakra jellemző országos demográfiai jellegzetességek, még ha időben kisebb eltolódásokkal is, de Nagyvenyimen is érzékelhetőek.

E két demográfiai jellegű statisztikai kategóriában figyelemmel kell lenni erre a növekedési tendenciára, miszerint az 50 éves időtávon az életvitelszerűen a településen lakók száma dinamikus növekedést mutat, ahogyan a településen nem állandó bejelentett címmel rendelkező lakosoké is. Ennek ugyanis a településüzemeltetés szempontjából költségoldalon szintén dinamikus növekedési hatása lehetséges. A közszolgáltatásokat az itt élő lakosság teljes köre használja. Ezért fontos, hogy a közösségi célú tevékenységekhez és fejlesztésekhez kapcsolódó esetleges bevételszerzési helyzetekben szabályozási oldalról (ahol ez lehetséges) a használat jogcímét is figyelembe vegyük az ingatlantulajdon mellett.

További érdekességet mutat a népsűrűségi adat is, amennyiben az állandó népesség 1 km²-re vetített értéke 2011-ben 93,6 fő/km², míg 2019-ben 97 fő/km², 2025-ben 4218 fő / 43,68 km², vagyis 96,57 fő/km². Ez az adat egyes uniós források települések számára való elérhetősége szempontjából relevanciával bírhat, amennyiben az adott támogatási konstrukció esetében a városi rang, az 5.000 fős feletti lakosságszám, illetőleg a 100 fő/km² –t meghaladó népsűrűségi adat a támogathatóság feltétele, vagy éppen ezek ellenkezője.

A 4041 fős lakónépesség nemek szerinti megoszlása 2032 nőt és 2009 férfit mutat. Az össz lakónépesség legnagyobb számosságú korosztálya, 1358 fővel (33,36%) a 26-50 év közötti, ebben a korosztályban 672 a nő és 686 a férfi. Mindkét nem esetében is ez a legnagyobb számosságú korosztály. Az ennél idősebb korosztályok is elég nagy arányt képviselnek a népességben, a még aktívkorúak (50-64 évesek) között a férfiak vannak többen, míg az ennél idősebb nyugdíjaskorúak között (64 év felett) a nők száma már jóval magasabb értéket mutat.

Lakónépesség korcsoportok szerinti megoszlása – Nagyvenyim

Ez a diagram a Helyi közszeigáltatás információs rendszerrel készült.
Diagramkészítés időpontja: 2025.04.08 07:50

A település népességstatisztikai és demográfiai adatai a gazdasági potenciál és a foglalkoztatottság szempontjából történő beavatkozási pontokon is erős relevanciával bírnak. De figyelemmel kell lenni az adatokra és tendenciákra az önkormányzat szociálpolitikai, egészségpolitikai, oktatáspolitikai és kultúrpolitikai döntési rendszerében is.

A jelenlegi időszakban a település és az önkormányzat működése és a közszeigáltatási feladatok körében releváns adatként értelmezhetők az alábbi, lakónépességre vonatkozó adatok:

- a 70 évet betöltöttek száma közel 500 fő
- a 60 évnél idősebb lakosság létszáma 1089 fő, a teljes lakosság több, mint negyedét adja
- 86 fő a bölcsődés korúak száma
- 105 fő az óvodás korúak száma
- 351 az általános iskolás korú gyermek
- 206 fő a középiskolás korú ifjúság számossága
- 937 fő a fiatal felnőtt lakosunk

Különösen nagy figyelmet kell fordítsunk a 70 évnél idősebb korosztályra, valamint a 60 évet betöltöttek közötti, vagy annál fiatalabb, de egyéb speciális rászorultsággal rendelkező társadalmi csoportokra.

A város és városkörnyék lakosságára jellemző képzettségi adatokban megfigyelhető a település relatíve jó pozíciója az érettségizettek és diplomások aránya szempontjából. A Dunaferri csoporttal kapcsolatos negatív potenciál okán, középtávon is megjelenő és stratégiai jelentőségű feladat a település népességmegtartó erejének megőrzése, amely azonban már rövid távon is más megközelítésmódot igényel és további fejlesztési igényeket generál.

1.1.6 Az oktatás-nevelés helyzete községünkben

A 0-3 év közötti gyermekek napközbeni elhelyezésére a korábban egyedülként, egyesületi fenntartóval működő Búgócsiga családi bölcsőde mellett már a Nagyvenyimi Nefelejcs Óvoda és Fecskefészek Bölcsőde belügyminisztériumi bölcsődefejlesztési programjában megépült új, legalább 26 fő ellátását biztosítani tudó intézményi egységében is van módja a helyi családoknak. Az új intézmény szívmengető színfoltja lett a településnek. Mára beigazolódott, hogy az igénylői kör nagysága alapján az új intézmény mellett fenntartandó és fejlesztendő marad a családi bölcsőde intézménye is. A Búgócsiga Egyesület 15 éve működtet Nagyvenyimen 2 csoportos családi bölcsődét, a működtetéshez szükséges anyagi javakat önerőből, állami normatív támogatásból, valamint pályázatokból, és néhány éve önkormányzati támogatás felhasználásával finanszírozza. A további, új szintet képviselő fejlesztéseket a jelenleg bérelt ingatlan megvásárlása alapozhatja meg. A vezetők ezirányú elképzelésének megvalósításához az önkormányzat igyekszik minden segítséget megadni. Az intézmény 14 kisgyermek, napközbeni ellátását vállalja (heti néhány napra, vagy minden napra) és 4-6 fő részére biztosít munkát. A szabad férőhelyekre a környező települések kisgyermeki is felvételt nyerhetnek.

Az óvodai intézményünk éppen a bölcsőde avatásakor ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját. Az intézmény, életének hetedik évtizedébe markáns átalakulással lépett be, hiszen az új bölcsődével közös intézményként kezdődő korszak a korábbi, 30 éves vezetői életút lezárását követően új vezető kinevezésével indult. A megőrizve megújítás folyamata egy új tanulás is egyben, az intézményi környezetben és a fenntartó önkormányzat számára egyaránt.

Az épület jelenlegi állapota egy eredetileg bika istállóként használt épületből, többszörös bővítés és felújítás után alakult ki, egy csodálatos udvar veszi körül. Az épület 2014-ben, egy korábbi pályázat forrásából, de jelentős saját erő-igénnyel energetikai korszerűsítésen és felújításon esett át. Ennek gépészeti konstrukciója a funkcionalitás viszonylatában sajnos elhibázottnak bizonyult, és a későbbiekben újabb megoldandó problémákat vetített elő. Ez a külső-belső teljes felújítás azonban nagyrészt kielégítette az energetikai paraméterekkel kapcsolatos jogos igényt, és az ablakok, a fűtés, a konyha, a padlózat olyan állapotba került, amely részben levette az önkormányzat válláról a terhet, ám az intézmény gyermekek és nevelők számára komfortos használhatóságának érdekében szükség volt a hőszivattyús rendszer primer oldalának teljes megújítására, valamint a hőleadó oldal átalakítására. Az épület újabb energetikai korszerűsítése során a csoportszobákban padlófűtést alakítottunk ki, és létrejött egy akadálymentes vizesblokk is. Kisléptékű kapcsolódó felújítási munkálatokat követve jelenleg a projekt zárási folyamata zajlik. A komfortérzet növekedése a visszaköltözés után segített feldolgozni a felújítási időszak fáradalmait a gyerekeknek, szülőknek, óvónőknek egyaránt.

Óvodánk tehetségpont. Nagy figyelmet fordítanak az idejártó kisgyermek közötti egyéni különbségekre, így a differenciált nevelést helyezik előtérbe. Környezetvédelmi bázis óvodaként működnek a környéken. Kihasznlva a nagy udvar előnyeit, programjukkal elnyerték az Örökös Zöld Óvoda és Madárbarát Óvoda címet is. A gyönyörű fáktól árnyas udvaron az óvoda dolgozói igazi játékbírodalmat alakítottak ki, önkormányzati fejlesztésekkel pedig további funkcionális és esztétikai megújulás zajlott a korábbi években. A játszóudvar rendszeres karbantartása és gondozása azonban már láthatóan túl nagy feladatnak bizonyul a dolgozók számára.

Az óvoda csoportszobáiba lépve igazi mesebírodalomban találhatjuk magunkat, a sok játék, az ízléses berendezés és az óvó nénik ügyes keze által alkotott díszletektől. Tudjuk, hogy a kisgyermeknek ahhoz, hogy az iskolában könnyen boldoguljon, meg kell tanulnia kifejeznie magát, tudnia kell a mindennapi élet adta szerepeket, viselkedési mintákat alkalmazni, társaival és a felnőttekkel együttműködni. Ehhez a nagyvenyimi óvoda kiváló ismereteket, mindenkor stabil alapokat biztosított az odajártó kicsiknek. A sok érték mellett évtizedeken át fájó pont volt a tornaszoba hiánya. Ennek a szívvvel tervezett, ma pedig sokrétű mozgásos kínálatnak teret adó új épületrésznek a megépítése a kicsinyek és az óvodai dolgozók nagy öröme az önkormányzati feladatellátás támogatása körében kiírt pályázatból az elmúlt ciklusban megvalósulhatott.

Az óvodai gyermeklétszám a mögöttünk álló években élénk változékonyságot mutatott. A jelenlegi állapotában négy csoporttal működő intézményben néhány évvel ezelőtt szükségessé vált a működési engedélyben szereplő 99 főhöz viszonyított 20 %-os emelés, amellyel a csoportokba járó gyermekek száma elérte a kritikus szintet. Az intézmény további két csoportszobával és a kapcsolódó szociális infrastruktúra kialakításával történő tervezett bővítése egyelőre forráshiány miatt nem valósulhatott meg. Az idei év ismert adatai alapján azonban a létszám a soron következő nevelési év kezdetén várhatóan nem is fogja meghaladni a 100 főt, ezzel pedig az intézmény elveszítheti az életében egyébként nagyon fontos, óvodatitkári munkakörének finanszírozását.

Nagyvenyim két oktatási intézménye, az óvoda és a Nagyvenyimi Kossuth Lajos Általános Iskola elválaszthatatlan módon kapcsolódik össze. Aki településünkön éli vagy élte gyermekkorát, abba e két intézmény emléke örökre belévéssődik, mert bárhová is veti a sors, a gyerekkor egyet jelent az óvodával, iskolával. Együttműködésük ezért nélkülözhetetlen. A két intézmény nevelői évek óta bepillantanak egymás életébe, együttműködnek abban, hogy az óvoda-iskola átmenetet segítsék. A falusi iskola mindig is családias, zöldövezeti jellegével emelkedett a városi tömegiskolák fölé.

Az iskola épülete a településközpont meghatározó megjelenésű, végleges geometriai elrendezését szintén több bővítés után elnyerő építészeti egysége. Az ingatlan és az oktatási-nevelési infrastruktúra helyzetében több mérföldkő is bekövetkezett az elmúlt ciklusokban.

A gyermeklétszám növekedésének édes terhe tíz évvel ezelőtt arra készítette az önkormányzatot, hogy mintegy 16 évnyi kényszerű együttélés után új otthont teremtsen a közművelődési terület számára. A könyvtár helyiségeiből 2 régi-új tanterem került kialakításra, ezt követte egy harmadik, multifunkciós terem kialakítása az aulából történő leválasztással. Az épületegyüttes gépészeti rendszere a 2014-es évre olyan mértékben leamortizálódott, amely kétségessé tette a következő fűtési idényben történő üzemeltethetőséget. A fűtési rendszer a hőtermelő oldalon és melegvízellátó funkcióban teljeskörű és azonnali, a hőleadó oldalon pedig egy erre ráépülő felújítást igényelt, miközben az épület hőtechnikai és elektromos ellátáshoz és villamos rendszerekhez kapcsolódó paraméterei is kedvezőtlenek voltak. Az oktatási-nevelési funkciókat biztosító tantermi, udvari infrastruktúrák és eszközellátottság is fejlesztéseket igényelt. Az önkormányzat fenntartói feladatának részeként megkezdte az épület gépészeti rendszerének többlépcsős átalakítását. A már hosszú évek óta kilyukadt, nem javítható állókazánokat új, korszerű, kaszkádszerű hőtermelő berendezésekkel váltottuk fel, melyeket az új kazánházban helyeztünk el. A régi, szigeteletlen és burkolatlan, kezdetleges tetőszerkezetű és gépészeti csőfolyósóval, fali szelepekkel és vezetékekkel teletűzdelt kazánházat és folyosót a beruházáshoz kapcsolódóan megújítva, kialakítottuk az iskolában történő gyermekétkeztetés számára alkalmas teret. Ezzel jelentős előrelépés történt az étkezési komfort és a gyermekek napközbeni biztonsága terén. Az iskolai étkeztetést az önkormányzat hosszú távú szerződés alapján, vásárolt szolgáltatás útján biztosítja. A tanulók étkeztetésének e kialakult formája alapvetően ma is megállja a helyét. Egy következő fejlesztési tervünk az ebédlő bútorzatának megújítása.

Az oktatás fenntartói feladatának centralizálásával, majd az épület tankerületi vagyonkezelésbe vételével az üzemeltetés terhe költségében átkerült a tankerületi központhoz. Azonban az önkormányzat azóta sem engedte el korábbi intézménye kezét és mint tulajdonos, további nagyléptékű energetikai fejlesztéseket indított útjára az épületben, melyek annak külső-belső megújulását, valamint a megújuló energia-hasznosítás lehetőségét, ezek által pedig a nagyságrendileg olcsóbb üzemeltetést is meghozták, az időközben átalakult rendszer okán immár az új fenntartó számára. Az önkormányzati fejlesztéseket a Tankerületi Központ is kiegészítette a tanulási infrastruktúra fejlesztésével, mely további előrelépést hozott többek között az oktatás digitalizációjának technikai feltételi körében is. Tekintettel az épületegyüttes létrejöttének műszaki körülményeire és épületszerkezeti adottságaira e két jelentős fejlesztés mellett is szükségesek voltak további, összességében 100 millió Ft-os nagyságrendet jelentő, de modulárisan is megvalósítható beruházások az épület hosszútávú fenntarthatóságának biztosítására, gyermekeink boldog, eredményes és a kor követelményeinek megfelelő színvonalat biztosítani képes infrastruktúra-állapot elérésére. Ezekről az előző fejezetekben már esett szó.

Az oktatási intézmények élete folyamatos szervezeti átalakulásokkal is tarkított. Az iskola jelenlegi erőssége a nevelőtestület elköteleződése a gyermekek mindenek feletti érdekei iránt. Ennek szellemisége hatja át a Pedagógiai Programot, melynek legfőbb célja a differenciálás, az egyéni bánásmód és az új tanulási utak felmutatása. A program kiemelten kezeli a digitális kultúra felmutatását, minden évfolyamon lehetőséget adva az informatika tantárgy elsajátítására.

Már első évfolyamtól angol nyelven tanulhatnak diákjaink az anyanyelvi szinten beszélő pedagógus kollégáktól, ennek eredménye az országos átlagtól jobb kompetencia eredmények megléte angol nyelv és digitális kultúra területén.

Iskolánkra jellemzőek a tan éveken átívelő innovációs trendek; a pedagógiai életet és eredményességet újító törekvések.

Köszönhetően az elmúlt évek ökoiskolai tevékenységének, az iskola által kidolgozott egyedi programoknak és arculatnak, valamint a következő évekre önként vállalt fejlesztéseinek az Emberi Erőforrás Minisztériuma 2023. szeptemberétől az intézményt Örökös Ökoiskolává nyilvánította. Magyarországon a 4600 általános és középiskolai intézményből csak kevesebb, mint 600 érdemelte ki eddig e címet. Nemcsak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának kötelező elvei, hanem az iskolai élet minden területén az egész tanéven át újra és újra előkerül az élet komplexitására, a helyi környezetet felhasználó, a helyi környezetért való cselekvés közben történő tudásszerzésre helyezve a hangsúlyt; takarékosan bántva az energiaforrásokkal, csökkentve a hulladékok mennyiségét, gyűjtve az összes újrahasznosítható anyagot a falu lakosainak bevonásával, az iskola külső-belső környezetét esztétikusan alakítva természetközeli és/vagy újrahasznosított anyagokból.

Az emberiség jelenlegi legnagyobb kihívása a környezeti válság. A környezettudatosabb életvitel kialakítása a válsággal való megküzdés egyik fő eszköze. Ehhez a célkitűzéshez járulnak hozzá az ökoiskolák iskolafejlesztő munkájuk során azzal, hogy a jövő generációk nevelése során a környezettudatosan cselekvő állampolgár eszményképét tartják szem előtt. Az iskolai mindennapi élet során kiemelt hangsúlyt kap az élet értéke, a körülöttünk élő legkisebb állat vagy növény egyenrangúságán és az élet szövetében részt vett szerepén át. Iskolánkban programok hosszú sora foglalkozik a bogarak, méhek szerepével, a téli madáretetés, az állatasszisztált foglalkozások, az élelemgyűjtés menhelyek részére sok éves gyakorlatunk, az iskolakert; a virágültetés a község közterein pedig új vállalkásunk.

A környezeti világgal való békés egymás mellett élés fontos szempontja mellett a nevelés területén a humánkapcsolatok minőségének szem előtt tartása is egyre fontosabbá válik. Mai rohanó világunk jellegzetessége az agresszió. Az iskolai környezetnek fontos szerep jut a gyermekek középiskolára történő felkészítése mellett az iskolai agresszió visszaszorításában, a konfliktuskezelő képességének fejlesztésében is. Tekintettel arra, hogy a sakk nagyban segítheti a gyermekek gondolkodását és helyzetelemzési képességük fejlődését, e sport tantárgyi

tematikába emelése számos előnnyel járhat, előmozdítója lehet az akár korosztályokon átívelő barátságok kialakulásának is.

Az óvodás és iskolás korú gyermekeket nevelő, hátrányos helyzetű, vagy egyéb problémákkal érintett családokat magába foglaló társadalmi csoporthoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgálatnál két kiváló, munkájukkal és a családok segítésében elkötelezett szakember dolgozik, akik gondozottjaikkal napi kapcsolatban vannak. A két kolléganő bár eltérő korosztályt képvisel, munkájukban teljes az összhang. Törekednek a gyors és határozott segítségnyújtásra, ami a nehéz helyzetben lévők számára a legnagyobb segítség. Jól kiépített jelzőrendszer segíti munkájukat, a jelzőkkel való kapcsolattartás megfelelő, kapcsolatuk jó. Többször azonban úgy érzik, későiek a jelzések, nem megfelelő a kommunikáció az egyes jelzők között, még nem mindenki látja át, mely dolgok azok, amelyeket jelentési kötelezettség terhel, és annak elmaradása gondot okozhat a későbbiekben. A szolgálat életében jelentős lépés volt, amikor birtokba vehették új életterületüket a megújuló településközpont Községi Házának szociális szolgáltató tömbjében.

Sajnos a község lakói közül még sokan nem ismerik a szolgálat lehetőségeit, feladatait, nem biztos, hogy akik rászorulnak, kérik is a segítségüket. A közösségi média elmúlt években jellemző dinamizálódása (a csatorna felelős használata mellett) segíthetné az információáramoltatást, sajnos azonban a tapasztalatok néha nagyon kedvezőtlenek. Az önkormányzat új, hivatalos kommunikációs csatornája a MUNIPOLIS applikáció. Ennek ismertsége és használati intenzitása jelenleg még felfutásban van a településen, de a rendszer kialakítása számos, a szolgáltatók és az intézményrendszer által érzékelhető előnyt hordoz magában.

A kolléganők a község intézményeivel - óvoda, iskola, védőnői hálózat, háziorvosok - nagyon jó kapcsolatot ápolnak. Egymásnak is nagy segítséget adnak a munkában. Napi szakmai tevékenységük mellett évek óta adományokat gyűjtenek, szortíroznak, adományosztásokat szerveznek. Ezt a kezdeményezést szeretnék továbbvinni, mert a rászorulóknak igen nagy segítséget jelent. Felvállalták a közösségi munkára jelentkező diákok koordinálását, igyekeznek minél hasznosabb feladatokba bevonni őket, amely hasznára válik a közösségeknek és a feladatot vállaló egyénnek is. Szeretnék hasznos képzési programokat helybe hozni, hogy a szakképzetlen munkaerőt segítsék munkához juttatni. Az elmúlt időszakban fejlődtek a szolgálat működésének tárgyi feltételei, de a városi ügyintézésre való beutazás még nehézséget okoz a működésben. Szeretnék, ha a szolgálat munkáját további szakemberek segítenék (pszichológus, jogász), mert a kolléganők többször találkoznak agresszióval, időnként veszélyes számukra a terepmunka is.

Az ellátásban lévő kiskorúakat körülvevő családi háló körében jellemző, hogy a gyermekek kétszülős családokban nevelkednek, melyek több esetben mozaikcsaládok, teljesen más

problémákkal, mint egy „átlag” család. Ezekben a családokban, fokozott nehézségként jelennek meg a családi konfliktusok, jellemzőek a kapcsolatartási nehézségek, s az esetlegesen ezekből adódó párkapcsolati feszültségek stb. Az ellátotti körben előfordulnak egyedülálló szülők is. Sok esetben az a tapasztalat, hogy függetlenül attól, hogy két szülő-e a család, gyenge kapcsolati hálóval bír, így komoly nehézséget okoz a mindennapok kivitelezése pl: egy gyermek betegsége esetén megoldani a felügyeletet, vagy hosszútávon nem elveszíteni a munkát. Több esetben találkozunk azzal a jelenséggel, hogy a szülők, az oktatási és nevelési kérdésekben az intézményektől várják a megoldásokat, áttéve a szülői felelősséget az oktatási intézményekre, vagyis nem tudják behatárolni a „szülői feladat” tartalmi elemeit. Előfordul az ellátotti körben az oktatási, nevelési területen való elhanyagolás, továbbá, hogy a szülők nem tudnak hatni a gyerekekre pl: délutáni tanulás és a szabályok betartása vonatkozásában, hiszen ez sok esetben maguknak a szülőknek is gondot okoz. Az iskolai időn kívüli gyakorlás elmaradása pedig tovább növelheti a lemaradásokat. A szolgálattal együttműködésben lévőket az Útkeresés Segítő Szolgálathoz delegáljuk, itt igénybe vehetnek szakember általi korrepetálást is. Az öt fő ezt igénybe vevő, ellátásban lévő gyermekből három fő mélykúti lakos. A szülők számára sok esetben már az általános iskolai tananyag befogadása is gondot okoz, így elfogadva, hogy nem tudnak segíteni a gyermeknek a megoldást a pedagógusoktól várják bízva a „csodában”. Az ellátotti körben lévő gyerekek utánkövetése a kréta rendszerben is sokszor hiányos. Mindezek ellenére azt látjuk, hogy az érintettek nem keresik a segítséget jelentő megoldásokat. Az ellátásban lévő gyerekek jellemzően bár eljutnak a középiskoláig, befejezni a tanulmányaikat sok esetben már nem tudják. Az elhanyagolás nevelési kérdésekben is megfigyelhető. A szülők leterheltek, kevés a gyermekekkel töltött minőségi idő. Jellemző, hogy a gyerekek ellenőrizhetetlen információhoz juthatnak a digitális eszközökön és csatornákon. Tapasztalat, hogy nem a szülőt kérdezik meg egy adott kérdésekben, hanem az internetet, a haverokat, ami további problémákat generálhat később. Ugyanakkor a szülők maguk is nehezen kérnek segítséget, nehezen jelzik bármilyen fórumon is, hogy elakadással küzdenek. Az ellátotti körben megjelennek a 0-17 éves korosztályba tartozó, magatartási nehézségekkel küzdők, akik nemcsak az intézményekben, hanem otthoni közegben is feladatot adnak a velük kapcsolatban álló szakembereknek, szülőknek. Sok az igazoltan valamilyen státusszal rendelkező gyermek, pl. BTM, SNI, esetleg autizmus, ADHD stb. Ezek az intézményekben folyó munka és a családok működésében is nehezítő körülmények. Nagy segítség lenne az ellátotti kör számára a helyben, ingyenesen elérhető pszichológus szakember. A járási településeken felmerülő problémák kezelése mindösszesen két szakember között oszlik meg, gyermekpszichiátriai ellátás pedig csak Székesfehérváron elérhető. Ez komoly nehézség, hosszas városlisták vannak, emiatt a gyerekek nagyon ritkán jutnak el a pszichológushoz. A hozzáférhetőség hiánya komoly nehézségeket okoz.

Jellemző, hogy a gyerekek nehezen tartják be a kereteket, követik a szabályokat. Érzelemszabályozási, kommunikációs nehézségeik vannak. Ha valaki „jó” helyzetben van a kortárskapcsolatok vonatkozásában, elnyomó, fölényeskedő szerepbe kerül, ahonnan vissza kell húzni, hiszen egy ilyen hozzáállásból további problémák generálódnak. Előfordul az ellenkezője is, akik nem tudnak megfelelően kapcsolódni a kortársakhoz, azok komoly sérüléseknek vannak kitéve, ha elnyomotti szerepbe kerülnek.

Az intézményekben, szabadidőben szerzett sérelmeket a gyerekek nem beszélik ki otthon. Sok esetben tapasztaljuk, hogy egy konfliktusban a szülő a tájékozódásra, a valóság megismerésére szóló igény nélkül áll a gyermek mellé, egyáltalán nem vizsgálva a gyermek felelősségét egy adott helyzet kialakulásában. Előfordul, hogy a szülő is szélsőségesen nyilvánul meg az intézménnyel szemben, nehezen fogadják a gyerekekkel kapcsolatos problémák megjelenését, vagy akár egy építő kritikát. A dohányzás, ill. annak különböző formái elterjedtek a település fiataljainak körében. Ebben biztos szerep jut annak, ha a szülő veszi meg a gyermeknek a dohányterméket.

A helyi jelzőrendszer tagjai között az együttműködés jelenleg jó, bár mindenki nagyon leterhelt a maga területén. Egyik területen dolgozó kollega munkája sem egyszerű. Ezért is fontos egymás támogatása és a köztük lévő aktív kommunikáció. Egy jelzőrendszer vonatkozásában mindig van hova fejlődni. Fontos a felelősségvállás a tagok részéről és az esetmegbeszélések, annak felmérése, hogy egy adott ügy jelzésérzékkel bír-e, és mi legyen a következő lépés. A jelzőrendszerre vonatkozóan egyre nagyobb súlyt kap a szakemberek egyéni felelőssége. Esetleg csak közös erővel sikerülhet egy gyermek sorsát megsegíteni. A 0-17 éves korosztály vonatkozásában jellemzőek az iskolai hiányzások, megjelennek a kortárs bántalmazási problémák, a lopás, előfordul pszichiátriai problémák jelenléte. A jelzésekben megjelenő elhanyagolás, szabálysértési ügyek és családi konfliktusok mellett időközönként megjelennek még szélsőségesebb problémák is.

Az épület terei lehetőséget biztosítanak a bensőséges légkör megteremtésére az ügyintézés során, vagy egy-egy segítőbeszélgetés alkalmával. A kollégák régről meglévő igénye a szupervízió lehetőségére a 2023. évtől megvalósult. A szolgálat közösségi ház szociális szolgáltató tömbjébe történő átköltözésével jelentősen javultak a munkavégzés körülményei, ami mindenki meglelégedésére szolgál.

1.1.7 Egészségügyi és szociális helyzetkép

Nagyvenyimen az egészségügyi alapellátást két vegyes (felnőtt és gyermek ellátású) háziiorvosi praxis, egy fogorvosi körzet, valamint a kétkörzetes védőnői szolgálat végzi. A korábban a településen működő központi ügyelet a szabályozási környezet változása következtében megszűnt, a délutáni/éjszakai és hétvégi ügyeleti ellátás a területen működő háziorvosok, valamint a Mentőszolgálat részvételével Dunaújvárosban történik. Az ügyeleti rendszer átalakításának szakmai tapasztalatai pozitívak. A két háziiorvosi praxisban együttesen ellátott betegszám mintegy 3400 fő. Dunaújváros közvetlen közelsége miatt, főleg a városból települnek ki az emberek. Az elköltözések és a beköltözések során, illetve a városi munkahelyek miatt dunaújvárosi háziorvosoknál maradnak, vagy jelentkeznek át a betegek. A gyermeklétszám stagnálása/csökkenése miatt a dunaújvárosi gyermekorvosok praxisaik feltöltéséhez a környező településekről próbálnak pácienseket szerezni. Ennek okán Nagyvenyimen az önálló gyermekháziiorvosi körzet működtetése nem lenne gazdaságos. A háziorvosok 08-16 óra közötti időben látják el a lakosságot. A rendelési időn kívül a házi beteglátogatást, valamint szükség esetén készenléti, sürgősségi ellátást végeznek.

Az alapellátási munkának helyszínéül szolgáló Egészségház felújítására 2012-ben került sor. Az ügyeleti szárnnyal való bővítés mellett egy új bejárat kialakításával és a háziiorvosi váróteremből való leválasztással megvalósult a fogászati rendelő elkülönítése, mely vírusos időszakokban jelentősen csökkent a fertőzésveszélyt. Emellett megújultak a rendelőhelyiségek és várók, korszerűsítettük a gépészeti rendszert, jelentősen javítva a betegellátás színvonalát.

A fogorvosi rendelő kiváló műszerezettségű, és hosszú évtizedeken át szakmailag jól felkészült munkatársakkal színvonalas ellátást nyújtott a lakosságnak. A fogorvos által lízingelt gép elhasználódását követően a fogászati alapellátás területe azonban jelentős befektetést igényelt az önkormányzat részéről. Az új fogászati kezelőegység biztosításának kérdését alapvető fontosságúnak ítélte a képviselő-testület az időközben nyugállományba vonult Doktornő utódlásának és a körzet ellátásának biztosítása szempontjából. Az ellátás fenntartására való törekvésünk – a Doktornő nyugdíjba vonulását követően, és az erőfeszítéseivel összhangban – sikeres volt, az új szolgáltatóval történő feladatellátási szerződéskötésre a folytatólágosság biztosításával került sor, ötéves időszakra. A szerződés hatálybalépésétől két fogorvos váltott rendelésével volt biztosított az alapellátás, az orvosokat foglalkoztató gazdasági társaság által biztosított további, magánúton igénybevehető közvetett szolgáltatásokkal kibővített ellátási körben. Az ötéves feladatellátási szerződés kezdeti időszakát követően azonban a praxisjoggal rendelkező, vagy helyettesítő orvosként a gyógyítást végző fogorvosok körében többszöri váltás

állt be, és a szolgáltató csak nehezen tudott szerződéses kötelezettségének megfelelően teljesíteni. A határozott időre szóló szerződés utolsó évében a praxisjoggal rendelkező Doktornő praxiseladásról, valamint a szolgáltató vállalkozásnak történő munkavállalói felemondásról szóló döntése nyomán, átmeneti helyettesített ellátás követően egy időre megszűnt a fogászati ellátás. A praxis betöltésére kiírt pályázaton eredményes pályázatot benyújtott orvosok közül az önkormányzat 2025. januárjában választotta ki a feladatellátást végző vállalkozó fogorvost, akivel a feladatellátási szerződés megkötését követően a bonyolult engedélyezési folyamat megkezdődött.

A fogászati rendelés magas színvonalon történő biztosítása a településen a lakossági közérzet szempontjából kardinális kérdés, másrészt pedig az egészségügybe történő forrásallokáció társadalmi hasznossága magas. Fentiek okán az önkormányzat mindent megtesz annak előmozdítására, hogy a Doktor úr magas színvonalú és eredményes orvosi tevékenységét kiegyensúlyozott körülmények között végezhesse. Az önkormányzat a fogászati diagnosztikai potenciál jelentős fejlesztését tűzte ki célul, ezért a Versenyképes Járások Programban történő sikeres pályázat esetén egy CBCT berendezés telepítését tervezzük. A cephalmetriás felvétel készítésére alkalmas kiegészítő feltétellel bővíthető Ct-s panoráma röntgen berendezést az Egészségházban a fogászati váróhelyiség felől történő közvetlen megközelítés biztosításával szeretnénk elhelyezni. Tervezett fejlesztésünk új dimenzióba emeli a településen nyújtott fogászati ellátási színvonalat, és a hagyományos alapellátási körön jóval túlmutató, valamint a fogszabályozási beavatkozások előtt is megnyílik a lehetőség.

A korábban elnyert sikeres pályázatok segítségével az épületen már elhelyezésre került egy napkollektoros, valamint egy napelemes rendszer, és a korszerű fogászati kezelőegység beszerzése mellett 2018-ban és 2019-ben sor került a várótermek belső felújítására. A támogatások mellett az önkormányzati költségvetési kiegészítésével pedig klimatizáltuk is a váróhelyiségeket. A helyben végzett ügyeleti ellátás megszűnésével felszabadult tér lehetőséget biztosít számunkra a gyógyító munka komfortosságát növelő, orvosi pihenő funkcionális egységének kialakítására.

Az Egészségházban igénybevehető szolgáltatásként önálló laboratóriumi mintavételi lehetőség és EKG vizsgálat biztosított a lakosság részére, jól képzett és nagy szakmai rutinnal rendelkező szakasszisztenssel.

A település központi részén működő egészségügyi ellátásban kiegyensúlyozottság tapasztalható. A két háziorvos szakmai megközelítésmódja a gyógyítás körében némi érzékelhető eltérést mutat, egymás helyettesítése jól működik, a háziorvosi alapellátás a településen magas színvonalon biztosított. Az önkormányzat a lakosság mind jobb ellátása érdekében igyekszik

minden pályázati úton elérhető forrást megcélozni a prevenciót és diagnosztikát szolgáló fejlesztések megvalósításához.

A mélykúti orvosi ellátás az I. sz. praxishoz tartozik, hetente egy alkalommal helyszíni rendelést biztosítva. A rendelő belső tere 2014-ben az életveszélyes állapotot ideig-óráig megszüntetni képes felújításra került. A három részre osztott épület önkormányzati tulajdonban lévő másik része azonban továbbra is életveszélyes maradt, az épület átépítéssel járó felújítása 2014. év végére már halaszthatatlanná vált. Az épület egy részén fennálló magántulajdon okán a beruházás megvalósíthatósága rengeteg egyeztetést igényelt, mely azonban végül sikeresen lezajlott, az épület és környezete mára ismét a településrész méltó, a társadalmi összefogás számára folyamatosan megújuló terepet szolgáltató központjává válhatott.

Az egészségügy ügyelethez hasonlóan átalakuló másik területe a védőnői ellátás. Településünkön jelenleg két fiatal, nagyon jó szakmai és emberi tulajdonságokkal rendelkező védőnő dolgozik. Az ellátási terület szakmai koordináció és finanszírozási szempontból egyaránt a Fejér Vármegyei Szent György Oktató Kórház fennhatósága alá került. Az önkormányzat 2023. július 1-től biztosítja a védőnői ellátásra szolgáló ingó- és ingatlan vagyon ingyenes használatát.

Az átállás zökkenőmentesen zajlott le, a kolléganők rátermettsége, felkészültsége okán nem okozott semmifajta törést az ellátásban.

A lakosság egészségi állapotának megőrzése mindenkor jelentős feladat, elengedhetetlen a betegellátásban dolgozó orvosok egészségügyi szakszeméllyel, védőnőkkel, az Egészségházban működő Patika személyzetével, a szociális ellátásban dolgozókkal, valamint az önkormányzati intézményrendszerrel való jó együttműködése. A lakosság idősödésével, a nyugdíjkorhatár emelésével, a szociális helyzet romlásával, egyre több feladat hárul a résztvevő személyzetre. Fontos tevékenység a primer prevenció a szűrővizsgálatok, egészségnapok, felvilágosító cikkek, programok szervezése, védőoltások népszerűsítése. Emellett a szekunder prevenció háziorvosi gondozás szakmai javítása, állapotromlás megelőzése, személyi háttér biztosítása, részben állami feladat, mely az önkormányzat segítségével végezhető a megszokott magas színvonalon.

Az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése, a lakosság egészségi állapotának lehető legjobb színvonalon tartása stratégiai fontosságú a munkaképesség fenntartása, valamint az állami bevételek és a nyugdíjrendszer szempontjából. Fontos a hagyományos családszerkezet lehetőség szerinti megtartása is, mert ennek egészségi és szociális vonzata is jelentős. Ezek érdekében a felvilágosító előadásokkal és szűrőprogramokkal színesített egészségnapok megrendezésének Nagyvenyimen már kialakult hagyománya van. Általánosan meglévő és jelentős mértékű probléma a magas vérnyomás betegség, az elhízás, a cukorbetegség és a

daganatos betegségek számának növekedése. Egészséges táplálkozásra (nem szélsőséges), a természetes, hazai alapanyagok, gyümölcsök, haltermékek fogyasztására való ösztönzés fontos. Emellett a mozgás egészségjavító előnyének kiemelése, családi, közösségi, iskolai sportolás elősegítése, létesítmények létrehozása, fenntartása, karbantartása. Ezen a téren az elmúlt időszak pályázati sikerei, valamint az önkormányzat rekreációs jellegű és mozgásos tevékenységekre fókuszáló tudatossága jelentős fejlődést hoztak.

Az egészségügyi alapellátás különböző területei működési és fejlesztési igénybeli eltéréseket mutatnak. A háziorvosi körzetek és védőnők esetében döntően fejlesztési igények merülnek fel, míg a fogászati szolgáltató esetében, tekintettel a kötelező szakszemélyzeti foglalkoztatás és a minőségi fogászati ellátás anyagigényének magas költségére a fejlesztési törekvések mellett vélhetően szükséges lesz a normatív finanszírozás önkormányzati kiegészítése is. Az egyes területeken megfogalmazott költségvetési, normatívkiegészítési és beruházási-fejlesztési igények finanszírozása egyértelmű szándéka a településvezetésnek, ennek lehetősége önerőből a jelenlegi likviditási helyzetben erősen korlátozott, ezért továbbra is szükséges az elérhető támogatási rendszerek figyelemmel kísérése.

Településünkön 2022.április 1-től működik a Tanyagondnoki szolgálat. A szolgáltatás ellátási területi alapja a Nagyvenyim külterületi részein, valamint Mélykúton, mint egyéb belterületi helyen élők lakóhelye adja. A szolgálat működésének eszközalapját pedig az induláskor támogatási forrásból megvásárolt 9 személyes, jól felszerelt mikrobusz jelenti. A mikrobusz tanyagondnoki rendszerben történő támogatott használhatósága relatíve széleskörű, mely kiváló segítséget jelent az önkormányzat mindennapjaiban.

1.1.8 A sport helyzete Nagyvenyimen

A testmozgás az egészséges életmód része, mely meghatározza jelen-és jövőbeni életünket. Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete és az intézményvezetők elkötelezettek a sporttevékenységek támogatása iránt. Az egészségtudatos életmód elsajátítása már az óvodában elkezdődik és egészen a nyugdíjas korosztályig minden korcsoporton átível.

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodában rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal és feladatokkal biztosítják a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. A társakkal végzett együttlátás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, a kooperáció kialakulásához.

Az óvodában minden gyermek számára biztosítva van a mozgáslehetőség, amit a gyermek szervezete és idegrendszere igényel. Az óvónők mintaadó magatartással járulnak hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához és öröm forrása legyen. Ehhez a hosszú évtizedek hiánya után végre megépült tornaszoba jelentősen növeli a kicsinyek egész éven át fenntartható mozgásfejlesztésének lehetőségeit, az óvónők ezirányú módszertani lehetőségeit is kitágítva. Az óvodapedagógusok emellett minden nap lehetőséget biztosítanak arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellett a gyermekek aktívan kielégítsék mozgásigényüket. A testnevelés foglalkozások a speciális gyakorlatok beiktatásával, például lábboltozat erősítés, gerinctorna, alkalmat teremtenek a testi deformitások megelőzésére is. Az óvodai mindennapokban a játékot és a játékoságot alapvető eszközként értelmezik és alkalmazzák a testnevelés során. Ez a napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percig tart, mely során megalapozzák azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Ezek kiegészülnek még a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal, amiben az új tornaszoba birtokba vétele hatalmas előrelépést jelentett. A tornaszoba kiváló teret biztosít a mozgáshoz, a minőségi sportfoglalkozások tarthatóságához a meglévőknél túl még további eszközök beszerzésére törekszünk. Fontos, hogy a gyermekek minél többet tartózkodjanak a szabadlevegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.

Az iskolában a testnevelés oktatás személyi és tárgyi feltételei adottak. Mind az alsó, mind a felső tagozatban szakirányú képzettséggel rendelkező pedagógusok foglalkoznak az iskoláskorú gyermekekkel. Az iskolához tartozik egy kettéosztható tornaterem, mely a hét minden napján reggel 8-16 óráig teljes tanulói kihasználtsággal működik. A gazdag iskolai és községi programoknak köszönhetően sokszor kevésnek bizonyul a tornatermi szabad kapacitás.

A testnevelés oktatáshoz szükséges eszközök nagy részének száma a tanórák megtartásához elegendőnek bizonyul. Az „Aktív Iskolai” tagságnak köszönhetően az intézmény a megvalósított programokért pontokat és minősítéseket gyűjtve minden tanév végén sporteszközöket vásárolhat a tanulói számára a „sportszünetek” mozgáslehetőségének színesítésére. A Nagyvenyimi Kossuth Lajos Általános Iskola Pedagógiai programjában minden évfolyamon heti 5 testnevelés órát rögzít diákjai részére, melyeket az alsó tagozaton a tanítók, felső tagozaton pedig 2 testnevelő tanár tart. További sportolási lehetőségként sportkörökön vehetnek részt délutánonként, futball, jógá és birkózás területen. Birkózóink eredményei országosan is kiemelkedőek: diákjaink egyéniben többnyire dobogós helyezettek, és csapatversenyben csak egyetlen budapesti iskola előz meg bennünket az országban.

Felső tagozatos diákjaink maradéktalanul részt vesznek a Netfit méréseken minden tanévben.

A Netfit mérés, azaz Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt; kutatás-fejlesztési feladata az, hogy létrehozza a magyar iskolarendszerben egységesen működtethető, egészségközpontú fittségmérési-értékelési rendszert.

A rendszer 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két, illetve három zónába kerülhetnek: egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába. Diákjaink nagyrésze jellemzően az egészséges zónában tartózkodik.

Iskolánk 2023. szeptemberétől csatlakozott a Magyar Diáksport Szövetség „Aktív Iskola” elnevezésű mozgásösztönző programjához. A csatlakozással a legfontosabb célunk az volt, hogy olyan környezetet alakítsunk ki a gyerekek számára, amely támogatja a mentális és fizikai fejlődésükhöz és jóllétükhöz szükséges rendszeres mozgást. A komplex program háttérében azok a kutatási eredmények állnak, melyek szerint a mozgást támogató iskolai környezetben a diákok bizonyíthatóan szívesebben járnak iskolába, könnyebben tanulnak és jobb jegyeket is szereznek, jobb közösséget alkotnak, kezdeményezőbbé válnak az iskolai programokban, továbbá javul magatartásuk, társas kapcsolataik és az iskolai légkör egyaránt.

Az Aktív Iskola program keretében ezért számos területen igyekeztünk mozgást ösztönző programokat, tevékenységeket megvalósítani, például:

- hangsúlyt fektettünk a minőségi testnevelésre, a testnevelést tanító pedagógusaink fejlesztésére és a fittségoktatásra;
- bővítettük a tanórán kívüli diáksportfoglalkozások és -események körét, vagyis a minőségi diáksport lehetőségeket; a tanév során minden hónapban egy nagyszabású rendezvény lebonyolításával nyújtva különleges sportolási lehetőséget diákjainknak. Ilyenek a sárkányhajózás, jégkorcsolyázás, túrázás és az általunk szervezett sportfesztiválok.
- olyan iskolai környezet kialakítására törekedtünk, amely egészséges életmódra neveli tanulóinkat;
- ösztönözzük a tanulói bevonódást az iskolai sportaktivitások szervezésébe, lebonyolításába; például minden nap a kijelölt „sportszünetben” minden tanulónk sportol a mozgás és a felfrissülés élményéért.

„Aktív Iskolaként” tanulóink számára segíteni fogjuk az egészségtudatos, mozgásban gazdag életvezetés kialakítását, és ebben a kollégáinkon kívül mind a szülői közösségünk, mind a település kapcsolódó intézményei is támogatnak bennünket. A sport iránti elköteleződés erősítése továbbra is célunk, szeretnénk kosárpalánkokat, kültéri pingpongasztalokat az udvaron elhelyezni és a játszóteret bővíteni akadálypályák telepítésével.

Az utóbbi években elindult a labdarúgás sportág utánpótlás képzése is Nagyvenyimen. A Nagyvenyimi Sport Klub tagjai és segítői már az akár óvodás korú gyermekek szüleivel való aktív együttműködés által szép eredményeket mondhatnak magukénak. Ahhoz azonban, hogy a sportban meghatározó bázis lehessünk, az infrastruktúrát és a tárgyi feltételeket a már megvalósult, és nagyságrendi előrelépést jelentő beruházások mellett is még tovább kell javítanunk, bővítenünk. Egy megvilágított műfüves pálya kialakításával Nagyvenyimen jelentősen kiszélesíthetné a sportágban tevékenykedő korosztályi palettát, miközben a Nagyvenyimi Sport Klub, más, térségi egyesületekkel való együttműködésének lehetőségeit is bővítené.

A kézilabdának tökéletes lehetőséget biztosít a tornaterem -méreténél fogva-, azonban a tetőszerkezet belső szigetelése jelenlegi állapotában hőtechnikailag hatékony, de mechanikus behatások körében sérülékeny, szükséges lenne a szerkezet alulról történő, mechanikai védelmet biztosító lezárása. A testnevelés órák és atlétika-foglalkozásokhoz fontos lehetőség a közeli sportparkban kialakított rekortán futópálya is. A korábban működő ugrálókötelesek tudása kiváló sajátossága lehetett volna Nagyvenyimnek, azonban versenyeztetésüket és fellépésre utazásukat a tankerület semmilyen formában nem támogatta. Ez egy olyan sporttevékenység, mely a régióban egyedülálló, azáltal önkormányzat által támogatandó sportággá fejleszthető lehetne ismét a közeljövőben.

Az iskolások számára lehetőség van a Fő úton lévő sportpálya használatára is. A sportpályán lévő öltözőépület állapota hosszú ideig szegényfolt volt Nagyvenyim sportbecsületén. Az elmúlt ciklusban elnyert sporttámogatás felhasználásával a meglévő betonelemből álló öltözőépület egy korszerű új bővítménnyel egészült ki, így ma a hazai és a vendég csapatok átöltöztetéséhez is elegendő és igényes helyszínt biztosítani képes kiszolgáló létesítményévé vált a helyi sportéletnek.

A művelődési ház nem csupán a kulturális élet központja községünkben, hanem elkötelezett híve az egészséges életmód népszerűsítésének. Ehhez kapcsolódóan számos programot biztosít a község lakói számára a mozgásigény kielégítésére, a testmozgás népszerűsítésére.

A délutáni szabadidő hasznos és aktív eltöltéséhez nyújtanak segítséget a különböző torna, fitness és más edzési programok melynek népszerűsége évek óta egyre nő. A gyógyító, harmonizáló gerinc és ízületi tornával minden érdeklődő megteremtheti számára kortól és nemtől függetlenül a fájdalommentes mozgás lehetőségét. A Tai-chi és jóga órákon olyan komplex mozgásformákat, sajátítanak el az érdeklődők, amely a testre, elmére és a lélekre egyaránt hat. Harmóniába hozzák az embert és javítják a test fizikai tulajdonságait: hajlékonyságot, mozgáskoordinációt, fizikai erőt, egyensúlyérzéklet, kitartást, fűrgeséget. Egyszerűen: vitalitásnövelők. Megnyugtatják az elmét, ezért a stressztűrő képességet is fejlesztik. Lehetőség

van a Jóga csoporton belüli test-és lélek harmonizációra is, mely hetente nyújt lehetőséget az érdeklődőknek. A művelődési ház keretein belül a táncnak, mint mozgásformának is több fajtája áll a lakosság rendelkezésére, továbbá az utóbbi idők sok résztvevőt vonzó programja a Hitbox néven ismertté vált, rendkívüli népszerűségnek örvendő intenzív mozgásos edzése.

A 30. éves jubileumát tavaly igen méltó keretek között ünneplő Nagyvenyimi Táncegyüttes szintén a Palágyi József Művelődési Ház és Könyvtár intézményének keretein belül működik. Táncpróbáikat hétvégeente tartják, tagjai fáradhatatlan táncosok. Gyakori résztvevői a falunapoknak, községi rendezvényeknek. Többször nagy sikerrel szerepeltek az Altomünsteri partnertelepülésünkön rendezett kulturális programokon. A szakmai versenyeken kitűnő eredményekkel szerepelnek. A művelődési ház ad helyet a már több éve működő Felnőtt Társastánc Klub tagjainak is, akik kéthetente rendszeresen találkoznak és művelik a mozgás ezen formáját. Sporttal kapcsolatos tevékenységet végez néhány civil szervezetünk is, ilyen a jelentős múlttal és színes jövőképpel rendelkező Erdőjárók Túraegyesület és a Nagyvenyim és Környéke Postagalamb Egyesület is. A túrázók időnként országosan jegyzett túrák szervezésében is részt vesznek, illetve egész éves szakmai programjuk megvalósítása mellett új túrakonstrukciók kidolgozásán is dolgoznak. Az elmúlt években a település vezetése igyekszik a sportélmények terén elérhető kínálat további színesítésén. Ennek körében egy-egy nyári alkalommal került megrendezésre nemzetközi megmérettetést is hozó boxgála, valamint a nagyvenyimi horgásztavon megrendezett motorcsónak modellhajók izgalmas többnapos, nemzeti bajnoki futamként lebonyolított versenye. Ezek jövőbeli megrendezése a szervezők munkabefektetésén és a rendezvények forrásbiztosítottságán múlik elsősorban. Lehetséges, hogy a nyári időszak beköszöntével megnövekedik a sportosabb vonalat képviselő egynapos turisztikai attrakciók iránti igény. Érdemes elgondolkodni azon, hogy e szegmensben milyen, a lehetőségeinkhez mérten relatíve alacsony befektetési és bonyolítási költség mellett megvalósítható programkínálatot tudunk biztosítani a sportolásra, aktív életre vágyó helyi lakosság számára.

A gazdasági program összeállításakor a TOP PLUSZ Élhető települések konstrukcióban megvalósítás alatt lévő pályázatunk meghatározó eleme a két helyszínre tervezett rekreációs fejlesztés. A projekt egyrészt Nagyvenyim „Újracú településközpontjának” további színesítését eredményezi majd a Községi Ház környezetében már meglévő rekreációs terek fejlesztése által, aminek eredményeképp szélesedik, tágul a fitnesz- és sporteszközöket igénybe venni tudó korosztályok sora, valamint az önkormányzat tulajdonában, de Baracs település területén lévő homokbánya kerül szabadidős jellegű hasznosításra.

1.1.9 Társadalmi kapcsolatok rendszere

A civil társadalom egy település közösségi életének cukra és sója: „a civil társadalom, melynek eszméje az autonóm kezdeményező személyiségeken alapszik, amelyben a polgárok önkéntesen vesznek részt érdekeik és értékeik megjelenítésére” (Prof. Dr. Kovács Árpád). Ez az önkéntesség és kezdeményező személyiség a civilek működésének mozgatórugója. Az önkormányzat pénzügyi lehetőségeinek alapján az éves költségvetésében meghatározott keretösszeg erejéig, pályázati kérelem alapján biztosít támogatási lehetőséget a helyi civilek számára. A társadalmi szervezetek helyzete a működésük forrásellátottsága terén az elmúlt években a településvezetéssel való aktív és operatív pályázati jellegű együttműködésnek köszönhetően jelentősen kedvezőbb pozícióba került. Most már hagyományosan, évi rendszerességgel kerülnek benyújtásra és támogatásra helyi civil szervezetek pályázatai a NEA, a Csoóri Sándor Alap pályázati rendszerében. Ebben a támogatási konstrukcióban az elmúlt években is több millió Ft támogatás érkezett a településre, jelentős könnyebbséget, megújítási és színesítési lehetőséget biztosítva önkormányzat és a civil szervezet, végső soron a helyi, civil szemléletű emberek számára. Ezek a támogatások jellemzően legalább egy-egy részükben olyan közcélú fejlesztésekre fordítódnak, amelyek mentesítik az önkormányzatot egyes időszerű feladatok elvégzésének, vagy szükséges beszerzések anyagai terheitől, más oldalon a társadalmi csoportok működésének fenntarthatósága érdekében szükséges támogatások finanszírozási terhektől.

A Nagyvenyimen létrehozott, bíróságon bejegyzett civil szervezetek száma 20 feletti, ami a település lakosságszámához viszonyítottnak nem nevezhető kevésnek. Ezek közül azonban néhány már megszüntette tevékenységét (bár a nyilvántartásból nem törölték), illetőleg átalakulóban van.

A jogi értelemben véve társadalmi szervezatként működőek közötti az önkormányzat által alapított közalapítvány, a falufejlődésre létrehozott Nagyvenyimért Közalapítvány, mely az új elnök bejegyzése és a kuratórium megújulása után jelenleg keresi tevékenységének tartalmas megújítási dimenzióját.

Az iskola, mint korábbi önkormányzati intézmény által alapított „A ma gyermeke – Nagyvenyim jövője alapítvány” a tanulók sikereinek elősegítésére végzi tevékenységét, bejáratott éves menetrend szerint. Hasonló a helyzet, az óvoda dolgozói által létrehozott Alapítvány a Nagyvenyimi Óvodáért szervezet esetében is.

Nagyvenyimen sikeresek azok a civil szerveződések keretében létrejött, és a művelődési ház „fennhatósága alatt” működő klubok, melyek jogi értelemben nem tekinthetők társadalmi szervezetnek, bírósági nyilvántartásba vételük hiányának okán, viszont működésük módja demokratikus alapú, és tagjaik tevékenységét deklarált céljaik érdekében szervezik. E klubok tevékenységüket a falu megbecsülése mellett, de saját „örömeikre” végzik. Igaz, sokban hozzájárulnak a falu életéhez, hírnevükkel a község hírét is viszik a világba, de mégis, míg a

ténylegesen civil szervezetek maguk teremtik meg működésük fedezetét tagjaik befizetéseiből, addig a klubok működésének gyakorlati költségei nagyjából a művelődési ház intézményi költségvetését, s így az önkormányzatot terhelik. Miközben a hagyományokká érett kulturális programjaink mozgatórugói e szerveződések³ -amiért köszönet a tagságuknak és vezetőiknek-, arra, hogy az önkormányzat, illetőleg a központi kormányzat őket civil szervezetként támogassa, nincsen jogi lehetőség, így az általuk szervezett programok költségvetési metodika szerint, az önkormányzat által kerülnek tervezésre és pénzügyi végrehajtásra. Ez a helyzet csorbítja e szervezetek autonómiáját is, s az önkormányzattól való függőséget is eredményez. A problémakör másik vetülete, hogy tevékenységük, mint potenciál, a „de minimis” jellegű támogatási jogcímek körében vetődik fel, amennyiben egy adott pályázó hároméves időszak alatt lehívható támogatásait bizonyos pályázati körben maximálják.

Így tehát a település, pályázati forrás-lehetőségei tekintetében akkor lenne kedvező pozícióban, ha fejlesztési és program elképzeléseihez mérten elegendő számú, pályázatra alkalmas és képes (jogi, technikai, humán és gazdasági oldalról nézve) és pályázni szándékozó és tudó társadalmi szervezettel lenne együttműködési kapcsolatban. Ebben a megközelítésben Nagyvenyim –a relatíve nagyszámú szervezet és a már megszerzett támogatások ellenére- jelenleg még kedvezőtlen, vagy legalábbis javítható pozícióban van. Tehát, míg a pályázati lehetőségek tekintetében a fenti szempontok szerint az önkormányzat erősen korlátozott, addig, mint a települést vezető felelős szervezetnek, a létező civileket, akár hivatalosak, akár nem, működésük fenntartása érdekében valamilyen formában támogatnia szükséges. Tekintettel az önkormányzat jelenlegi likviditási helyzetére ennek költségvetési terhei, illetőleg erős korlátozottsága már rövidtávon a civil szervezeti struktúra tisztulását, illetőleg átrendeződését fogja kikövetelni, aminek nyomai már érzékelhetők.

Az elmúlt években persze Nagyvenyimen is létrejött néhány új társadalmi szervezet. Közülük volt, amelyik a művelődési ház klubjából kinőve magát vált egyesületté, de több olyan is, amelyik azonos érdeklődésű, szándékú lakossági csoportot tömörítve alakult és végzi cél szerinti tevékenységét. Ezek többsége egyszerű struktúrájú szervezeti keretek között működik, relatíve csekély létszámmal, működésük kötelező része a jogi létezésből fakad, s ezen túlmenően végzik tagságuk által és kedvére való munkájukat. Az önkormányzatnak nagyon meg kell becsülnie e szerveződések, hisz az összefogásban rejlő erő a település egész lakossága számára értékmentő és értékteremtő is egyben.

Összességében megállapítható, hogy a helyi civil társadalom nagyobbik része a valódi szerepének betöltéséhez, céljainak elérésére és pályázatképesség szempontjából maga is külső

³ Néptáncsoport, Aranydaru Nyugdíjas Klub a Dalkörrel, Foltvarró Klub, Aranykezü Öltögetők Klubja, Kötögetők Klubja, Felnőtt Társastáncsoport, Thai Chi Csoport, Jóga Csoport, Női Kar, a „Szerető Beszélgetések” Klub stb.

segítségére szorul. Ezen a területen az önkormányzat korábbi gyakorlata átalakítást igényelt, ami az elmúlt években elkezdődött és szép eredményeket is hozott, de még korántsem valósult meg a szükséges mértékben. A jelenleg még fennálló állapot kialakulásában biztosan van szerepe annak, hogy az alapítók, tiszta szándékuk ellenére sem voltak képesek hatékony szervezeteket létrehozni, s létrehozásukkor keveredett, és azóta is abszolút módon keveredik a tevékenységszervező, inkább egyesületi jelleg és a forrásallokáló alapítványi jellemző.

Az önkormányzatnak a koordinációs és a nem pénzügyi eszközök útján történő támogatásokban rejlő lehetőségek további erősítésére kell törekednie, a szervezetek önállóságát erősítő, a hatékonyság és autonómia-növelő fejlődés irányába kell e civil kezdeményezéseket elmozdítania. A képviselő-testületnek számba kell vennie és vizsgálnia kell azokat a civil szervezeti keretek között végzett tevékenységeket, amelyek ténylegesen az önkormányzati feladatkörhöz kapcsolódó, települési szintű közösségi érdek körébe tartoznak. Ilyen lehet a közbiztonság fenntartásában jelentős erőfeszítéseket igénylő, ám az elmúlt évek eredményei alapján több objektív fórumon is megérdemelten elismert és kitüntetett, a közlekedésbiztonság terén is hathatós segítséget biztosítani képes polgárőrség tevékenysége, a bölcsődés korú gyermekek ellátásában jelenleg még részt vállaló családi bölcsődét fenntartó egyesület tevékenysége, az egészséges életmódra és mozgásra nevelő, preventív hatású sporttevékenységet, vagy a jelentős kulturális, vagy társadalmi értékeket képviselő tevékenységek⁴ is. A Képviselő-testületnek ezt a vizsgálatot a civil támogatásokhoz kötődő szabályozási rendszerének felülvizsgálat során elvégezve, lehetősége lesz a támogatási rendszerben történő preferencia-kijelölésre, és a támogatási konstrukció fentiek szerinti átalakítására.

Községünk hosszú évek óta igen eredményes és baráti kapcsolatokat ápol a bajor Altomünsterrel és az erdélyi Egeres Községgel. Előbbi 2024-ben élte meg 30. jubileumi évfordulóját, ehhez méltó ünnepi sorozattal megemlékezve erről mind Altomünsterben, mind pedig Nagyvenyimen, míg utóbbi 2023. év végén ünnepelte fennállásának 20. jubileumi évfordulóját, megható közös ünneplés körében.

Ebből a kapcsolatrendszerből hagyományok és mély, generációkon is átívelő családi barátságok alakultak ki. Az évente megrendezésre kerülő, községünk önállóvá válását ünneplő Falunap alkalmából az egész falu szeretettel várja bajor és erdélyi barátaink érkezését. Mikuláskor érkezik hozzánk a bajor „Santa Nikolaus” Adventkor pedig a Képviselő-testület küldöttsége viszi el a Télapó ajándékát a két partnertelepülés gyermekei számára.

⁴ Ünnepekhez kötött nagyrendezvények: Nőnap, Anyák Napja, Gyermeknap, Kultúra Világnapja, Idősek Napja, Versűnnep, Pünkösdi Dalostalálkozó, Szüreti Felvonulás és/vagy Táncháztalálkozó, Adventi Ünnepek stb. A közösségi csoportokban, klubokban a település minden korosztálya megtalálható.

Történelmi időtávon szemlélve talán rövid idő a 30 év, mégis úgy érezzük, hogy mindaz, ami 1994. június 4-én a bajor Altomünster és a magyar Nagyvenyim települések között a partnerkapcsolati megállapodás kétoldalú aláírásával elkezdődött, az jellegében mégis történelmi távlatokat nyitott meg mindkét közösség polgárai számára. A partnerkapcsolat lényegét hosszútávra rögzítő, és többször megújított megállapodás fő célul tűzte ki, hogy elmélyüljön a két ország és a két nemzet közötti barátság, hogy a partnerség az emberek közötti kapcsolatokat szolgálja, a tapasztalatcserét és együttműködést minden téren. A partnerséghez tartozik a két település közösségeinek mindegyik csoportja, s a megállapodás a népesség széleskörű képviseletét támogatja. A megállapodás alapelvei a két település partnerkapcsolati bizottsága illetőleg munkacsoportja rendszeres működése révén immáron 30 éve megvalósulnak, az együttműködésben résztvevők köre folyamatosan bővül.

A három évtizedes bajor partnerkapcsolatunk mellett a Nagyvenyimiek számára fontos szívbéli elköteleződés a Románia magyarlakta vidékén található Egeressel fennálló, 20 éves múltra visszatekintő kapcsolatunk is. A testvér-települési szerződés aláírása megnyitotta az utat egy gyümölcsöző baráti kapcsolat felé. Egeres kapcsolata korántsem reked meg a hivatalos kapcsolatok szintjén, hanem átfogja a település civil szervezeteit, lakóit, a szeretet jegyében. A két település közötti partnerségi megállapodás megszületését a helybéli román tanácsosok is messzemenően támogatták. A megállapodás szerint a felek kulturális, oktatási, gazdasági, szociális kérdésekben kívánnak együttműködni, cserekapcsolat révén szorosabbá fűzni az intézményes, de főleg az emberi kapcsolatokat. A megállapodás azzal a céllal jött létre, hogy elősegítse a baráti együttműködés kialakulását és elmélyítését. A felek céljuknak tekintik az országaik közötti jó szomszédi viszony települések közötti erősítését, a két ország európai integrációja szellemiségének jegyében. Megállapodtak a partnerek, hogy a településfejlesztési, valamint helyi szintű szociális, kulturális, sport, oktatási területen szerzett tapasztalataikat megosztják egymással. Elősegítik a hagyományok, kulturális értékek megismertetését a partnertelepüléseken, ezt elsősorban oly módon teszik, hogy a lehetőségekhez mérten támogatják a helyi egyesületek és más civil szervezetek bemutatkozását, kiállítások lebonyolítását. A felek elősegítik a helyi vállalkozások, gazdasági szervezetek kapcsolatteremtését, tapasztalatcseréjét is.

Eddig mindkét partnerkapcsolat jól élte túl a települések elsőszámú vezetőinek személyében hosszabb, vagy rövidebb idő után bekövetkezett változásokat, ahogyan a történelmi léptékű és/vagy jelentőségű társadalmi és politikai átalakulásokat is. Tény, hogy egy kialakult személyes kapcsolat stabilitása nagyban segíti a települések közötti partnerségi kapcsolatok továbbélését, virágzását. Az Altomünsterben megtartott utolsó helyhatósági választás változást hozott a polgármester személyében és képviselők összetételében. Az újonnan megválasztott testületben

senki nem volt, akinek aktív tapasztalása lett volna a partnerség operatív és stratégiai jellegű működtetésében, így a személyek változása önmagában a kapcsolat megújítását eredményezte. Bizakodásra adott okot az, hogy az új polgármester választási programjában dokumentálta a kapcsolat értékét, és annak továbbvitelére vonatkozó szándékát. Az eltelt időben ez a bizakodás megalapozottnak bizonyult és kiváló partnerekre leltünk a bajor vezetőkben, a mögöttünk lévő évek számos szép eseményt tűztek fel a barátságra való emlékezés palettájára.

A kalotaszegi térségben hagyományosan meglévő, a román származású első számú vezető magyarok általi elismerésén nyugvó konszenzusos helyzet. Az idei évben az erdélyiek, táncosokkal kiegészített falunapi részvételével realizálódik a testvérkapcsolatok aktivitása.

1.2 Az önkormányzat gazdasági helyzete és a működés tendenciái

1.2.1 Nagyvenyim vagyoni helyzete (közép- hosszú távú vagyongazdálkodási terv)

Nagyvenyim Nagyközség az óvatos és a likviditás fennállását biztosítandó vagyongazdálkodás szabályozására megalkotta a 16/2012 (XI.30.) számú rendeletét az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól, majd 13/2013 (I.29.) számú Határozatában elfogadta az önkormányzat közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét. A vagyongazdálkodási terv 2020. évben felülvizsgálatra, átdolgozásra került. A vagyongazdálkodásra vonatkozó hatályos szabályokat Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testületének 19/2019. (XI.21.) számú, rendeletével módosított, az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 9/2019. (IV.26.) rendelete tartalmazza. Az önkormányzat 73/2020 (IX.22.) határozatával fogadta el a módosított vagyongazdálkodási tervet. A terv tartalmazza a vagyonhasznosítás formáit, a vagyon értékesítését és a bérlet útján történő hasznosítás szabályait.

A település összvagyon a 2020-2024. évek időszakában nagyságrendileg 3,4-3,7 Mrd Ft-os értéket képviselt, mely a 2023-ban lezajlott víziközmű integráció okán történő térítésmentes átadásból származó nettó 750 M Ft-os csökkenést követően 2023.12.31-én 2,9 Mrd Ft-os értéken alakult. A vagyon legnagyobb értékű összetevője az ingatlanvagyon, mely a Nemzeti vagyon részét képező befektetett eszköznek minősül. A település forgalomképes, illetőleg hasznosítható üzleti vagyonnal mindenkor csekély értékben rendelkezett. A korábban meglévő, e kategóriába tartozó vagyonelemek, melyek jellemzően beépítetlen, építési célú hasznosításra alkalmassá tett területek voltak, időközben már értékesítésre kerültek. Van viszont, jelenleg beépítésre szánt besorolású területen lévő, azonban ipari hulladékkal szennyezett, ezért értékesíthetőség szempontjából nem piacképes, rekultivációs beruházást igénylő területünk, melynek fejlesztésére egy komplex projekt részeként, elnyert támogatással rendelkezünk a TOP PLUSZ pályázati konstrukcióban. A már korábban vázolt történeti okok folytán a település művelésre hasznosítható földterületekkel nem rendelkezik, ipari hasznosítású, kicsiny területű gazdasági övezetének egy részén, megbontva az iparterület homogenitását, jelenleg rossz anyagi körülmények között élő családok laknak, az önkormányzat tulajdonában lévő földterületen történő magántulajdonú ráépítéssel kialakult, sorházi jellegű, erősen leromlott állapotú ingatlanokban. Az iparterületnek e területtel történő bővítését tervezzük a jelenleg még művelés alatt álló besorolású ingatlan kivonásával, szintén a TOP PLUSZ pályázati rendszerben elnyert támogatásból. Iparosítás a község gazdasági övezetében lévő magántulajdonú területek megvásárlásával, illetőleg az állami tulajdonban lévő mezőfalvi katonai bázis nagyvenyimi közigazgatási területre eső részén, a terület önkormányzat részére történő átadásával, vagy az

állami kezelés megtartása melletti, termelési célú hasznosításával lenne lehetséges. Ingatlanvásárláshoz nem rendelkezünk forrásokkal. A mezőfalvi rakétabázis alapinfrastruktúrával ellátott, rekultivációt ugyan igénylő, de relatíve könnyen hasznosítható terület. Kicsiny hányada, a bázis északi, erdős és zöld felszínnel borított része esik Nagyvenyimre, közel a mélykúti településrészhez, ahol a Pálhalmi BV intézet egyik börtönegysége is található.

Az önkormányzat év végi beszámolójának elkészítésekor a nyilvántartott lekötött pénzállomány 2024. 12.31-én 50.000.000.- Ft OTP Bankban lekötött betét, és 29.590.000.- Ft Önkormányzati magyar Államkötvény volt. A 2024. év végi lekötött vagyon az előző időszakok kényelmesnek nem tekinthető bevételi és kiadási folyamataihoz, valamint egyes projektek elhúzódó elszámolási munkálataihoz társuló, kényszerűségből adódóan, de csekély tartalékot képező forrásként, ötéves időtávon szemlélve csúcserőforrást képviselt. Az előző ciklusban meghozott gazdálkodási döntések -összhangban a fenti rendeletben és a vagyongazdálkodási tervben megfogalmazott rendelkezésekkel- a meglévő pénzbeli vagyon legjobb, közösségi érdek mentén történő és a lakossági komfortérzetet, mint az élhető település fokmérő tulajdonságát növelő, vagyongyarapodást eredményező, fejlesztési célú felhasználására fókuszáltak. Az önkormányzatokat körülvevő, a háború és a szankciós politika következtében nehezedő, inflációs terheltségű pénzügyi környezetben azonban még fokozottabb figyelem, tovább erősített takarékoság és hatékonyságnövelés szükséges a működőképesség fenntarthatóságához. Az infrastrukturális jellegű vagyonunk az előző ciklus időszakában megvalósított tudatos és intenzív településfejlesztési tevékenység eredményeként növekedést mutat e rövid, 5 éves időtávon. A korábban meglévő forrásaink csökkenése viszonylatában realizált vagyonnövekmény tehát kiemelkedően pozitív jelleget mutat a kötelező feladatok ellátását biztosító eszközállomány megléte és a működési költségvetés elmúlt időszakra jellemző egyensúlya mellett.

1.2.2 Nagyvenyim Nagyközség pénzügyi és költségvetési helyzete

A kilencvenes évek személyi jövedelemadójából származó „kényelmes” folyó pénzáramokat biztosító időszak után az önkormányzati rendszer szabályozási környezetének átalakulása egyértelműen a hatékonyság és az önellátó képesség javítására irányult, s az eszköztárban jelen van a korábbi, teljesen normatív szemléletű finanszírozást felváltó eredmény- és feladatorientáltság, a viszonyrendszerek és működési mechanizmusok közelítése a piaci szemlélethez, valamint a saját bevételek növelésére való törekvés és ösztönzés. Ez azonban Nagyvenyimen erős korlátokba ütközik.

Az önkormányzati finanszírozás átalakítása a forráselvonások és konszolidációs aktívumok számunkra kedvezőtlen pénzügyi egyenleget keletkeztettek, ezért az önkormányzat vezetése és a hivatali szakembergárda nagy erőfeszítéseket tesz a pénzügyi tudatosság javítása terén. A szakmai szemléletű gazdálkodás a nehézségek ellenére eddig elegendőnek bizonyult a stabil költségvetési helyzet beálltához. Nagyvenyim Nagyközség működési költségvetése az elmúlt ciklusban jellemzően egyensúlyi állapotot mutatott.

A központi költségvetésből érkező normatív és feladatfinanszírozáshoz rendelt támogatások és a saját bevételek, egyre feszítettebb költséggazdálkodás és visszafogott fejlesztési törekvések mellett, egyelőre fedezték a működési kiadásainkat.

Az önkormányzat likviditási helyzete rövid és hosszú távon addig tartható fenn biztonsággal, ameddig a stabilan érkező bevételek mellett a működés körülményei drasztikusan nem változnak, vagy a már ismert, negatív hatásokat hordozó tendenciák nem erősödnek fel egy krízishelyzetet előidéző pontig.

Az önkormányzati működés és költségvetési típusú gazdálkodás a kötelező és önként vállalt feladatok ellátáshoz kapcsolódó, illetőleg a fejlesztési célú kiadások körében viszonylagos sorrendiséget determinál. Azonban a felelős gazdálkodás követelménye nem jelentheti a helyzetelemzés alapján szükségesnek és indokoltnak mutatókozó fejlesztések elmulasztását. A helyzetelemzésen alapuló problémafeltárás során megfogalmazott feladatok és fejlesztési elképzelések körében fokozott figyelemre van szükség a finanszírozási konstrukciók, források és az időtávok összehangoltságának biztosítására, a hosszú távú anyagi jellegű biztonság fenntarthatóságára, miközben a település egészének (minden dimenziójában értelmezendő) fenntartható fejlődését igyekszünk biztosítani településfejlesztési tevékenységünk során. Nagyvenyim településen az önkormányzat szűkös anyagi lehetőségei okán a fejlesztési tevékenység forrását döntően külső, pályázati úton elnyert támogatások jelentik. A pályázati támogatások rendszerei úgy az európai unióból, mint a központi költségvetésből érkező források esetében rendelkeznek az időtengelyen értelmezhető életciklussal, szezonalitással, ütemezettséggel, mely tényezők a fejlesztéspolitikai célkitűzések és a projektek időbeli tervezése során egyaránt meghatározóak. A hazai források egy része a költségvetési menetrend éves ciklikusságát követi, egy része ettől eltérő. Az uniós forrásoknak pedig a 7 éves nettó fejlesztési időszakhoz tartozó előkészítő és követő időszaka van, erre a 7-11 évre elhúzódó jellemző folyamattal. Az önkormányzati ciklusok bizonyos pontjai és időszakai a fejlesztési ciklusokhoz való közeledés vagy távolodás okán, a forráslehetőségek fennállása és az adott fejlesztések előkészítettségének szintje szerint, így tudnak a helyi, területi fejlesztések körében alkalmasak, esetleg termékenyek, vagy abszolút alkalmatlanok lenni. Az, hogy egy település életében a ciklikusság milyen mértékű együttállást mutat az egyéb paraméterekkel a saját forrásokban nem

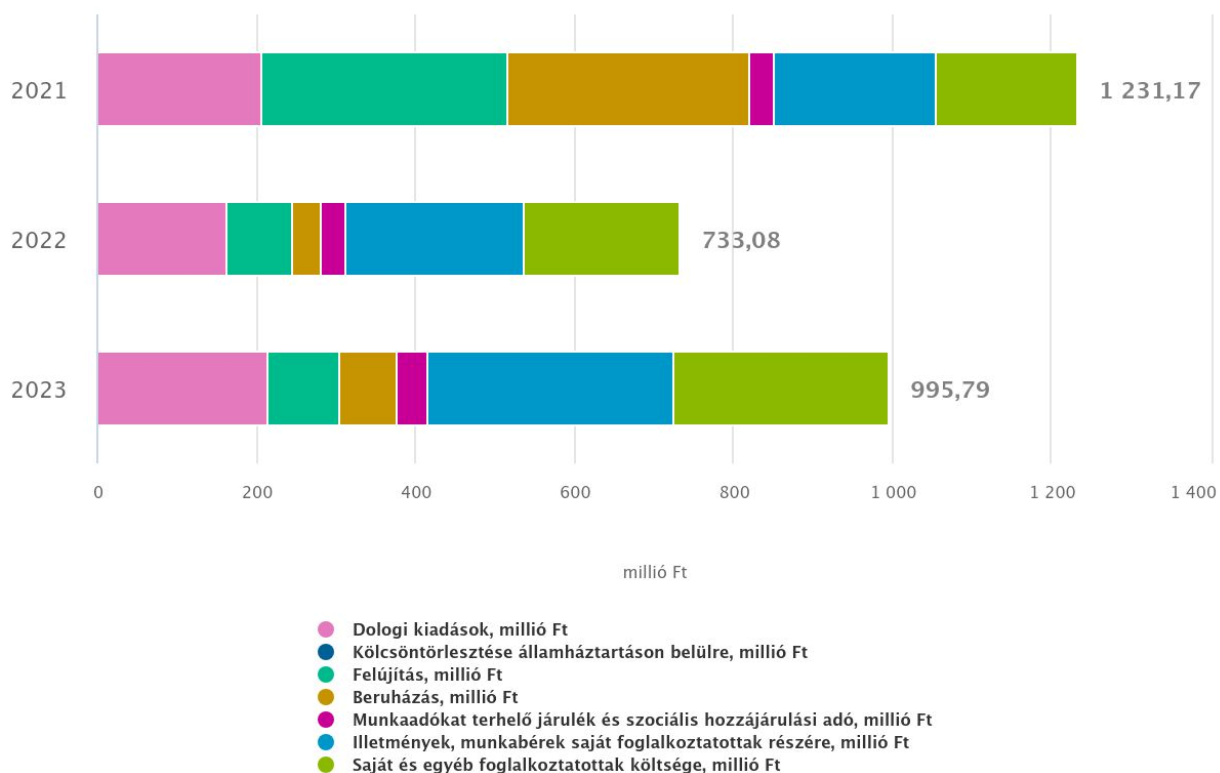
bővelkedő települési körben alapvetően és hosszú távon is meghatározhatja a település élhetőségét befolyásoló fejlesztési potenciált. Ezért a sikeres fejlesztés egyrészt a folyamatban való abszolút jártasságot, világos jövőképet és az annak megfelelő előkészítési munkát igényel, másrészt pedig egyes lehetőségek elszalasztása, alkalmasint azok végleges elmulasztásának következményével is együtt járhat, míg mások rövid időn belül újra megjelenő lehetőségeket hordozhatnak magukban. Ebben a dinamikus megközelítésben szemlélve Nagyvenyim az előző önkormányzati ciklusokban a lehetőségeihez mérten kimagasló eredményességgel végezte a településfejlesztést. Ez az önkormányzati vagyon víziközmű integrációból származó veszteségétől megtisztított értékének alakulásában igazolást is nyert. A fentiekből érzékelhető, hogy egy település, és annak önkormányzata önnön határain belül is organikus dimenziót képvisel, azonban úgy a pillanatnyi potenciálok vizsgálata, miként a hosszabb távú és szélesebb spektrumú szemlélet sem tekinthet el a körülvevő közeggel való szerves kapcsolat jellemzőitől. A környezetével aktív, munkaerőpiaci, illetőleg szolgáltatás-igénybevételi kapcsolatban lévő, növekedésében szuburbanizációs eredetű, perifériális jellegű települések vonatkozásában kiemelkedő jelentőségű az az új kormányzati támogatáspolitikai megközelítés, amely az agglomerációs terek centrumában keletkező iparüzési adóból a perifériális tér részére is elérhető támogatási forrásokat biztosít. A Versenyképes Járások Programban olyan térségi jelentőségű fejlesztésekre pályázhatnak az ebből a célból együttműködő önkormányzatok, amelyeknek az adott járásban a 2024. évben keletkezett iparüzési adóhoz viszonyított többletbevétel biztosítja a forrást. Önkormányzatunk 2025-ben két, ezzel a kormányzati szándékkal összhangban álló fejlesztési elképzelés körében kíván a hamarosan megnyíló konstrukcióban pályázni:

A nagyvenyimi Egészségház fogászati rendelőjéhez kapcsolódóan telepítendő, a térségi fogászati ellátási rendszerbe integráltan bekapcsolható, települési és a településen kívüli lakóhellyel is igénybe vehető multifunkciós CBCT rendszerű, cephalo feltéttel kiegészíthető fogászati Panoráma röntgenberendezés beszerzése, valamint a település átfogó közlekedésfejlesztési koncepciójának elkészítése, hozzá kapcsolódóan pedig egy sebességmérő pont kialakítására a település központi, kiemelt közlekedésbiztonsági kockázatú részén,

Egy önkormányzat gazdasági helyzete a gazdálkodás egyes területeire jellemző sajátosságok okán bizonyos értelemben statikus, bizonyos értelemben pedig dinamikusan alakuló folyamatban formálódik. A közszférára jellemző gondolkodás, a szféra feladatai és funkciói is jelentős eltéréseket mutatnak a vállalalkozási környezethez viszonyítva, miként az egyébként megszokott beavatkozási módszerek is eltérő jellegű és intenzitású hatásokkal bírnak. Ezért egy-egy krízishelyzet kialakulása esetén szükséges beavatkozásokat is ezt az eltérést szem előtt tartva kell meghatározni.

A települési önkormányzat költségvetésének főösszegei az adott év vonatkozásában folyó működési jellegű és beruházási, fejlesztési jellegű kiadásokat is tartalmazzák. Egy-egy nagyobb összegben megvalósuló beruházás természetes módon alakítja át a költségstruktúra arányrendszerét. Ezért a takarékoság és a gazdálkodási hatékonyság tekintetében történő beavatkozások során figyelembe kell venni e két eltérő jellegű kiadás-csoport sajátosságait, nem szem elől veszítve azonban ezek időben elhúzódó, egymásba átgűrűző hatásait. Emellett az önkormányzatra jellemző sajátos bevételi és kiadási folyamatok megvalósulása számos korláttal szembesíti a gazdálkodót. A feladatellátási és működési fenntarthatóság terén a magánszektorra jellemző beavatkozási palettához képest kevésbé színes eszközrendszerrel szükséges beérnünk. Az önkormányzat közösségi jellegéből következő vagyonösszetétel egyes vagyonelemek tekintetében abszolút korlátosságot eredményez (törzsvagyoni jelleg), mely erős kontrasztban áll a magánszektorban meglévő azon szabadsággal, amikor például egy-egy esetileg kiugró költség forrása egy-egy vagyonelem (tartalékolási dimenzió) értékesítése útján biztosítható.

Az önkormányzat összes költségvetési kiadásának megoszlása – Nagyvenyim

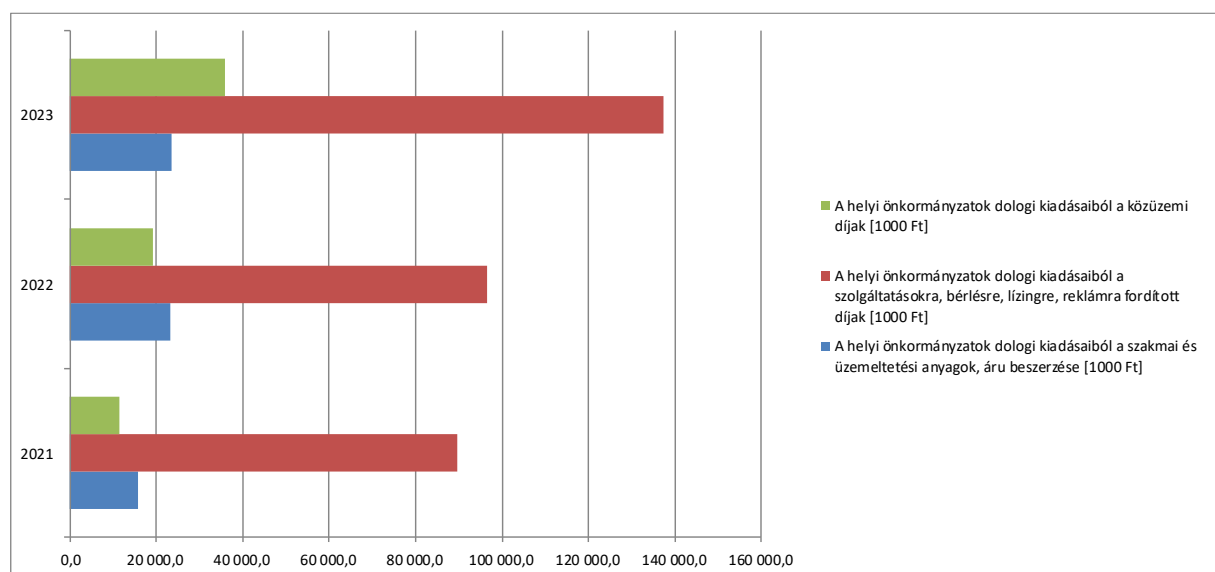

Ez a diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.
Diagramkészítés időpontja: 2025.04.08 07:50

A jelen időszakot meghatározó, nehezedő költségvetési környezetben e fentebb már jelzett feladatellátási és működési fenntarthatóság legnagyobb kihívását a háborús helyzet és a szankciós infláció gerjesztette díjemelkedési hatás volt, a közüzemi szolgáltatások terén. Az itt megtapasztalt szektorálisan sajátos, dinamikus rendszerű költségrobbanás sok település esetében megoldhatatlan nehézséget generált, és egyes feladatok ellátásának fenntarthatóságát kétségessé tette. Az árnövekedés negatív likviditási hatásait tovább nehezítette az energiapiac ekkora már relatíve nagyfokú liberalizáltsági szintje, mely a beszerzési módszerek várható eredményességének tekintetében az önkormányzati világ humán erőforrásától alapvetően távoli, kifejezetten csak a piaci környezetben jellemző magatartásformákat igényelt (volna).

Ebben a helyzetben a piaci szisztémákban egyébként szabadságjavító hatással bíró lazuló szabályozás, mely a kööttségektől igyekezett mentesíteni a közszolgáltatási jellegű önkormányzati szektort, kontraproduktívvá vált és megbénította a szektor beszerzési rendszerét, ezzel pedig esetenként veszélybe sodorva például a gyermeknevelési intézményrendszer működtethetőségét.

Az önkormányzat egyes dologi kiadásai

A diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.

A közüzemi díjakat érintően az Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal és az intézmények 2022. július 1. naptól nem volt jogosult az egyetemes szolgáltatás igénybevételére, melynek következtében az addig megszokott rögzített, lakossági díjtételek helyett a piaci viszonyok között kialakult közüzemi díjakra vonatkozó szerződéseket kellett megkötni, így a piaci hatásoknak

kitettség egyrészt kiszámíthatatlanná tette, másrészt jelentősen megemelte az éves közüzemi költségeket.

Az előző ciklusok Gazdasági programjának megalkotásakor definiálásra kerültek a település gazdálkodását, vagyonának alakulását, saját bevételek szerzési képességét, ezáltal pedig a költségvetési pozícióját meghatározó körülmények. Ezek jellemzően a történetiségből és a földrajzi adottságokból fakadóan alakították és határozzák meg azóta is a lehetőségeinket. Ilyen tényező a település önállóvá válásának idejét megelőző, kiszolgáló jellegű gazdálkodási pozíció, a környező területek jó művelési adottságai, az, hogy ezeket nagyrészt egy, azonban állami érdekeltségű gazdálkodó műveli, valamint a község földrajzi értelmű elhelyezkedése is.

E tényezők hatásait tovább árnyalják a szabályozó rendszer sarokpontjai és változásai, a makrogazdasági környezet alakulása, esetleges jelentős mértékű önkormányzati érintettséggel bíró (jellemzően közszolgáltatásban tevékenykedő) ágazatok helyzete, ahogy a környező térségben változó politikai erőter folyamatai is. Az olyan tényezőket, melyek alakulására nem, vagy csak csekély ráhatással bírunk, adottságként értelmezzük. Az adottságok jellemzően nem, vagy csak hosszú távon, és csekély mértékben változtathatók meg, miközben belőlük fakadóan esetleg már rövid távon is krízishelyzet alakulhat ki.

Mindezeket figyelembe véve összefoglaló jellegű megállapítások tehetők és tendenciák azonosíthatók. Egyes, alapvetően kedvezőként minősíthető adottságok egy része a speciális körülmények fennállása okán kedvezőtlen hatásokat fejt ki Nagyvenyimre.

- magas aranykorona értékű, művelés alól ki nem vonható földek a környező külterületeken, és ezek kormányzati szereplő általi, adómentes művelése
- logisztikai értelemben kiváló földrajzi elhelyezkedés, más iparosítható területek hiánya mellett, a szállítmányozó cégek növekedésében rejlő potenciál, és az ágazatra vonatkozó gazdaságélénkítő kormányzati intézkedések makrogazdasági és ágazati kedvező hatásai mellett, iparűzési adót csökkentő hatása az útdíjak leírhatósága okán
- ennek folyományaként a nominálisan ugyan növekedést mutató helyi adóbevétel reál értelemben mégis erodálódó iparűzési adó bevételek mellett a szabályozás beemeli az önkormányzatot a szolidaritási adó fizetésére kötelezett körbe
- a kicsiny gazdálkodási övezet mellett a családházassal is jelenlévő relatíve nagyszámú vállalkozás (nagyságrendileg 500 db), melyek adófizetési képessége csekély, és jelentős számú közülük az önfoglalkoztató, vagy korábban a KATA alá tartozó (nagyságrendileg 160 db)

- a helyi adóbevételekben markáns, 20 %-os arányt megjelenítő fémfeldolgozó termelést végző, autóipari beszállító cég jelenléte, évtizedek óta stabil működés okán történő stabil adófizetési pozíció, amennyiben a társaság megszokott stabil eredményessége a nehezedő piaci környezetben megváltozik és a vállalkozás veszteségessé válik, a helyi adóbevétel markáns arányban történő további csökkenését okozná
- a térségben a mezőgazdasági tevékenységet végzők közötti területvásárlás és egyéb tranzakciók megélénkülése érzékelhető, azonban a korábbi egyik legnagyobb adófizető tulajdonosi viszonyaiban bekövetkező vállalkozás a termelési tevékenységét is részben áthelyezte, ami az ő irányából érkező adóbevételeket jelentős arányban csökkentette, szinte nulla szintre
- a Versenyképességi Tanács korábbi javaslatára megfogalmazott gazdaságélénkítő szabályozások a helyi vállalkozások piaci és jövedelmezőségi pozícióit kedvezően befolyásolják az értékcsökkenés és a kutatásra fordított kiadások leírhatósága körében, ez azonban az iparüzési adó szinte teljes eltűnését eredményezi településünkön
- a feltárt kedvezőtlen tendenciák hatása az önkormányzati gazdálkodás hatékonyságjavításának eszközével eddig tompítható és kompenzálható volt, a valószínűsíthetően bekövetkező krízispont időpontja az idei költségvetési éven túlra kitolhatóvá vált, ám a mostanra már Pareto-hatékony gazdálkodás hatékonysága új veszteségek generálása nélkül tovább már nem javítható
- a gazdálkodási hatékonyságjavítás eszközével elért eredmények eddig a működési kiadások mellett vagyonnövelő, lakossági jólétet fokozó beruházások fejlesztési jellegű kiadásaiba voltak terelhetők, azonban további racionalizálás és átcsoportosítható forrásgenerálás már nem lehetséges a feladatellátás szintjének fenntartása mellett

Az önkormányzat által elfogadott 2025. évi költségvetés a Költségvetési törvényben foglaltak, valamint a megkötött szerződésállományokban vállalt kötelezettségek teljesíthetősége, illetőleg a működési típusú kiadási tételek korábbi tapasztalatai alapján került, óvatos tervezéssel megállapításra. A költségvetés kiadási oldalán az összes tervezett kiadásból, a személyi jellegű juttatások aránya 2020-ban 24, 5 %-os, ez 2025-ben 25,2 %. Ennek járulékai 2020-ban 4,4 %-os arányt képviseltek, idén ez 3,3 %. A dologi kiadások aránya 2020-ban 24,7 %-os, volt, ez most 20,4 %, míg a felújítások és beruházások együtt mintegy 40,4 %-os arányt képviseltek korábban, most 50,1 %-ot. A finanszírozás költsége a 2025-ös időszakban 1 %-on tervezett.

A bevételi oldalon a működési célú támogatások 2020-ban 27,7 %-os arányú volt ez most csupán 26,2 %, emellett azonban megjelenik az államháztartáson belülről érkező felhalmozási célú

támogatás (amiben benne vannak az áthúzódó, elszámolás előtt álló, vagy folyamatban lévő projektek még fel nem használt, vagy el nem számolt támogatási összegei), melynek aránya 2020-ban 18,9 % volt, ami 2025-re 45,1 %-ra emelkedett. A saját bevételek nagyságrendileg 15,5%-os arányt adtak ki 2020-ban, ez most 2025-ben 17 %, míg az átvett (ÁHT-n kívülről érkező) pénzeszközök 37,5 %-os arányt képviseltek a korábbi ciklusban. A finanszírozási bevétel (a január 1-i nyitó pénzkészlet felhasználását kimutató pénzmaradvány igénybevétele) aránya 2025-ben 11,6 %-on alakul.

Az adatokból látható, hogy a fejlesztési, beruházási tevékenység a ciklusra áthúzódó jellegű, a működés kiadásai a központi támogatásokból csökkenő arányban fedezettek, a dologi és beruházási kiadások fedezetéhez az átvett pénzeszközök korábban jelentősen hozzájárultak, de ilyen jellegű bevételeink ma nincsenek, és a fenntarthatóság mára a gazdálkodás racionalizálása mellett is a saját bevételek növekedő szintjét feltételezi, ami Nagyvenyim esetében kétséges.

A költségvetés eredeti előirányzatának teljesíthetősége körében kockázati tényező a nem tervezett, de szükséges kiadások felmerülése, vagy a kapcsolódó bevételek beérkezésének elhúzódása (mely adódhat a folyamatban lévő beruházások előre nem látható problémáiból, beszerzési igényeiből, szabályozási változásokból és nem tervezett hatósági előírásoknak való megfelelési kötelezettségből...). A bevételek nem tervezett növekedését függőben lévő támogatási tételek realizálása eredményezheti.

A korábbi Gazdasági programok készítésekor megfogalmazásra került, hogy már középtávon szükséges a saját bevételek arányának növelése. Ez a fentebb vizsgált tényezők, trendek és szabályozási változások okán nem valósult, nem is valósulhatott meg. A saját bevételek, illetőleg a kiadási oldal finanszírozottsági aránya hosszú távon történő növelésének egyik lehetséges módzata a közteherviselés helyi szintjének az adórendszer útján történő megemelése.

A képviselő-testület a helyi adók emelésének témakörét az elmúlt időszak minden gazdálkodási évében vizsgálta, az emelésről szóló döntés társadalmi hatásai és a tőle várható bevételnövekedés kedvező költségvetési hatásainak viszonyában szemlélve a kérdést hosszú ideje, mintegy nyolc éve mindig az emelés elhalasztása mellett foglalva állást. A közteherviselés rendszerébe történő beavatkozás nem költségvetési szemléletű, hanem stratégiai jellegű. Egy adórendszerbe történő beavatkozás hatása mindig térben és időben kiterjesztett, tehát önmagában egy nehezebb költségvetési év nem szolgáltat elegendő alapot az adórendszer alapvetéseinek átrendezéséhez. A jelen Gazdasági program helyzetfeltáró elemzése is egyértelműen igazolta, hogy az adóemelés Nagyvenyimen tovább már nem volt halasztható. A 2024. évben meghozott, új adónem bevezetéséről szóló döntést a testület viszonylag széleskörű vitája kísérte, melynek fő fókuszában az emeléssel érintett adózói csoportok közötti pozicionálás állt, vagyis annak vizsgálata és eldöntése, hogy a vállalkozásokat terhelő iparüzési adó kerüljön emelésre, vagy a lakosság

egészére nehezítést jelentő, de sokkal kisebb egyéni terhet keletkeztető kommunális jellegű új adónem kerüljön bevezetésre. A magánszemélyek kommunális adója bevezetésére 2025. január 1-től került sor, és bár mértékének meghatározásakor messzemenőig figyelembevételre került a lakosság teherviselő képessége, társadalmi megítélésében erős vita és ellenállási hangvétel bontakozott ki, mely nem csupán pillanat- és kórképet is nyújtott a helyi társadalom kohéziós és szolidáris állapotáról.

Lehetséges a lakosság számára nyújtott szolgáltatások útján történő bevételyszerzés is saját, önkormányzati tulajdonú cég vállalkozási bevételeinek realizálása során (aminek az eddigihez viszonyítva többlet hozadéka lehet az ÁFA visszaigényelhetősége is, ahogyan a fejlesztések „inhaus” típusú beszerzésében rejlő előnyök is), vagy a helyi szintű ösztársadalmi érdekből szükséges fejlesztésekbe történő lakossági forrásbevonás, illetőleg ezen elemek kombinációja. A saját bevételek növelésének lehetőségei jogszabályi keretek alapján adóttak, azonban mind az adórendszerbe történő beavatkozás, mind a lakossági forrásbevonás körében fokozott figyelemmel kell a lakosság teherviselési képességére lennünk. Tapasztalataink alapján a lakossági forrásbevonás társadalmi elfogadottsága, még a viszonylag egységesen szükségesnek tartott fejlesztések (pl. a belterületi utak) esetében sem éri el azt a szintet, ami alapján a nem elfogadókra vonatkozóan kötelezés alapítható.

Az utóbbi időszak fájó sajátossága a háborús környezet, valamint az Európai unió Bizottságával meglévő, szemléletbeli vita okozta kedvezőtlen hatások nyomán, a gazdaságvédelmi intézkedések körében meghozott szabályozási módosításokból, valamint a gazdaság állapotának általános romlásából, a helyi vállalkozások veszteségeiből az önkormányzatnál lecsapódó bevételkiesés. Emellett a közös teherviselés körében a covid időszakában meghozott, gépjárműadó bevételeinek jogosultságához kapcsolódó jogszabálmódosításnak megfelelően az eredetileg Nagyvenyimre, később pedig a Magyar Államkincstár felé befolyó összeg a szabályozásváltozás óta 20 M Ft-os nagyságrendű bevételkiesést jelent évente. A jelenleg érvényesülő negatív hatások likviditási krízishelyzetben kumulálódnak, aminek kezelése rövid távon az elfogadott költségvetés éven belüli újragondolását igényli, és amennyibe bekövetkezik, jellege és nagyságrendje túlmutat az önkormányzat megszokott beavatkozási lehetőségein.

1.2.3 Az előző gazdasági programok végrehajtottságának értékelése

A 2014-től kezdődő időszak gazdasági programjaiban megfogalmazott fejlesztési feladatok az új korszakába lépő önkormányzat helyzetelemzése és -értékelése körében feltárt problémapontokra történő reagálásként, gyakorlatilag a projektötlet szintjén megfogalmazott idealisztikus elképzelések voltak. Megvalósításuk egybeesett a finanszírozási reformon éppen átesett önkormányzati rendszer működtetésének gyakorlati tapasztalatszerzésével. A végrehajtás időszaka magában hordozta a fejlesztések forrásait döntően nyújtó támogatási rendszerekről szerzett ismeretek folyamatos aktualizálását és az önkormányzati tapasztalatszerzéssel párhuzamosan zajló gazdálkodási hatékonyságfejlesztés érdekében tett erőfeszítéseket is. Az uniós fejlesztési ciklusok kibontakozásával az önkormányzati működés során folyamatos információszerzési és -átadási (tanulási és érdekartikulálási és lobbizási) tevékenység zajlott, a projektgenerálás és támogatásorientálás nagy jelentőséggel bírt a mögöttünk álló, kifejezetten eredményes két ciklus előrehaladása során.

A Képviselő-testület Gazdasági programjaiban megjelölt, támogatásból finanszírozott fejlesztési feladatok és projektek megvalósulása:

Pályázat tartalma	Összeg (Ft)	Támogatási intenzitás
Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése Nefelejcs Lurkó Liget - Nagyvenyimi Nefelejcs Óvoda	4 997 450	100%
Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése Csemete-kert játszótér - Mélykúti településrész	4 999 913	100%
Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmény építése/felújítása Határvölgyi lakótelep Gárdonyi utcája és az ezt keresztező (Boróka, Tölgyfa, Fűzfá) utcák felújítása	39 464 768	100%
Önkormányzati tulajdonban lévő út-, hídépítés/felújítás Budai Nagy Antal utca és Erdősor felújítása	29 982 168	100%
Önkormányzati tulajdonban lévő út-, hídépítés/felújítás Bocskai utca felújítása	12 999 999	100%

Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése Polgármesteri Hivatal fejlesztése	49 999 484	100%
Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése Közérdekű feladatellátást szolgáló ingatlan fejlesztése	48 999 996	100%
Nemzeti és helyi identitástudat erősítése 2019 Közösségi terek és folyamatok fejlesztése	22 466 978	100%
Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása 2021	4 972 243	100%
Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása 2022	3 998 387	100%
Önkormányzati temetők infrastrukturális fejlesztése Nagyvenyimi temető	29 987 250	100%
Kommunális eszköz beszerzés Zöldterület gondozás fejlesztése Nagyvenyim kisebb gépek által	2 749 996	100%
Tanya- és falugondnoki busz beszerzése	15 000 000	100%
Felelős állattartás elősegítése	500 010	100%
Egészségügyi alapellátás eszközfejlesztése	2 912 017	100%
BGA - Testvértelepülési programok és együttműködések támogatása	1 000 000	100%
BGA - Testvértelepülési programok és együttműködések támogatása	2 000 000	100%
Nagyvenyimi Kossuth Lajos Általános Iskola fejlesztése Épülettömb feletti teljes tetőszerkezet felújítása	80 000 000	100%
Víziközmű-rendszer fejlesztése	70 000 000	100%
Belterületi csapadékvíz rendezés I. ütem	200 000 000	100%
TOP-2.1.3 Belterületi csapadékvíz rendezés II. ütem	70 000 000	100%
Közterületek fejlesztése, út- és járdafelújítás	100 000 000	100%

Vis maior esemény		
Kossuth Lajos utca útbeszakadás helyreállítási költségei	10 732 000	70%
Nagyvenyim belterületi útfejújítása	391 000 000	100%
TOP-4.1.1		
Egészségügyi alapellátások infrastrukturális fejlesztése	10 100 000	100%
TOP-3.2.1		
Nagyvenyimi Kossuth Lajos Általános Iskola energetikai korszerűsítése	104 936 953	100%
TOP-3.1.1		
Nagyvenyim településközpont közlekedésbiztonsági fejlesztése, kerékpárút fejlesztés	80 000 000	100%
TOP-4.2.1		
Szociális alapszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, Szociális Szolgáltató Tömb kialakítása	149 950 000	100%
TOP-5.3.1		
Helyi identitás és kohézió erősítése	14 694 000	100%
Rendezvény technikai eszközök beszerzése	7 066 077	97%
Helyi termékértékesítést szolgáló piac építése	36 661 979	85%
Óvodai, iskolai és utánpótlás sport infrastruktúra fejlesztés		
Nagyvenyimi Nefelejcs Óvoda tornaszoba építés	19 992 340	85%
Étkeztetési fejlesztések támogatása		
Nagyvenyimi Nefelejcs Óvoda konyha fejlesztése	24 323 402	95%
Új Bölcsőde fejlesztés	223 999 930	95%
Csoóri Sándor Program 2019		
Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	2 300 000	100%
Csoóri Sándor Program 2020		
Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	2 000 000	100%
Csoóri Sándor Program 2021		
Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	2 100 000	100%

Csoóri Sándor Program 2022		
Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	1 900 000	100%
Csoóri Sándor Program 2023		
Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	1 900 000	100%
Önkormányzati fejlesztések		
Négy évszakos jégpálya fejlesztése	19 975 068	85%
Óvodai, iskolai és utánpótlás sport infrastruktúra fejlesztés		
Suli Fitt Park - Kölyökvár fejlesztése	19 997 737	85%
Nagyvenyim-Mélykút településrészeket összekötő földút mechanikai stabilizálás, fejlesztés	99 999 991	85%
KÖFOP-1.2.1-VEKOP-Csatlakozási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez	7 000 000	100%
A gyermekeink védelmében informatikai rendszerhez kapcsolódó eszközbeszerzés támogatása 2021	574 197	100%
A koronavírus világjárvány által okozott, a kulturális ágazatot érintő károk hatékony enyhítéséről	5 000 000	100%
Kistelepülési önkormányzati rendezvények támogatása	1 000 000	100%
Tisztítsuk meg az Országot I. hulladék felszámolási pályázat	8 791 600	100%
Kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztése, felújítása – Mélykút rendelő	29 830 000	95%
Kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztése, felújítása – Nagyvenyimi Sporttelep	19 376 376	85%
TOP_PLUSZ-1.2.1		
Élhető település		
Integrált, funkcióbővítő település rehabilitáció		
Nagyvenyimben		
Elemei: közlekedésfejlesztés, belterületi csapadékvíz rendezés		
III. ütem, családbarát szabadidős park fejlesztés, ingatlan hulladékkezelés és kármentesítés, játszótér bővítés, felnőtt fitness elemek fejlesztése	599 902 990	100%

TOP_PLUSZ-1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés Önkormányzati tulajdonban lévő iparterület kialakítása Nagyvenyimben	199 000 000	100%
Tisztítsuk meg az Országot II. hulladék felszámolási pályázat	25 000 000	100%
Csoóri Sándor Program 2024 Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	1 900 000	100%
TOP_PLUSZ-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése A nagyvenyimi óvoda épületenergetikai korszerűsítése	59 999 929	100%
TOP_PLUSZ-1.2.3 Nagyvenyim Község belterületi úthálózatának fejlesztése	72 999 999	100%

Megvalósult, elszámolt, lezárt támogatott projektek

Megvalósulás alatt álló támogatott projektek

Megvalósult, elszámolás előtt álló támogatott projektek

Megállapítható, hogy a programalkotás során meghatározott feladatok döntő többségét sikeresen elvégeztük, egyes megfogalmazott célok tekintetében ezeken túlmutató fejlesztések is megvalósultak, míg néhány tervezett projekt vonatkozásában az önkormányzat igényei és lehetőségei figyelembevételével esetleg átütemezés, vagy az eredeti elképzelés módosítása vált, válik szükségessé.

Az önkormányzat mögöttünk álló tíz évét tekintve összességében elmondható, hogy a helyzetfeltárás során megállapított, megfogalmazott szinte valamennyi releváns probléma-és igényterületen megszületett a megoldás, megvalósultak az igények, vagy legalábbis ezek (néhol ütemezett, vagy moduláris rendszerű) megvalósítása megkezdődhetett. Természetesen ezek mellett is van még jócskán tennivaló az igazán élhető, modern, lakói számára valódi otthonot jelentő település érdekében.

A gazdasági programok megvalósítása során finanszírozásba vont támogatási források mellett az adott feladat jellegével és súlyával összhangban az önkormányzat, a nehéz költségvetési pozíciók

mellett alkalmazott tudatos likviditásmenedzsment segítségével, valamennyi tervezett feladata körében biztosítani tudta a megvalósításhoz szükséges önerőt, saját forrást:

Önerőt, saját forrást igénylő feladat tartalma	Összeg (Ft)
Önkormányzati gépkocsi tároló tervezési feladati	298 000
Óvoda és bölcsőde udvar, továbbá a településközpont fásítása	1 312 037
7 db buszváró felújítása, 1 db buszváró kialakítása	1 458 500
Álmos vezér és Előd utca vízellátó vezeték kiépítése	16 505 976
Fűnyírótraktor utánfutóval és további kiegészítőkkel	1 095 900
Rendezvénytechnikai eszközök beszerzése	747 640
Intézményi gyermekétkeztetés körében eszközök, felszerelések beszerzése	4 597 724
Számítástechnikai beszerzések évente az elmúlt 10 évben	11 084 319

1.2.4 Pillanatkép a beruházások, fejlesztések terében

A jelenlegi Gazdasági program összeállításának idején az elmúlt önkormányzati ciklus termékeny fejlesztési időszakának számos támogatott projektje közül folyamatban vannak az alábbiak:

Pályázat tartalma	Összeg	Támogatási intenzitás
TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető település Integrált, funkcióbővítő település rehabilitáció Nagyvenyimben Elemei: közlekedésfejlesztés, belterületi csapadékvíz rendezés III. ütem, családbarát szabadidős park fejlesztés, ingatlan hulladékkezelés és kármentesítés, játszótér bővítés, felnőtt fitness elemek fejlesztése	599 902 990	100%
TOP_PLUSZ-1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés Önkormányzati tulajdonban lévő iparterület kialakítása Nagyvenyimben	199 000 000	100%
Tisztítsuk meg az Országot II. hulladék felszámolási pályázat	25 000 000	100%
Csoóri Sándor Program 2024 Nagyvenyimi Táncegyüttes működésének támogatása	1 900 000	100%
TOP_PLUSZ-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése A nagyvenyimi óvoda épületenergetikai korszerűsítése	59 999 929	100%
TOP_PLUSZ-1.2.3 Nagyvenyim Község belterületi úthálózatának fejlesztése	72 999 999	100%

Megvalósulás alatt álló támogatott projektek

Megvalósult, elszámolás előtt álló támogatott projektek

A jelenlegi Gazdasági program összeállításának idején az alábbi fejlesztéseket tervezzük a 2024-2029-es önkormányzati ciklus időszakában valamilyen támogatási konstrukció igénybevételével megvalósítani:

Pályázat tartalma	Összeg (Ft)	Támogatási intenzitás
A fogászati diagnosztika potenciál fejlesztése új, multifunkcionális és fejleszthető képalkotó berendezés telepítésével a Versenyképes Járások Program keretében	17 285 000	100%
A köz- és közlekedésbiztonság koncepcionális fejlesztése a Versenyképes Járások Program keretében	7 715 250	100%
Nagyvenyim belterületi úthálózatának fejlesztése az Álmos vezér és a Fenyves utca felújítása, korszerűsítése által	44 998 312	100%
Társadalmi kohézió erősítése Nagyvenyimen, közösségépítő rendezvények által	4 000 000	95%
Mélykút településrész belső úthálózatának fenntartható közlekedésfejlesztése	60 000 000	100%
Kékinfrastruktúra fejlesztés (vízgazdálkodási beavatkozások) Mélykút településrészen	40 000 000	100%
Mélykút vezetékes vízellátásának és hálózatának rekonstrukciós fejlesztése	40 000 000	95%
Nagyvenyim központi területén a belterületi utak rekonstrukciós fejlesztésének folytatása	400 000 000	100%
Nagyvenyim központi területén kékinfrastruktúra fejlesztés (vízgazdálkodási beavatkozások) a felszíni víz megjelölt problématerületein.	400 000 000	100 %
Nagyvenyim központi területén a járdahálózat fejlesztése	200 000 000	100%

Nagyvenyim központi területén a kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése és további közlekedésbiztonsági fejlesztések	200 000 000	100%
Köz- és speciális étkeztetés fejlesztése Nagyvenyimen új főzőkonyha kialakításával	150 000 000	95 %
Iskolai tornacsarnok szigetelt tetőszerkezetének alsó, mechanikai védelmet biztosító borítása	12 000 000	95%
Egészségházhoz tartozó garázsépület felújítása/bővítése/átalakítása	60 000 000	100%
A magyar államtól az önkormányzat tulajdonába került 2 db lakófunkciójú ingatlan felújítása hasznosítási céllal	100 000 000	100%
A Nagyvenyimi Polgármesteri Hivatallal közös épületben lévő Posta épületének felújítása	50 000 000	75 %
Nagyvenyim központi területén, a „Szőlőhegyen” lakossági célú alapélelmiszer és vegyiárú, tisztítószer kínálatl működő kisbolt létrehozása	100 000 000	75 %
A település térfigyelő kamera-hálózatának fejlesztése, objektumvédelmi rendszerek kiépítése a közvagyon védelmére	50 000 000	95%
Nagyvenyim központi településrészét Mélykútpusztával összekötő, mechanikailag stabilizált út burkolatrekonstrukciója min. 90 h-s közlekedésre alkalmassá tétele aszfaltozással	600 000 000	95%

A jelenlegi Gazdasági program megvalósítása körében finanszírozásba vont, vagy bevonni tervezett támogatási források mellett az adott feladat jellegével és súlyával összhangban az önkormányzat az alábbi feladatok megvalósítását látja szükségesnek, melyekhez a folyó évi költségvetései terhére saját forrás biztosítása válhat szükségessé:

Önerőt, saját forrást igénylő feladat tartalma	Összeg (Ft)
Az önkormányzati tulajdonú, vagy az önkormányzat területén lévő infrastrukturális (vonalas, közmű ... stb.) vagyonelemek fenntartási (pótlási) jellegű fejlesztései	200 000 000
Az önkormányzat ingatlan jellegű vagyonelemeinek fenntartási (pótlási) és/vagy funkcióbővítő jellegű fejlesztései	200 000 000
Nagyvenyim átkelési szakaszán a 6219-es úttal párhuzamos zöldterületi részeken padok, közösségi hulladékgyűjtők elhelyezése örökbefogadásos rendszerben	10 000 000
Külterületek felé vezető kiindulási pontokon szemétszigetek kialakítása koncepcionális jelleggel	20 000 000
A helyben keletkező helyi zöldhulladék átvételét, feldolgozását, közösségi vagy termelői hasznosítását lehetővé tévő telep kialakítása	30 000 000
Részvételi alapú, közösségi/szociális kert, illetve komplex kínálatú közösségi ellátópont kialakítása a településközpontban	100 000 000
Önkormányzati feladatellátásban használt befektetett eszközök (gépek, berendezések, gépjárművek) fenntartási (pótlási), bővítési jellegű, vagy új beszerzést jelentő fejlesztései	50 000 000

1.2.5 A különböző szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés, érintettség vizsgálata

A gazdasági program helyzetelemzési részében feltárt problémapontokra adandó válaszoknak illetőleg a megfogalmazódó fejlesztési elképzeléseknek az országosan meghatározott prioritások, ágazati fejlesztési stratégiák, valamint a kormányzati eredetű fejlesztési programokban meghatározott irányvonalak, prioritási tengelyek mellett összhangban kell lenniük *Fejér Vármegye Integrált Területi Programjában (2021-2027)* foglaltakkal, *Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójával*, mely a 2014-2030-as időtávot felölelően határozza meg a megyei fejlesztési célkitűzéseket és koncepcionális prioritásokat, valamint *Fejér Vármegye Területfejlesztési Programjával (2021-2027)*.

A vármegye elfogadott területfejlesztési dokumentumai az alábbi oldalról letölthetők:

<https://www.fejer.hu/elfogadott-vegleges-teruletfejlesztési-dokumentumok>

A jelenlegi Gazdasági program megalkotásakor az uniós fejlesztési ciklus újra aktiválódott időszakában vagyunk, már megvalósult, lezárt és még folyamatban lévő fejlesztésekkel, de még előkészítési, és újra pályázható szakaszban lévő elképzelésekkel is. Nagyvenyim esetében ezek minden országos és megyei területfejlesztési prioritással és intézkedéssel összhangban kerültek megtervezésre és megvalósításra.

A területfejlesztésben megjelenő horizontális célok: az együttműködések erősítése, a hatékonyságnövelés, a versenyképesség javítása, a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, a foglalkoztatás növelése és a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése. E fogalmi rendszer narratívájában a jelen Gazdasági program készítésekor, tekintettel a Nagyvenyim - Dunaújváros centrum-periféria viszonyrendszerre, valamint a Dunaferri célcsoportnak, mint a város legnagyobb foglalkoztatójának a jelenlegi kilátástalannak tűnő helyzetére, különösen releváns, illetőleg fokozott emocionális töltöttségű fogalmi kört a *foglalkoztatottság* jelenít meg. Az átfogó, stratégiai és operatív szinten felállított célstruktúrák közös jellemzői, hogy a helyi érdekű integrált gazdaság- és településfejlesztés preferenciája, a vidékfejlesztési területen közösségvezérelt helyi fejlesztések és a térségi közösségépítés által az öngondoskodásra képes térségek létrejöttének elősegítése, támogatása, kisebb számú, átlátható, több évre előre tervezhető program igénye, más megközelítésben esetleg egymásra épülő projektek is. A legmeghatározóbb jellegzetesség a fenntarthatóság és környezettudatosság igénye, a térség-specifikus erőforrásokra épülő gazdaságfejlesztés domináns aránya, illetőleg a (térségi és ágazatspecifikus) foglalkoztatottság bővítésének releváns igénye, az üzleti vállalkozások számára vonzó térségi/települési környezet által.

Nagyvenyim Gazdasági programjában felvázolt jövőképe illeszkedik ezen elvekhez. Gazdasági programunkat az uniós fejlesztési ciklus preferenciáit szem előtt tartva, az országos, ágazati célokat meghatározó normarendszereket, valamint Fejér Vármegye területfejlesztési dokumentumainak szakmai feltételrendszerét megismerve állítottuk össze.

Ki kell térni a fejlesztési elképzelések és a település viszonyának kiterjesztett értelmezésére is. Hiszen a település fejlődése nem csupán az önkormányzat kezében van. A helyzetértékelés-helyzetfeltárás körében érintett problémapontok megoldásának sikerét a településen élő lakosság, az itt tevékenykedő szervezetek (civiliek, vállalkozások) és az önkormányzat minél szélesebb körben és minél tartalmasabban megvalósuló együttműködései alapozhatják meg leginkább. Ezért az e szervezetekkel történő stratégiai jellegű, tudatos együttműködés nagy fontossággal bír a jelen ciklusban is a rendelkezésre álló támogatások minél hatékonyabb elérése, minél hatékonyabb hasznosítása szempontjából. A településen működő civilitás aktorai mind-mind

saját életutat járnak be, érzékelhetően hullámozó úton. A fiatal, vagy sokféle identitású tagsággal működő szervezetekben nagyobb potenciállal van jelen a bizonytalanság, az érett korú, stabilizálódott működésűeknél pedig állandósul -és rendre megoldhatatlan- a fiatalítási kényszer.

Néhány kivétellel szinte valamennyi helyi civil tömörülés tekintetében elmondható, hogy a szektorra az elmúlt évtizedben jellemző adminisztrációs tehernövekedést és a szabályozottság erősödését nehezen kezelik le, ezért az önkormányzattal és/vagy más, ernyőszervezeti jelleggel működő társadalmi szervezetekkel való aktív együttműködésük jelenleg is, és vélhetően a jövőben is elengedhetetlen feltétele lesz annak, hogy tevékenységüket eredményesen végezhessék. Ebből az is következik, hogy az önkormányzat Gazdasági programjának megalkotásakor figyelemmel kell lennünk a helyi civil társadalom tevékenységstruktúrájára is, illetőleg arra, hogy a helyi civil társadalom működése és fejlesztési elképzelései is összhangban álljanak a fenti területfejlesztési programokban megfogalmazott preferenciákkal, mert ennek megléte szinergikus hatással bír a település egésze tekintetében, míg hiánya kontraproduktivitást eredményezhet az önkormányzati fejlesztési célrendszerben.

A Gazdasági program társadalmi elfogadottsága a megvalósíthatóság egyik sikerfeltétele. Ezért az ezt megelőzően lefolytatott egyeztetések eredményeit felhasználva megalkotott programban megfogalmazott alapvetések megismertetésre kerülnek a különböző társadalmi csoportokkal, bízunk benne, hogy ezek értékkartikulációi alapján a minden érintett számára elfogadható jövőkép kialakítására vonatkozó törekvésünk sikeres volt, úgy az általános célok meghatározása során, mint ezek konkretizálása, illetőleg a célsorrend meghatározása során.

1.3 SWOT analízis (külső-belső környezetelemzés)

A Gazdasági program helyzetelemzési fejezetiben tett megállapítások és következtetések alapján az önkormányzati működés egyes (önmagában is összevont) területeire jellemző külső-belső környezeti tényezők az alábbi táblázatban foglalhatók össze a kellő komplexitás igényével. A környezeti tényezők vizsgálata alapján a település **megkülönböztető stratégiájának** követelményei az alábbiak:

A helyi gazdaság- és településfejlesztésre fókuszáló, hosszú távú szemléletű, likviditásbiztonságot előmozdító, a rendelkezésre álló kapacitások kihasználtságának további javítására és a szükséges erőforrások biztosítására törekvő, új, markáns településimage-t létrehozó és azt tudatosan kommunikáló, az eddiginél is szélesebb körben működő együttműködési háló kialakítását célzó stratégia.

SWOT	SEGÍTIK a célok elérését	GÁTOLJÁK a célok elérését
Belső TÉNYEZŐ (Szervezeti jellemzők)	Erősségek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - tudatos tevékenység a területi és környezeti lehetőségek kihasználására - környezeti értékek megóvása iránti elkötelezettség - törekvés a fiatalság helyben tartására - intézményi feltételek kiválósága <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - tudatosság a pályázati lehetőség kihasználásában, célzott előkészítési munka - együttműködési készség a vállalkozásokkal, civilekkel és a lakossággal - célzott, vizsgálatra alapozott adópolitika - HFS kidolgozásának szándéka, személyes informáltság az egyes emberek helyzetéről <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - fokozott figyelem az egészségügy és szociális terület felé - e területek támogatására való elkötelezettség, szakterületek közvetlen képviselője a testületben - önkormányzati támogatási rendszer felülvizsgálata - teherviselési hajlandóság az önkormányzatnál a terület fejlesztése céljából	Gyengeségek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - direkt ráhatás hiánya az adottságok alakulására, nagy tehetetlenség - a közösségi és a személyes érték – és érdekkülönbözőség kezelési nehézségei - vonzó munka és jövedelmi viszonyok teremtésének korlátozottsága - az igények korlátozott kielégíthetősége <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - csekély a fejlesztések önerős megvalósítására fordítható szabad forrás - a saját bevételek (iparüzési adó) alacsony aránya a bevételek között - a működési kiadások alacsony központi finanszírozottsága - közmunka program egyenetlenségei <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - a növekvő kiadás igényektől elmaradó finanszírozási lehetőségek - a központi szabályozottság jelentős terheket ró rák - megállapodási rendszerek hiánya, a kellő biztonságot nyújtó szabályozás jelentős joganyag elkészítését igényli - a források biztosítására, „alapok” létrehozása szükséges
Külső TÉNYEZŐK (Környezeti jellemzők)	Lehetőségek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - kedvező területi helyzet - jó mezőgazdasági adottságok - stagnáló, növekvő népesség tendenciája - kedvező képzettségi viszonyok <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - szolidaritás, - és együttműködés elvű szemléletváltás a szabályozási környezetben - kiepített közszolgáltatások - nagyszámú vállalkozás a településen - a környezetünkhöz képest kedvezőbb foglalkoztatottság - kiváló humántőke a település-működtetésben <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - magas szolgáltatási színvonal, jó munka-körülmények az egészségügyben - egészségügyi funkciók kedvező elérhetősége - kedvező sportolási kínálat, intézményi támogatottság - kultúra és civil társadalom együttműködése	Veszélyek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - területi helyzet kihasználatlansága - művelésből kivonás korlátozottsága - növekvő közszolgáltatási igények - eláramló fiatalság <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - az adóerőképesség enyhe javulása szolidaritási adófizetési kötelezettséget keletkeztet - külső válsághatások begyűrűzése az országba - infrastruktúra amortizáltsága, a fejlesztések magas forrásigénye - kevés, gazdaságilag stabil, növekvő vállalat - az Agrospeciál Kft. iparüzési adómentessége <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - idősödő, vagy éppen gyermeket vállaló egészségügyi, kulturális, oktatási személyzet, orvoshiány - felújításra szoruló eszközállomány gyenge finanszírozottság - sportegyesület bizonytalan helyzete - civil társadalom eltérő szervezettsége önfinanszírozottság hiánya

2 Nagyvenyim jövőképe

2.1 A fejlesztési területcsoportok „cél-eszköz-forrás” struktúrája

2.1.1 Gazdaság-, terület- és településfejlesztés

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
A saját bevétel-szerzés lehetőségeinek kiterjesztése, az önellátó képesség javítása (közép-hosszú táv), a saját bevételek értékbeli és aránybeli növelése Foglalkoztatottság növelése, illetőleg a Dunaferri csoport viszonylatában várhatóan felszabaduló munkaerőállomány újra elhelyezkedési potenciáljának javítása A további, ipari termelésre alkalmas területek lehetséges növelésének feltérképezése Iparterület homogenitásának és rendezettségének növelése, a folyamatban lévő TOP PLUSZ pályázat megvalósításával A kihasználatlan területeket fel kell térképezni, célirányos hasznosításukat megkezdeni Ipartelepítés elősegítése A településen működő vállalkozások (ipari, mezőgazdasági termelők, szolgáltatók) tevékenységének segítése infrastrukturális fejlesztésekkel és informatív eszközökkel A helyi vállalkozások helyi fejlesztésekbe történő bevonhatóságának elősegítése	A gazdálkodó tevékenységre alkalmas területek növelése, a településen végzett termelő és szolgáltató tevékenység bővítése Vállalkozói adatbázis felhasználóbarát megalkotása „Vállalkozói térkép” Lakossági munkaerőpiaci potenciál növelése informatív támogatással, képzéssel paktumok útján Helyi Foglalkoztatási Stratégia (HFS) megalkotása Vállalkozási kommunikáció erősítése Vállalkozásbarát környezet kialakítása 6219 –es út –Iparterület – Mélykút összekötése - burkolatkialakítás a stabilizált úton Széleskörű együttműködési kör kialakítása... A fejlesztési tevékenységek megfelelő előkészítése, tervezése Helyi kedvezményrendszerek kialakítása Községi újságban, önkormányzati honlapon és a MuniPolison történő információs lehetőség biztosítása Befektetés-ösztönzés Célzott és átgondolt adópolitika	Az uniós VP, a hazai MFP és VJP (és más hazai) forrásokra történő pályázatok benyújtása A 2021-2027-es tervezési ciklus eredeti és a későbbiekben esetleges visszahulló forrásaiért vagy más még futó Operatív Programjain való indulás Saját források címzett felhasználása (pályázati forrás hiányában) a költségvetési lehetőségek alapján Lakossági forrásbevonást és szponzorációt lehetővé tévő rendszerek kidolgozása, helyi Alapok létrehozása Nagyvenyimért Közalapítvány új tartalommal való megtöltése a fejlesztési célok teljesülésének elősegítése érdekében

A község területén történő befektetések növekedése Környezeti állapot javítása, alapvető közszolgáltatási - szolgáltatási hiányok orvoslása, ezzel párhuzamosan a lakossági közérzet javítása A település felszíni vízelvezetési problémáinak végleges megoldása A településen belüli közlekedési infrastruktúra (út, járdahálózat, kerékpáros infrastruktúra) mai kor igényeinek megfelelő biztosítása A község településüzemeltetési jellegű feladatellátásának biztosítása	Résztétel, vagy támogatás az ipari, szolgáltatói környezetet fejlesztő infrastrukturális beruházásokban Az immár ismét állami tulajdonban lévő közművagyron által és annak fejlesztésével a közműves szolgáltatások bővítése, színvonalának emelése, környezetkímélő, megújuló energia-hasznosító rendszerek bővítése, lakosságnak nyújtott szolgáltatások bővítése, fejlesztése Felszíni vízelvezetési rendszer rekonstrukciós jellegű fejlesztése, bővítése Belterületi utak, járdák felújítása, építése, kerékpárosbarát közlekedési hálózatok bővítése A településüzemeltetés alapvető konstrukciójának megváltoztatása, a feladatellátás szervezeti kereteinek átrendezése, vegyes (szakfeladatkörben és vállalkozási rendszerben végzett) rendszer létrehozása önkormányzati gazdasági társaság alapításával	
--	---	--

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az önkormányzatot.

A népességmegtartó erő szempontjából folyamatos erőfeszítést igényel a közösségi összefogásra való hajlandóság központi településrészen is és a mélykúti településrészen való fenntartása. Az önkormányzat mélykúti településrészéhez való viszonyában az elmúlt időszak fordulatot hozott. A korábbi szemléletet, amely a társadalmi igazságosság helyben érvényesítendő elvén a településrész felé történő kiadások alapján az onnan származó bevételek arányát tekintette, felváltotta a közszolgáltatások biztosításának elvén történő fejlesztési módszer. Ez bár a mélykútiak, település központi területén élőkkel szembeni pozitív diszkriminációját

eredményezte, a lakossági közérzet érzékelhető javulásának alapján a helyi identitás és a népességmegtartás szempontjából is kétségtelenül hatékonyabb a korábbi szemléletnél.

2.1.2 Vállalkozásfejlesztés és Munkahelyteremtés

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
A településen működő vállalkozások számának minőség alapú növelése (a környezetvédelem szempontjának preferálása mellett), működésük hatékonyságjavulásának előmozdítása A településen működő vállalkozások, és a vállalkozásfejlesztésben tevékenykedő civil szervezetek, foglalkoztatás-ösztönző társadalmi kezdeményezések megőrzése, fejlesztésükben való részvétel, és segítség A vállalkozások közti, továbbá a vállalkozók és civilek közötti együttműködések előmozdítása és elmélyítése	Kapcsolatok kialakulásához, fejlesztéshez alkalmas közeg megőrzése és tovább fejlesztése, alkalmas tér és idő (események) által Önkormányzati koordinációval támogatott marketing és imázsépítés (önkormányzati honlap és Munipolis applikáció), piaci információ átadásnak és munkaerőpiaci hirdetéseknek teret adó fejlesztések megvalósítása	TOP (Terület- és településfejlesztési Operatív Program) vidékfejlesztési források CLLD (közösségvezérelt helyi fejlesztések- LEADER), ágazati és területi Operatív Programok Sajátforrások a költségvetési lehetőségek függvényében Koordinációs és operatív segítségnyújtás stratégiai együttműködések és pályázatok körében (fejlesztési iroda, székhelyszolgáltatás és inkubációs rendszer létrehozása a lehetőségek függvényében)

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos. A munkanélküliség ellen általános érvénnyel küzdeni kíván az önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt. A Dunaferri csoport körében várhatóan már rövid távon bekövetkező csoportos létszámleépítés előidézte kilátástalanság okán a felszabaduló munkaerő újramunkába-állási potenciáljának növelése különösen fontossá válik a helyi stabilitás biztosíthatósága szempontjából.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az önkormányzat:

- a fejlesztési elképzeléseknél meghatározottak szerint segíti a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,

- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,
- hozzájárul ahhoz, hogy a vállalkozói kedvet élénkítse, a munkanélküliek számára olyan fórumokat szervez, melyen megismerhetik a vállalkozások lehetőségeit, adópolitikájával segíti ezen vállalkozások megerősödését, de saját képzések szervezése mellett együttműködéseket köt a szakképző, felnőttképző intézetekkel
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a helyi újságban, honlapján és a MUNIPOLIS applikáció útján hirdetési lehetőséget biztosít,
- az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak,
- rendszeresen együttműködik a foglalkoztatási osztállyal,

A közfoglalkoztatási terv előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a foglalkoztatási osztály pályázati finanszírozásával) tud ellátni közcélú feladatokat.

A közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban az önkormányzat:

- minden évben megalapozott közfoglalkoztatási tervet készít, ennek keretében megvizsgálja a közmunkások foglalkoztatásának lehetőségeit, összehangolja a feladatokat és az érintett személyek tudását és tapasztalatát,
- kihasználja a közmunkával való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit.

2.1.3 Idegenforgalom-turisztika

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
Az országos jelentőségű turisztikai irányokhoz való kapcsolódások kialakítása Térségi együttműködések útján turisztikai célterületté válás (az arra alkalmas célcsoport számára és tematika mentén) Meglévő, turisztikai vonzerőt képviselő értékeink ápolása, fejlesztése	Lobbytevékenység az országos kerékpáros és gyalogos túraútvonalak nyomvonalának körében (EuroVelo 6 Duna jobb partján) Közösségi, térségi összefogás, közös forrásteremtés Egynapos turisztikai attrakciók létrehozása, marketing támogatásuk új,	TOP (Terület- és településfejlesztési Operatív Program) és vidékfejlesztési források CLLD („közösségvezérelt helyi fejlesztések”) Sajátforrások a költségvetési lehetőségek függvényében Koordinációs és operatív segítségnyújtás stratégiai együttműködések és pályázatok körében

Turisztikai szálláshelyekhez kapcsolódó szolgáltatási kör bővülésének elősegítése Turisztikai szálláshelyeink kihasználtság növeléséhez való hozzájárulás Rendezvényszám növelése	Venyim-kerülő túraprogramok kidolgozása gyalogos és kerékpáros verzióban) Turisztikai és idegenforgalmi tevékenységet végzők informatív támogatása Együttműködések létrehozása közös marketingre (az önkormányzattal és egymással) Szezonalitáshoz és célcsoportokhoz rendelt célzott marketingakciók segítése A település idegenforgalmi típus meghatározása, ehhez rendelt célzott informatív támogatások nyújtása Községi arculat alakítása településmarketing, település image meghatározása Nyomtatott községi termékeken turisztikát előmozdító információk megjelenítése Lokálpatriotizmus tudatos erősítése	(fejlesztési iroda létrehozása a lehetőségek függvényében)
--	---	---

2.1.4 Társadalmi kapcsolatok

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
A településen működő civil szervezetek, társadalmi kezdeményezések megőrzése, fejlesztésükben való részvétel és segítségnyújtás Civiljeink (jogi és nem jogi értelemben vettek egyaránt) támogatottságának növelése Együttműködések előmozdítása és elmélyítése A település továbbélésében központi, a korosztályok	Kapcsolatok kialakulásához, fejlesztéshez alkalmas közeg megőrzése és tovább fejlesztése, alkalmas tér és idő (események) és erre alkalmas kommunikációs eszközrendszer által Kifejezetten a fiatalokra fókuszáló térformálással és funkcionalitással kapcsolati tér kialakítása, meglévő ingatlanok helyiségeinek igénybevétele, vagy új	TOP és vidékfejlesztési források CLLD Sajátforrások a költségvetési lehetőségek függvényében Koordinációs és operatív segítségnyújtás stratégiai együttműködések és pályázatok körében (fejlesztési iroda létrehozása a lehetőségek függvényében)

közti kapcsolódásban pedig erős híd szerepet betölteni képes fiatal korosztály helyi kötődésének erősítését előmozdító fejlesztéspolitika	ingatlanok/terek létrehozása által Egységes, az önkormányzat érdekeit és értékrendbeli preferenciáit megjeleníteni képes, pályázati alapú támogatási rendszer, vissza nem térítendő és visszatérítendő támogatásokkal, a visszatérítendő támogatások esetén alkalmazni szükséges, a felelős gazdálkodás szabályainak megfelelő, kellő garanciális biztosítékokat tartalmazó rendelkezésekkel.	
---	--	--

2.2 A településfejlesztési politika célkitűzései által meghatározható programpontok és megoldandó feladatok

Gazdasági programunk az önkormányzati ciklus időszakára kerül meghatározásra. Megalkotásának legfontosabb alapját a **kontinuitás elve** jelenti, a programalkotásban tehát az előző időszakokból a jelenlegibe tartó átmenet töretlensége mérvadó, a jelenlegi program a múltbéli célkitűzések teljesítettségének vizsgálata mellett egyszersmind elvégzi az elemzések és értékelések aktualizálását is, számbaveszi a drasztikusan megváltozó körülményeket és ezek várható hatásait igyekszik megbecsülni, ezek eredményére, mint alapra építve fel az előttünk álló időszakra meghatározandó jövőképet. A szemlélet etekintetben tehát átfogó és hosszútávú, a programalkotás módszertana pedig dinamikus.

A folytonosság igénye okán, ahol az jelenleg is szükséges és indokolt, a 2024-2029 időszak Gazdasági programjának megvalósítása során továbbra is igyekszünk a korábban megfogalmazott, ma is relevanciával bíró célkitűzések realizálásán és az ezekhez kapcsolódó feladatok megvalósításán.

A településfejlesztési politika egyes területein a 2024-2029-es időszakban az alábbi célok, és az ezekből levezethető feladatok kerülnek megfogalmazásra:

Településrendezés, gazdaságfejlesztés, vállalkozástámogatás

- Az önkormányzat településszerkezeti viszonyainak felülvizsgálata, a rendezési terv stratégiai szemléletű módosítása.
- Az önkormányzat tulajdonában lévő (csekély számú és területű), jelenleg nem gazdasági jellegű ingatlanok hasznosulásának, hasznosíthatóságának felülvizsgálata (a tiszta eredményességi és célszerűségi szempontok mellett a nem gazdasági célú hasznosításból fakadó társadalmi hasznokkal való összevetést is szem előtt tartó vizsgálattal) a gazdasági hasznosíthatóság előmozdítása, fokozása.
- Ipari park kialakítására a jelenlegi szabályozás fennállása idejében vélhetőleg csak korlátozott feltételekkel, állami szerepvállalással lenne lehetőség. E célra a mezőfalvi laktanya állami átadásával, vagy a baracsi határban lévő magántulajdonú területek (baromfitelep) megvásárlásával és 100, vagy közel 100 %-os támogatási intenzitású pályázat esetén nyílhat mód.
- A település közigazgatási területén lévő, gazdasági tevékenységre alkalmas, állami tulajdonú területek hasznosítása iparterelepítéssel, kiszolgáló infrastrukturális fejlesztésekkel (konkrét projektek és/vagy inkubációs jellegű projekt útján) Termelőüzem létrehozása felhagyott honvédelmi bázis rekonstrukciójával.
- Új ipari területek kialakításának potenciális, illetőleg a TOP PLUSZ keretében megnyílt lehetősége mellett még nagyobb hangsúlyt kell fektetni a meglévő iparterület homogenitásának és színvonalának rendezésére, az ott vállalkozási tevékenységet végző cégek, vállalkozók szakmai – környezeti igényének emelésére. Amennyiben mód lesz rá, a területen lévő lakáscélú használatot meg kell szüntetni.
- Magántulajdonú ingatlanok gazdasági célú hasznosítása bővülésének előmozdítása, az övezeti besorolások és kapcsolódó szabályozás áttekintése, lakó funkciót nem zavaró szolgáltatások kiterjesztésének előmozdítása, akár az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások bevezetésével (településüzemeltetés és szakértői szolgáltatások, jogi, gazdasági, pályázatírási szakmai segítségnyújtás).
- A vállalkozói körrel fennálló kapcsolatrendszer elmélyítése és további bővítése, koordinációs és orientációs tevékenységgel történő hozzájárulás a vállalkozói aktivitás fejlődéséhez, a mikrovállalkozások és kkv-k versenyképességének javítása képzések, workshopot által, vállalkozói klub alapítása, az önkormányzati honlap és a Munipolis alkalmazás vállalkozásközpontú fejlesztése.

- A vállalkozások, civil szervezetek és a lakosság informatív, koordinatív és operatív támogatásának új lehetőségeit fel kell térképezni (működési szabályok, hitelek, pályázati támogatások stb.). Meg kell vizsgálni egy (akár árbevétel szerző módon működő) fejlesztési iroda létrehozásának lehetőségét, az önkormányzati honlap és a MUNIPOLIS alkalmazás ezirányú fejlesztése.
- Az önkormányzati intézményrendszer által nyújtott székhelyszolgáltatási rendszer kialakítása, inkubációs funkciókkal való felruházása, a Start-up jogyakorlatok feltérképezése és megosztása, mentorálási funkció elindítása, helyben induló, fiatal vállalkozások számára nyújtandó kedvezményes helyiség- és szolgáltatásbiztosítás, együttműködésekhez, hálózatokhoz való csatlakozásuk segítése, pl. ezt előmozdító rendszeres üzleti reggelik megtartásával, vállalkozó közösségek létrehozását ösztönző programok indítása.
- Szektorális beavatkozási terv készítése (mezőgazdasági és termelő-szolgáltató szektorokra), a helyi termékpaletta pozicionálása, a helyi termelők piaci helyzetét javító marketing és pénzügyi eszközrendszerek létrehozása, helyi oltalom „Venyim-termék” védjegyrendszer bevezetési lehetőségének megvizsgálása, helyi termékek kataszterének létrehozása, helyi márkázás, és imázsépítés, „Válaszd a Venyimit!” mozgalom útnak indítása, helyi termelői és kereskedői (kosár) közösség, illetőleg megrendelő és kiszállító rendszer kialakítása.
- Az önkormányzat már nem rendelkezik értékesíthető beépíthető ingatlanokkal, új területek belterületbe vonásának előnyei és hátrányai -különösen a költségek és hasznok pénzügyi egyenlegében- vizsgálandók.
- A rendezési tervben és más jogszabályainkban foglaltak betartására hangsúlyt kell fektetnünk, ebben a polgárörségre és esetlegesen a körzeti megbízottra támaszkodhatunk.
- Felhagyott temető másirányú hasznosíthatóságának vizsgálata a kegyeleti tényezők betartásával.
- Kifejezetten a külterületi, zártkerti elhelyezkedésű területekre fókuszáló szabályozási rendszer kialakítása és termelési központú fejlesztési koncepciók kidolgozása szem előtt tartva a megújuló áramellátás, a vízellátás és a biológiai szennyvíztisztítás infrastrukturális lehetőségeit
- A sajátos hátrányokkal küzdő Mélykút önálló fejlesztési területként történő azonosítása, a meglévő hiányosságok lehetőségként történő megközelítésén nyugvó, stratégiai megközelítésű, fenntarthatósági szempontú koncepcionális fejlesztése, Mélykútpusztá

ökofaluként történő meghatározása a csendes, nyugodt, szennyeződésmentes, természetközeli lakóter kialakításának minta projektje lehet

Pályázati rendszerek, településfejlesztés működtetése

- A folyamatos informáltság fenntartása, a hazai források felhívásainak folyamatos nyomon követése, az új fejlesztési ciklus előkészítésében és tervezési munkálataiban való minél nagyobb szakmai részvétel lehetőségeinek felkutatása és kihasználása.

Adópolitika

- Az adórendszerrel szembeni követelmények megfogalmazása, számszerűsített célmeghatározással, az eredményes vállalkozásfejlesztéshez alkalmas környezetet teremtő helyi adórendszer paramétereinek meghatározása, a szükséges szabályozórendszer megalkotása.

Közigazgatás

- A meglévő polgár- és ügyfélbarát, hatékony közigazgatás fenntartása és fejlesztése, a humán erőforrás színvonalának megőrzése, mennyiségi és minőségi fejlesztése, a közigazgatást szolgáló eszközállomány folyamatos megújítása.

Az önkormányzat és intézményei, ezen belül a polgármesteri hivatal humán erőforrás-ellátottsága szakmai értelemben kiváló, létszám vonatkozásában legalább 3 fő hiányzik a normális munkaterhelés biztosíthatóságához. Ennek finanszírozási okai vannak. A humán erőforrás színvonala Nagyvenyimen a gazdasági potenciál részeként, mint versenyképességi tényező értelmezett. A dolgozói állomány munkateljesítménye minőségileg és mennyiségileg is csúcson van, a motivációs szint magas. Ebben a tekintetben településünk megőrzendő és elismerendő, ám sérülékeny erőforrásokkal rendelkezik.

- Tekintettel az elmúlt időszakban bekövetkezett feladatbővülésre és többletterhelés mértékére elengedhetetlenül fontos a bérszínvonal fenntartása és a bérek további emelése, az éves, differenciált jutalmazás keretének megtartása egy esetleges likviditási krízishelyzet esetén is, sőt akkor leginkább, elengedhetetlen a minőségi munkavégzés biztosíthatósága érdekében.

Energiahatékonyság, energiatudatosság

- Közintézményeinkben a megújuló energia-hasznosítás már teljeskörű. A további bővítés lehetőségei korlátozottak, de a kérdés vizsgálendő. A településen a lakossági HMKE-telepítettségi arány magas, ennek okán a rendszerhasználat körében számos műszaki probléma lépett fel. Az ellátásbiztonság érdekében a szolgáltató az elmúlt időszakban számos rendszerfejlesztést hajtott végre és a továbbiak végrehajtása is tervezett ütemezésben zajlik. A szolgáltató által megvalósított szimmetrizálások és trafósűritések eredményeként a lakossági áramellátás szolgáltatási színvonala mostanra a település egészén jónak mondható.
- A településen folyó vállalkozási tevékenység körében a villamos áram megújuló forrásból történő előállításának aránya messze elmarad a lakossági szegmensben tapasztaltakétól. Az önkormányzat törekvése a fenntartható termelési módszerek, „zöld” vállalkozások támogatása, ösztönzése.
- A település magáningatlanjai tekintetében nagyrészt megoldott, illetőleg szabályozott az egyébként éghető anyagú zöldhulladék kezelése. Nem rendezett azonban az áramszolgáltató megbízásában zajló gallyazási munkák során, illetőleg a közterületeken keletkezett fásszárú zöldhulladék kezelése. Ennek feldolgozása jellemzően aprítással, darálással biztosítható, hasznosítására azonban Nagyvenyimen jelenleg nincs mód. Az eképpen keletkezett, megfelelő módon eltüzelhető faapríték hasznosítási módozatainak kidolgozása szükséges, szem előtt tartva a környezetkímélő és értékteremtő felhasználási módokat. Példa lehet erre akár egy közösségi kerthez kapcsolt üvegház fűtését biztosító hasznosítás is.

Fenntarthatóság, természeti környezet védelme, hulladékgazdálkodás

- A védelemre és segítségre szoruló környezeti elemek meghatározása, a céloknak és a lehetőségeknek megfelelő fejlesztések megtervezése, a megvalósítás lehetőségeink szerinti megkezdése.
- Szennyezett területek rekultivációs módozatának és a hasznosítás módszerének kidolgozása, a hasznosítás megkezdése, megvalósítása. A TOP PLUSZ konstrukcióban elnyert támogatás legalább részben biztosítja az önkormányzat tulajdonában álló, azbeszt-tartalmú ipari hulladékkal szennyezett, mintegy 6.000 m² alapterületű, beépítésre szánt terület rekultivációjának megtervezését és a megvalósítás megkezdését.

- A jellemzően a külterületi utak mentén elforduló illegális szemétkerakók megszüntetése továbbra is fennálló feladat, az önkormányzat minden pályázati lehetőséget igyekszik megragadni a mentesítés megoldásának érdekében, melynek évente felmerülő költsége 10 millió Ft-os nagyságrendet képvisel.
- Önkormányzatunk a Tisztítsuk meg az országot! pályázatok és a Te szedd! mozgalom rendszeres résztvevője, igen pozitívként értékelhető, hogy évről évre nő a mentesítő akciókon a hivatali dolgozókból, intézményekből érkező kollégák közül, valamint a testületi tagok közül kikerülő résztvevők száma. A mentesítés természetesen csak szépségtapaszként értékelhető a témában. A megnyugtató megoldás a védelmi eszközökkel, kültéri, adatrögzítésre, éjszakai látásra és jeltovábbításra alkalmas képrögzítők által megerősített prevenció, és az intézményrendszer teljes vertikumán élő, környezetvédelmi megközelítésmód nevelési tapasztalással rögzülő magatartásformák társadalmi terjesztésében rejlik.
- A szelektív hulladék gyűjtése, venyige esetén darabolt, összekötött állapotban, egyébként zsákos és gyűjtőedényes elszállítással megoldott a településen. A lakosság nagy részénél ez a gyakorlatban úgy történik, hogy egy háztartás kétféle edényt használ, melyek ürítési napja eltérő. Az eddig szolgáltatással nem érintett területek mielőbbi bevonása a közszolgáltatási körbe a ciklusprogram részeként megoldandó, az ehhez szükséges műszaki és szerződéses konstrukciók kidolgozásával.
- Rövidtávon megoldandó a külterületi és zártkerti ingatlanokban életvitelszerűen élők hulladékának gyűjtését és elszállíthatóságát biztosító rendszer kialakításának feladata. A közszolgáltatási körből a szilárd burkolatú utak hiányában kizárt ingatlanok tulajdonosai és használói számára betonalaptesten elhelyezett, konténeres (1.000 L-es), vagy nagyobb űrtartalmú edénnyel felszerelt, zárható hulladékgyűjtő szigeteket kell létrehozni a tőlük elérhető távolságban lévő, a kukásautók számára még megközelíthető önkormányzati tulajdonú és kezelésű területeken.
- Nagyvenyim legszebb természeti értékét jelenti a több mint 2 hektáros területen fekvő, az 1730-as években épült ciszterci rendházat körbeölelő Szent Bernát Arborétum. Az arborétum kezelését a jogilag alapvetően forrásallokáló funkcióval bíró alapítvány végzi, így az Erdőjárók Túraegyesület tagsága által évente több alkalommal, a növényzet állapotához igazodóan, rendszeres jelleggel elvégzett „parktakarítás” felbecsülhetetlen értékűként biztosítja a templomkert természeti értékeinek fenntarthatóságát. Az alapítványi kuratórium és az egyesületi tagság azonban, ahogyan az a többi társadalmi szervezetre is jellemző az előregedés jeleit hordozza, így az értékőrző felelősség az

arborétumhoz kötődő új mozgalom indításában való, illetve az elvégzendő feladatok megoldásában nyújtandó aktív segítséget igényel az önkormányzattól.

- A csapadékvíz-rendezés egyik állomásán járó önkormányzatunk által, más befogadó terület hiányában kényszerűségből megvásárolt, Baracs közigazgatási területén fekvő anyagbánya (felhagyott homokbánya) megjelenésében, illetve jelenlegi használatában kevésbé értelmezhető védendő természeti értéként. A tulajdonosi, illetve a vagyonhasználat feletti felelősségünk azonban a bánya közösségi használatú, rekreációs funkciójú terület kialakítását célzó fejlesztési területté sorolta a területet, melynek fejlesztéséhez a TOP PLUSZ „Élhető települések” konstrukciójában nyertünk támogatást. Az esőkertet, erdei játszóteret, szabadidős családi tereket és kutyás Agility parkot is tartalmazó fejlesztésünk megvalósítása a 2025-2026 évek időszakában történik meg, beemelve a területet a védendő természeti terek sorába.

Köztisztaság, közterületek használata, vandalizmus

- Nagyvenyim az eltelt tíz évben egész 70 éves múltja viszonylatában példátlanul sikeres fejlődésen esett át. A településfejlesztési törekvések kiindulópontjai ezen időszakban egyértelműen a megfogalmazott igények voltak, és a létrejött új értékeket használó, élvező lakosság részéről érzékelhető a fejlődést örömmel fogadó, szívbeli szeretettel teli fogadtatás is. Ugyanakkor szembeötlő és mélyen elszomorító a közterületek felelőtlen használatával és az önkormányzati vagyon meg nem becsülésével kapcsolatos tapasztalat, mely a szemetelésben, a vandalizmusban, az öncélú rongálásban ölt testet. A ciklusprogram körében szükség van egy a fenti problémára reflektáló, nevelési jellegű, preventív, motiváló és szankcionáló elemeket is magába foglaló összetett eszközrendszer létrehozására.

Felszíni vízelvezetés, csapadékvíz-rendezés

- A település geodéziai felmérése a felszíni vízelvezetési problémák rendezésének szükséges feltétele volt. Nagyvenyim központi településrészén 5 problématerület került lehatárolásra, melyeken a felszíni víz-védelmi beavatkozás nem halasztható. A csapadékvíz-gondok problématerületenkénti megoldása az elérhető pályázatok függvényében megkezdődött, a TOP PLUSZ konstrukció keretében jelenleg is folyamatban van egy fejlesztés a Határvölgyi lakótelep területén. A felszíni vízvédelmi beavatkozások folytatása a jelenlegi ciklusban is szükséges.

Csatornaközmű és víziközmű ellátási rendszer

- A szennyvíz- és vezetékes vízrendszer biztonságos és költséghatékony üzemeltetési feltételeinek biztosítása tekintetében immár az állami tulajdonban lévő Nemzeti Vízművek a kompetens aktor. A 2023. évben hatályba lépett szabályozási változással beálló új rendszerben bár az önkormányzatok tulajdonosi jogaiból származó beavatkozási képessége a jog erejénél fogva megszűnt, a településvezetők és a Vízvagyongazda között rendszeresek a konzultációs tanácsulések, az idei év tekintetében, valamint a GFT (gördülő fejlesztési terv) tervezési munkálatai során egyértelműen érzékelhető az ágazatra jellemző leamortizáltság állam általi tudatos kezelésére, az ágazat szolgáltatási körülményeiben bekövetkező pozitív változásokra való törekvés, a műszaki biztonságot megalapozó beruházási hajlandóság.
- A mögöttünk álló időszak egyik legnagyobb beruházási eredményeként értékelhető a nagyátemelő térségének szaghatás alóli mentesítése. A hibás kivitelezési módszertanból következően fellépő műszaki problémák orvoslására alkalmas, sokadik áttervezés eredményeként választott műszaki konstrukció beváltotta a hozzá fűzött reményeket, ebben a dimenzióban a jelen ciklusban várhatóan nem lesz szükség további önkormányzati beavatkozásra.
- Új, az üzemeltető Mezőföldvíz Kft. főmérnökével egyeztetett önálló projektként szerepel a GFT-ben a település ellátásbiztonságát javító, baracsi vízbázisról induló vezetékes vízrendszer, és kiépítendő a Nagyvenyim településközponti részéről Mélykútpuszta irányába (vagy erről, vagy a dunaújvárosi vízbázisról ellátást adó) új, vezetékes vízgerinc hálózat. Ennek hossza 6,5 km, tervezett nyomvonala a kialakítás alatt lévő külterületi földút vonalát követve pénzügyileg hatékonyan biztosítható. A korábban már jelezett, Mélykút településrész számára sajátos fejlődési pályát felvázoló ökofalu koncepcióba illeszkedő módon lehetséges a keletkező szennyvíz biológiai tisztítással történő kezelése.
- Mélykút településrész jövője szempontjából szükséges a Büntetésvégrehajtás vízadó bázisának és műszaki vagyonának, ezek között is a kutaknak és a víztoronynak a jelentős léptékben történő felújítása. A lakossági ellátásbiztonság érdekében további műszaki és jogi természetű beavatkozások is szükségesek lennének a víztermelő szolgáltató és az átvevő, lakossági szolgáltató viszonyrendszerében, amelyben a két állami szereplő között az önkormányzat csupán, mint a lakosság képviselőjét ellátó, koordinációt folytató szerephez juthat. Ettől függetlenül az ellátó műszaki rendszer működési állapotában

meglévő folyamatos informáltság részünkről jogos igényként kerül megfogalmazásra, melyet az üzemeltető egyelőre nem vitat, együttműködésünk kiválóként értékelhető.

Lakás-, épület-, és ingatlangazdálkodás

- Ingatlanvagyonunk megőrzése és a közösségi funkciók ellátását szem előtt tartó gyarapítása.
- Az önkormányzati intézményrendszernek otthont adó épületek általánosan jó, vagy kiváló állapotban vannak, köszönhetően a mögöttünk álló termékeny fejlesztési időszak eredményeinek. Minden épületünk gépészeti/villamos rendszerére jellemző, hogy megújuló energia-forrás hasznosítással felszerelt.
- Az önkormányzati épületek felújítása terén történtek jelentős előrelépések, további releváns, építészeti-szerkezeti jellegű felújítási igény a Községi Ház kisléptékű süllyedésének megállítása körében merül fel. Az iskolaépület tornacsarnokának alsó, szigetelést lezáró burkolása, valamint az Egészségházhoz tartozó garázsok felújítása már nem várathat magára. A központi ügyelet Dunaújvárosba történő bekerülése után módunk van az épületrész (kisléptékű) átalakítására és egy jólhasználható, vizesblokkal és teakonyhával felszerelt orvosi pihenő-helyiség kialakítására is. Keressük a forrásokat a Nemzeti Eszközkezelőtől az önkormányzat birtokába került ingatlanok szolgálati lakásként, vagy egyéb közcélú ingatlanként történő hasznosítására, a hasznosíthatóság érdekében szükséges átalakítás, felújítás megvalósíthatóságának finanszírozására.
- A sportpályai öltöző építése megvalósult, az ingatlanon még szükséges fejlesztések megvalósítása a Nagyvenyimi Sport Klub-bal együttműködésben szükséges. A terület az elmúlt időszakban az ifjúsági fesztiválélmény szempontjából jól vizsgázott, az ekörben felmerülő kisléptű fejlesztési igények várhatóan saját források terhére is biztosíthatók.

Köztemető fenntartás, fejlesztés

- Az üzemeltetővel meglévő megállapodás a működésről szóló évenkénti tájékoztató, Képviselő-testületi ülésen történő tárgyalásának időszakában mindig vet fel kérdéseket az adatok értelmezhetősége és részletezettsége szempontjából, a megállapodás áttekintése, az üzemeltetés minőségjavításának előmozdítása, valamint további együttműködési lehetőségek keresése szempontjából szükséges.
- A település központi részén lévő temető új részének megnyitása megtörtént, további esztétikai, és üzemeltetési jellegű fejlesztések szükségesek.

- A mélykútpusztai temető, illetőleg annak ravatalozó épülete, erős felújításra szorul.

Helyi közutak

- Az elmúlt ciklusok szintén nagyszerű eredményeként Nagyvenyim mintegy 23,5 km hosszú belterületi úthálózatának jelentős részén elkészült a burkolatrekonstrukció. A több kisebb-nagyobb léptékű, jellemzően komplex projektek keretében megvalósult fejlesztés által a települési ingatlanoknak immár több, mint a $\frac{3}{4}$ -e felújított burkolaton megközelíthető. A lakossági közérzet szempontjából legmeghatározóbb fejlesztési területen elért eredmény magáért beszél, egyben folytatásra kötelezi az önkormányzatot, hiszen az ilyen jellegű fejlesztések értéknövelő hatása az adott ingatlan piaci értékét egyfelől közvetlenül is emeli, míg a település általánosan javuló élhetősége és versenyképessége okán közvetve is. Így a felújításból kimaradt területek lévő lakóingatlanok relatív értékvesztésbe kerülnek a település más utcaiban lévő ingatlanok viszonylatában. A burkolatrekonstrukcióból még hátralévő szakaszok felújítása mellett a meglévő, rossz állapotú gyalogjárdák felújításának megkezdése, illetve a járdahiányos területeken azok kialakításának megkezdése is szükséges a jelenlegi ciklusban.
- Külterületi mezőgazdasági útjaink állapotának felmérése, a tervszerű felújítási megoldások meghatározása, a lehetőségek felmérése, a gazdákkal való együttműködési rendszer kidolgozásának megkezdése is előttünk álló feladat.
- A sajátos helyzetben lévő, mechanikai stabilizálással nagygépes forgalomra kialakított Nagyvenyim - Mélykút összekötő mezőgazdasági út aszfaltozása mérföldkövet jelentő fejlesztési elemként szerepel az önkormányzat programjában, hiszen ennek megvalósulása nem csupán a környező földeket használó gazdák számára, de az éppen most fejlesztés alá vont ipari övezetben dolgozó, vagy az ott megvalósuló beruházást követően betelepülő vállalkozások számára nyitna egy új ablakot a világra, hanem a mélykúti lakosság közszolgáltatásokhoz való hozzáférése terén nyitna meg egy új dimenziót.

Parkolási lehetőségek

- Az építési munkálatokkal járó fejlesztések körében és attól elkülönülten a parkolási lehetőségek bővítésének felmérése, lehetőség szerinti megtervezése, a közszolgáltatási funkciókhoz rendelt új parkolók építése, illetve a rendelkezésre álló terek hatékonyabb

kihasználását biztosító közlekedésszervezési megoldások alkalmazása elengedhetetlenül szükséges fejlesztési területei az előttünk álló időknek.

Katasztrófa- polgári védelem, köz- és közlekedésbiztonság

- A közösségi biztonsági háló kialakítása, fejlesztése.
- A településen működő térfigyelő és objektumvédelmi kamerarendszer bővítése, polgárőrséggel és a rendőrséggel történő együttműködés alapján.
- A frekvenciált átkelőhelyek jelzőlámpás védelme kialakíthatóságának vizsgálata, lehetőség esetén megvalósítása, az áthaladó forgalom lassítása, a gyalogosok védelmének további fokozása.
- Újarcú településközpontunk közlekedés-biztonságának fókuszba helyezése, a pékség-cukrászda-iskola-polgármesteri hivatal-liget központi területegységének koncepcionális jellegű közlekedésbiztonsági fejlesztése.
- A körzeti megbízott és a polgárőrség támogatási lehetőségeinek felülvizsgálata, segítségük a források elérésében, illetve további biztonsági, közbiztonsági fejlesztések és a védelmi rendszer továbbfejlesztése velük együttműködésben szükséges.
- A jelen Gazdasági program készítésekor a TOP PLUSZ pályázati rendszerben elnyert támogatásból megvalósuló összetett fejlesztés egyik elemként kezdődik a 6219-es út átkelési szakaszának déli oldalán a település Szőlőhegy részén lévő buszmegállóhoz vezető, árokbedeléssel kialakítandó közlekedésbiztonsági jelentőségű járdaépítés, mely további források elérhetősége esetén folytatandó.

Oktatás, nevelés, települési humán erőforrás

- Meglévő (anyagi és nem anyagi) értékeink megóvása és fejlesztése, intézményi együttműködések és az oktatás, nevelés infrastrukturális feltételeinek fejlesztésében.
- A nevelési-oktatási intézményrendszeri infrastruktúra (külső-belső) továbbfejlesztése.
- Nevelési-oktatási intézményrendszer belső harmóniáinak növelését célzó eszközrendszerek kidolgozása és bevezetése: az iskolai agresszió visszaszorítását segítő programok, önvédelmi programok, tájékoztató és preventív programok gyermekek, szülők és pedagógusok számára

- Intézményi kohéziót erősítő rendezvények, programok, családinapok, óvodabál, iskolabál megszervezése
- A térségben markánsan megjelenő kedvezőtlen munkaerőpiaci hatásokat tompító, legalább részben kompenzáló, esetlegesen támogatástartalommal bíró konstrukciók kidolgozása és beindítása: helyi képzések, átképzések szervezése, együttműködési rendszerek Dunaújváros oktatási és munkaerőpiaci aktoraival (középiskolák, felnőtt- és szakképzési intézmények, Dunaújvárosi Egyetem, nagyfoglalkoztatók, pl. kórház, üzletláncok stb.
- Humán értéktár létrehozása: a Nagyvenyimről származó, elszármazó, itt élő kiválóságok és eredményeik számbavétele a jelenkornak történő bemutatás és az utókornak való megőrzés céljából

Egészségügyi ellátás

- Az egészségügyi ellátások működésének értékelése szükséges, az e területen megmutatkozó új igényeknek és azok teljesíthetőségének feltárása szempontjából is.
- Az Egészségfejlesztési koncepció felülvizsgálata szükséges.
- Új ellátási formák bevezethetőségének, illetve ezek szükségességének áttekintése.
- A diagnosztikai és a prevenciós szűrési lehetőségek további bővítése célunk. A háziorvosi praxisok, a már nem önkormányzati fenntartású rendszerben működő védőnők, a labor, valamint a fogászati körzet számára szükséges, vagy a munka színvonalát a diagnosztika minősége által emelni képes fejlesztések megvalósítására lehetőséget biztosító támogatási konstrukciók figyelését folytatni kell.
- A Versenyképes Járások Programban beszerezni tervezett CBCT rendszerű, panoráma röntgen telepítése orvos és beteg számára egyaránt nagyságrendi fejlődést jelent a helyi fogászati ellátás minőségében, az ellátási hatékonyságban és a betegek komfortérzetében egyaránt. A panoráma röntgenkészülék továbbfejlesztése cephalometriás felvételek készítésére alkalmas karral lehetőséget teremt a helyben nyújtott fogászati ellátások fogszabályzással történő kiegészítésére.
- A jelen Gazdasági program készítésének időszakában zajlik a sok nehézséggel terhelt, de végül rendeződni látszó fogászati alapellátás bonyolult engedélyezési folyamata.
- Az itt szerzett tapasztalatok elemzése és értékelése szükséges, amelyek alapján idejében szükséges kidolgozni a nyugdíj előtt álló háziorvosok pótlásának tervezett rendszerét.

Szociális ellátás

- A jelenlegi szociális ellátottság szintjének megtartása és új alapszolgáltatások létrehozása amennyiben az szükséges és lehetséges (az idősök nappali ellátása, majd házi segítségnyújtás, otthonápolás, egyéb), a jelzőrendszer hatékonyságának javítása.
- A szociális ellátások működésének értékelése szükséges, az esetlegesen súlyosbodó problémákra való minél gyorsabb reagálási képesség kialakítása különböző jelzőrendszeri módszerrel és/vagy a meglévő biztonságnövelő eszközök (korábban az S.O.S., jelenleg a gondosóra készülékek) fenntartásával, új eszközök beszerzésével.

Gyermek- és ifjúságvédelem

- A jelenlegi ellátottság szintjének megtartása és új alapszolgáltatások létrehozása amennyiben az szükséges és lehetséges, a jelzőrendszer hatékonyságának javítása.
- Az érintett korosztály településhez való kötődését növelő, új speciális programok kidolgozása, megvalósításuk megkezdése – a művelődési ház és a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat fokozott együttműködésével, esetleg civil szervezetek bevonásával.

Közösségi tér, közművelődés, tudományos és művészeti tevékenység, kultúra, sport

- Az Újarcú településközpont központi elemét jelentő, komplex funkciókat ellátni képes Községi Ház létjogosultsága szépen igazolódott. A két ütemben megépült épülettömb a benne működő Palágyi József Művelődési Ház és Könyvtár intézménnyel a helyi kulturális és közművelődési tér centrumát adja, a mögöttünk lévő néhány év pedig igazolta a kulturális területen folyó munka módszertani helyességét és eredményességét egyaránt. Feladatunk a területen eddig megszokott magas színvonalú működés fenntartása, kulturális kínálatunk színesítése, fokozott figyelemmel a fiatal korosztály közösségi életbe történő bevonására.
- Az egyházi tulajdonú és alapítványi kezelésű Szent Bernát Arborétum és ciszterci rendház funkcionális megújítási lehetőségeinek vizsgálata a tulajdonos-kezelő-önkormányzat-civil társadalom közötti együttműködési háló és a terek közösségi életbe integráltságának dinamizálása szempontjából.

Társadalmi kohézió, civil részvétel a helyi társadalom működésében, külkapcsolatok

- „Itthon Nagyvenyimen” – életútprogram a települési kötődés elmélyítésére, születéstől-halálig Nagyvenyimen (újszülöttek köszöntése, bölcsődéből-óvodába, óvodából-iskolába programok.
- „Kikacsintó fiatalság” - program a középiskolás korosztály kötődésének erősítésére, a települési népesség előregedési folyamatát legalább részben kompenzáló ifjúságtámogató, fiatal családokat segítő, társadalmi kohézióba vonó programok, szervezése, támogatási konstrukciók kidolgozása, fiatalok.
- Hídépítés a generációk között program a fiatalok és idősek kapcsolódásainak dinamizálására, önkéntes idős-segítő programok létrehozása, „A fonó helyett” - beszélgetős estek szervezése a múlt értékeinek átadására, közösségi összetartozást növelő programok bővítése.
- „Point Itt” – fiatalok találkozási terének kialakítása az Újarcú településközpont célzottan a fiatalok igényeire reflektáló fejlesztésével.
- „Nagyvenyim Plusz” új helyi közösségi támogatási és fizetési rendszer kidolgozása.
- „Civil kurázi” – a közösségi tevékenységeket segítő új struktúrák, térségi együttműködések létrehozása, segíteni a meglévő, életútjuk különböző fázisában lévő társadalmi szervezeteket.
- „Testvérek közt, itthon Európában” - több évtizedet megélt testvértelepülési kapcsolataink megfiatalítása mindkét kapcsolatban, a megszokott, berögzült működési modellek újragondolásával.

Településüzemeltetés

- A zöldterületek gondozására, illetve a zöldhulladék kezelésére alkalmas viszonyok, megoldások kidolgozása továbbra is szükséges. Zöldterületek és közterületek, utak és vízelvezető rendszerek karbantartására szolgáló eszközállomány fejlesztése, a kapcsolódó humán kapacitások és kompetenciák fejlesztésével együtt.
- Egy olyan szolgáltató jellegű önkormányzati vállalkozás létrehozása, amelyben a településüzemeltetés önkormányzati feladatán túl további szolgáltatásokat is kínálunk a község vállalkozásai, civil szervezetei, és a lakosság számára is.
- Új játszótér kialakítására került sor korábban, önerős önkormányzati beruházásban a központban és szülői támogatással az iskolában is volt fejlesztés. Ezért a játszóterek

szabványosságának biztosítása és biztonságosságuk fenntartása kiemelt feladat kell, legyen.

Szolgáltatások bővítése

- A településen elérhető szolgáltatások és kínálat fejlesztése, az ellátásbiztonság növelése a kereskedők értékesítési lehetőségeit javító intézkedések, vállalkozási pozícióikat javító operatív segítségnyújtás, közösségi marketingeszközök fejlesztése által.
- A településközpont további funkcióbővítő fejlesztési lehetőségeinek feltárása, faluközponti szolgáltatóház, minőségi közösségi élményt nyújtó, nem alkohol-központú vendéglátóipari létesítmény, kávézó létrehozásának fókuszba helyezésével.
- A rendelkezésre álló helyi termékkínálat (pl. nem romlékony, kézműves élelmiszertermékek) időbeli elérhetőségét meghosszabbító, személyzetmentesen üzemelő ellátási pont kialakítása (vending machine) a település központi részén.
- Új, helyben megtermelt anyagokat felhasználó közkonyha kialakítása az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanon, a helyi termelésű alapanyagok felhasználhatóvá válásának, a helyi, speciális igények kielégíthetőségének előmozdítására.

3 A Gazdasági program megvalósíthatóságának forrásbiztosítása

A gazdasági program egyes célkitűzései pénzkiadás nélkül, míg más célok jelentős kiadással valósíthatók meg (beruházási jellegű, vagy üzemeltetési/működési jellegű kiadások). A Gazdasági program egyes célkitűzései megvalósítása esetlegesen bevétellel is járhat. Az egyes programpontok előkészítése során teljeskörűen számba kell venni az adott projekt megvalósításával várható költségvetési hatásait (a beruházási kiadások és működtetési költségek mellett amennyiben van ilyen, az általa generált költségcsökkenést, megtakarítást is).

Az önkormányzat a Gazdasági programjában meghatározott célkitűzései megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

- Az önkormányzat (sajátos) működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, és a hozzárendelt célok teljesülése esetén hatékony eszköze az önkormányzat saját forrásának növelésére.
- A képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert, és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket. A feladatok olyan formában, illetve feltételekkel történő megteremtésére törekszik, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja.
- Az önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására (az esetleges bérbeadás lehetőségére), valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- A képviselő-testület figyelemmel kíséri a befektetéseit, értékpapírjait, megvizsgálja a lehetséges hozamokat, hasznokat.
- Az önkormányzat törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg, korábbi, működése vagy beruházásai körében keletkezett vagy átvett forrásait pedig ezen pályázatok önerejének biztosításhoz használja fel elsődlegesen.
- A képviselő-testület körültekintően jár el akkor, ha az önkormányzat fejlesztése a pénzügyi stabilitását nem veszélyeztető, a rövid és hosszú távú likviditásának fennmaradását biztosító –a fejlesztés megvalósításhoz szükséges- hitelfelvétel mellett valósítható meg.